

Άρθρο Αρχική προσέγγιση στο Δ.Π.Χ.Α. 9 Χρηματοοικονομικά Μέσα

Νικόλαος Α. Μαγγόλας
Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Έκδοση γ (Αθήνα, 12 Απριλίου 2018)

Περιεχόμενα	Σελίς
1. Γενικά	3
1.1. Χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο (Χ.Π.Σ.) είναι κάθε περιουσιακό στοιχείο που αφορά	3
1.2. Χρηματοοικονομική υποχρέωση είναι κάθε υποχρέωση που αφορά	4
1.3. Δ.Π.Χ.Α. 9 σε σχέση με το Δ.Λ.Π 39	4
2. Πεδίο εφαρμογής	9
3. Αναγνώριση και παύση αναγνώρισης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.) και υποχρεώσεων	12
3.1. Αναγνώριση και παύση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.)	12
3.2. Συνεχιζόμενη ανάμειξη σε μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία	15
3.3. Παύση αναγνώρισης Χρηματοοικονομικών Υποχρεώσεων	16
4. Αρχική αναγνώριση και κατάταξη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.) και υποχρεώσεων	17
4.1. Αρχική αναγνώριση και κατάταξη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.)	17
4.2. Αρχική επιμέτρηση	17
4.3 Μεταγενέστερη επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.) και υποχρεώσεων	18
4.3.1. Μεταγενέστερη επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.)	18
4.3.2. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	19
4.3.2.1. Διαχρονική αξία του χρήματος	21
4.3.2.2. Συμβατικοί όροι που μεταβάλλουν τον χρόνο ή το ποσό των συμβατικών ταμειακών ροών	22
4.3.2.3. Μέθοδος του πραγματικού επιτοκίου	23
4.3.3. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	24
4.3.4. Κέρδη ή ζημιές όταν χρησιμοποιείται η λογιστική της ημερομηνίας διακανονισμού	26
4.3.5. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	27
4.3.6. Λογιστικό χειρισμός του κέρδους ή της ζημιάς επί Χ.Π.Σ. ή χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που επιμετράται στην εύλογη αξία	27
4.4. Κατάταξη χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων	28
4.4.1. Επιμετρούμενες στο αποσβεσμένο κόστος	28
4.4.2. Επιμετρούμενες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	29
4.5. Ενσωματωμένα παράγωγα – Υβριδικά συμβόλαια	29
4.6. Ανακατάταξη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.)	31

4.6.1 Περιπτώσεις ανακατατάξεων Χ.Π.Σ.	31
4.6.2. Επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών κατά την ανακατάταξη Χ.Π.Σ.	33
5. Αναγνώριση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και Απομείωση αξίας χρηματοοικονομικών μέσων	34
6. Λογιστική Αντιστάθμισης	46
6.1. Στόχος και πεδίο εφαρμογής	46
6.2. Μέσα αντιστάθμισης	46
6.2.1. Επιλέξιμα μέσα αντιστάθμισης	46
6.2.2. Προσδιορισμός μέσων αντιστάθμισης	47
6.3. Αντισταθμισμένα στοιχεία	47
6.3.1. Αποδεκτά ως αντισταθμισμένα στοιχεία	47
6.3.2. Προσδιορισμός των αντισταθμισμένων στοιχείων	48
6.4. Κριτήρια επιλεξιμότητας για την λογιστική αντιστάθμισης	49
6.5. Αποτελεσματικότητα και αναποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης	50
6.6. Παύση ή μη της λογιστικής αντιστάθμισης	50
6.7. Λογιστική αντιμετώπιση επιλέξιμων σχέσεων αντιστάθμισης	51
6.7.1. Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας	52
6.7.2. Αντισταθμίσεις ταμειακών ροών	54
6.7.3. Αντισταθμίσεις μιας καθαρής επένδυσης σε εκμετάλλευση εξωτερικού	56
6.7.4. Λογιστική αντιμετώπιση της διαχρονικής αξίας των δικαιωμάτων προαίρεσης	56
6.7.5. Προθεσμιακό στοιχείο των προθεσμιακών συμβολαίων και περιθώρια βάσης συναλλαγματικής ισοτιμίας των χρηματοοικονομικών μέσων	61
6.7.6. Επιλεξιμότητα μιας ομάδας στοιχείων ως αντισταθμισμένου στοιχείου	62
6.7.7. Αντιστάθμιση μιας καθαρής θέσης	62
6.7.8. Εκθέσεις σε πιστωτικό κίνδυνο επιμετρούμενες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	63
7. Ημερομηνία έναρξης ισχύος και η μεταβατική περίοδος για την εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 9	64
7.1. Επαναπροσαρμογή προηγούμενων περιόδων	64
7.2. Ενδιάμεση χρηματοοικονομική αναφορά	65
7.3. Μεταβατική περίοδος για κατάταξη και επιμέτρηση	65
7.3.1. Χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρούμενα στην εύλογη αξία	65
7.3.2. Επένδυση σε συμμετοχικό τίτλο	66
7.3.3. Αποσβεσμένο κόστος	66
7.3.4. Επιμετρούμενες στο κόστος συμμετοχές ή παράγωγες υποχρεώσεις	66
7.3.5. Υβριδική σύμβαση	66
7.4. Μεταβατική περίοδος Απομείωσης	67
7.5. Μεταβατική περίοδος για τη λογιστική αντιστάθμισης	67
7.5.1. Μελλοντική και αναδρομική εφαρμογή λογιστικής αντιστάθμισης	67

Στις 24 Ιουλίου 2014 το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) δημοσίευσε το Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) 9 Χρηματοοικονομικά Μέσα και με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/2067 επιτροπής της 22ας Νοεμβρίου 2016 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1126/2008 για την υιοθέτηση ορισμένων διεθνών λογιστικών προτύπων σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 9. Η υποχρεωτική εφαρμογή ισχύει από την 1 Ιανουάριου 2018. Το παρόν κείμενο έχει χρησιμοποιήσει και βασισθεί στον κανονισμό ΕΕ) 2016/2067.

(Όπου Χ.Π.Σ. = Χρηματοοικονομικό-ά περιουσιακό-ά στοιχείο-ά)

1. Γενικά

Σκοπός του ΔΠΧΑ 9 είναι να καθιερώσει αρχές για τη χρηματοοικονομική αναφορά χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.) και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων με σκοπό την παροχή σχετικών και χρήσιμων πληροφοριών στους χρήστες οικονομικών καταστάσεων για την εκτίμηση των ποσών, του χρόνου και της αβεβαιότητας των μελλοντικών ταμειακών ροών μιας οικονομικής οντότητας

Σύμφωνα με την παράγραφο 11 του ΔΛΠ 32 Χρηματοοικονομικό μέσο είναι κάθε σύμβαση που δημιουργεί ταυτόχρονα ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο (Χ.Π.Σ.) για μια οικονομική οντότητα και μια χρηματοοικονομική υποχρέωση ή έναν συμμετοχικό τίτλο για μια άλλη οικονομική οντότητα.

1.1. Χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο (Χ.Π.Σ.) είναι κάθε περιουσιακό στοιχείο που αφορά:

- α) ταμιακά διαθέσιμα,
- β) συμμετοχικό τίτλο άλλης οικονομικής οντότητας,
- γ) συμβατικό δικαίωμα:
 - (i) για την παραλαβή μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου από μια άλλη οικονομική οντότητα ή
 - (ii) για την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων με μια άλλη οικονομική οντότητα υπό όρους δυνητικά ευνοϊκούς για την οικονομική οντότητα ή
- (δ) σύμβαση που δύναται να ή θα διακανονιστεί με ιδίους συμμετοχικούς τίτλους της ίδιας της οικονομικής οντότητας και είναι:
 - (i) μη παράγωγο για το οποίο η οικονομική οντότητα υποχρεούται ή μπορεί να υποχρεούται να λάβει μεταβλητή ποσότητα ιδίων συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας ή
 - (ii) παράγωγο που θα ή μπορεί να διακανονιστεί με τρόπο άλλο εκτός από την ανταλλαγή συγκεκριμένου ποσού μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου έναντι συγκεκριμένου αριθμού ιδίων συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας. Για τον σκοπό αυτό, οι ίδιοι συμμετοχικοί τίτλοι της οικονομικής οντότητας δεν περιλαμβάνουν χρηματοοικονομικά μέσα με δικαίωμα αποπληρωμής που κατατάσσονται ως συμμετοχικοί τίτλοι, που επιβάλλουν στην οικονομική οντότητα την δέσμευση να παραδώσει σε τρίτους αναλογικό μερίδιο των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της οικονομικής οντότητας μόνο σε περίπτωση εκκαθάρισης και κατατάσσονται ως συμμετοχικοί τίτλοι, ή μέσα, που αποτελούν

συμβάσεις για την μελλοντική παραλαβή ή παράδοση των συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας.

1.2. Χρηματοοικονομική υποχρέωση είναι κάθε υποχρέωση που αφορά:

(α) συμβατική δέσμευση:

- (i) για παράδοση μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου σε μια άλλη οικονομική οντότητα ή
- (ii) για την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων με μια άλλη οικονομική οντότητα υπό όρους δυνητικά δυσμενείς για την οικονομική οντότητα ή

(β) σύμβαση που δύναται ή πρόκειται να διακανονιστεί με ίδιους συμμετοχικούς τίτλους της οικονομικής οντότητας και είναι:

- (i) μη παράγωγο για το οποίο η οικονομική οντότητα υποχρεούται ή μπορεί να υποχρεούται να παραδώσει μεταβλητή ποσότητα των ιδίων συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας, ή
- (ii) παράγωγο που δύναται ή πρόκειται να διακανονιστεί εκτός από την ανταλλαγή συγκεκριμένου ποσού μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου με συγκεκριμένη ποσότητα ιδίων συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας. Για τον σκοπό αυτό, τα δικαιώματα, τα δικαιώματα προαίρεσης ή τα δικαιώματα αγοράς για την απόκτηση συγκεκριμένης ποσότητας ιδίων συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας έναντι συγκεκριμένου ποσού οποιουδήποτε νομίσματος είναι συμμετοχικοί τίτλοι εάν η οικονομική οντότητα προσφέρει τα δικαιώματα, τα δικαιώματα προαίρεσης ή τα δικαιώματα αγοράς κατ' αναλογία σε όλους τους υφιστάμενους ιδιοκτήτες ιδίων μη παραγώγων συμμετοχικών τίτλων της ίδιας κατηγορίας. Επίσης για τους σκοπούς αυτούς, στους ίδιους συμμετοχικούς τίτλους της οικονομικής οντότητας.

1.3. Δ.Π.Χ.Α. 9 σε σχέση με το Δ.Λ.Π 39

Το ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά μέσα αντικαθιστά τους κανόνες κατάταξης και επιμέτρησης του ΔΛΠ 39 Χρηματοοικονομικά μέσα: Καταχώριση και αποτίμηση

Συνοπτικός πίνακας διαφοροποιήσεων μεταξύ ΔΛΠ39 και ΔΠΧΑ 9

ΔΛΠ 39		ΔΠΧΑ 9
Κατάταξη	Ανάλογα την κατηγορία κατάταξης	Η κατάταξη γίνεται με βάση : α) Το επιχειρηματικό μοντέλο της οικονομικής οντότητας για τη διαχείριση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, και β) Τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου.
Μεταγενέστερη επιμέτρηση	Εύλογη αξία Αποσβέσιμο κόστος, κόστος (Για επενδύσεις σε συμμετοχές μέσα τα οποία δεν έχουν αξιόπιστη μέτρηση σε εύλογη αξία)	Εύλογη αξία επιμετρούμενα μέσω των αποτελεσμάτων. Αποσβεσμένο κόστος. Εύλογη αξία επιμετρούμενα μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων

Κατηγορίες κατάταξης	Διαθέσιμα για πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, διακρατούμενες ως την λήξη επενδύσεις, δάνεια και απαιτήσεις Εύλογη αξία επιμετρούμενα μέσω των αποτελεσμάτων	Εύλογη αξία επιμετρούμενα μέσω των αποτελεσμάτων, αποσβεσμένο κόστος, εύλογη αξία επιμετρούμενα μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων με βάση το επιχειρηματικό πλαίσιο σκοπού διακράτησης και τις ταμειακές ροές σε σχέση με το έσοδο
Ανακατάταξη	Ορίζονται συγκεκριμένοι κανόνες για κάποιες κατηγορίες ΔΛΠ39 50-54. Η ανακατάταξη ενός χρηματοοικονομικού μέσου στα αποτελέσματα μετά την αρχική κατάταξη δεν επιτρέπεται	Επιτρέπεται για τα ΧΠΣ όταν αλλάζει το επιχειρηματικό μοντέλο ενώ δεν επιτρέπεται για τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις
Συμμετοχικοί τίτλοι	Οι συμμετοχικοί τίτλοι διακρατούμενοι προς πώληση στην εύλογη αξία επιμετρούμενα μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	Αμετάκλητη επιλογή για κατάταξη. Εύλογη αξία επιμετρούμενα μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων ή Εύλογη αξία επιμετρούμενα μέσω των αποτελεσμάτων εάν διακρατούνται για εμπορικούς σκοπούς
Χρεωστικές απαιτήσεις	Μπορούν να ορισθούν ως και για πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	Αποσβεσμένο κόστος ενώ δεν ενδείκνυται η εύλογη αξία επιμετρούμενα μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων
Συμμετοχικοί τίτλοι που δεν μπορεί να προσδιοριστεί αξιόπιστα η εύλογη αξία τους	Δύναται να επιμετρούνται στο κόστος	Εύλογη αξία επιμετρούμενα μέσω αποτελεσμάτων ή μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων (σε ελάχιστες περιπτώσεις δύναται να χρησιμοποιηθεί το κόστος εάν και μόνο είναι πιο ορθή προσέγγιση σε σχέση με εύλογες αξίες ή δεν υπάρχουν στοιχεία για την εύλογη αξία
Ενσωματωμένα παράγωγα	Το ενσωματωμένο παράγωγο σε ένα υβριδικό συμβόλαιο δύναται να διαχωρίζεται από το κύριο συμβόλαιο όταν το διαχωρισμένο ενσωματωμένο παράγωγο έχει τα ίδια χαρακτηριστικά με ένα παράγωγο, δεν συνδέονται οι κίνδυνοι και τα οικονομικά χαρακτηριστικά του με το υβριδικό συμβόλαιο και το υβριδικό συμβόλαιο δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία στα αποτελέσματα	α) Δεν διαχωρίζεται το ενσωματωμένο παράγωγο εφόσον το κύριο συμβόλαιο είναι ΧΠΣ που εμπίπτει στο ΔΠΧΑ 9 και μεταγενέστερα επιμετρώνται ολόκληρο εάν πληροί τις προϋποθέσεις β) Δύναται να διαχωρίζεται εφόσον το κύριο συμβόλαιο δεν εμπίπτει στο ΔΠΧΑ 9 εφόσον πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις αλλιώς δεν διαχωρίζεται
Απομείωση	Μη καθορισμένο μοντέλο απομείωσης, χρησιμοποιούνται διαφορετικά μοντέλα ανά κατηγορία. Χρησιμοποιούνται πληροφορίες γεγονότων του παρελθόντος και τρεχουσών συνθηκών. Αφορά πραγματοποιημένο πιστωτικό κίνδυνο	Καθορισμένο μοντέλο απομείωσης για όλα τα χρηματοοικονομικά μέσα. Πρόβλεψη Αναμενόμενου πιστωτικού κινδύνου. Χρησιμοποιούνται πληροφορίες γεγονότων του παρελθόντος και τρεχουσών συνθηκών καθώς και εκτιμήσεις μελλοντικών συνθηκών. Έχουν προστεθεί συμβατικά περιουσιακά στοιχεία του ΔΠΧΑ15 και δανειακές δεσμεύσεις που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων
Μέσο αντιστάθμισης	Μόνο παράγωγα, ενώ μη παράγωγα ΧΠΣ και υποχρεώσεις μόνο σαν αντιστάθμιση συναλλαγματικού κινδύνου	Παράγωγα και μη ΧΠΣ και υποχρεώσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων

Αντισταθμισμένο στοιχείο	Επιτρέπεται να είναι περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις, στοιχεία χρηματοοικονομικών μέσων, βέβαιες δεσμεύσεις. Δεν επιτρέπεται να είναι: α. παράγωγα ή β. στοιχεία μη χρηματοοικονομικών μέσων ή επένδυση που διακρατείται μέχρι την λήξη εκτός εάν αφορούν συναλλαγματικό κίνδυνο ή πιστωτικό κίνδυνο	Αντισταθμισμένο στοιχείο μπορεί να είναι αναγνωρισμένο περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση, μη αναγνωρισμένη βέβαιη δεσμευση, προσδοκώμενη συναλλαγή ή καθαρή επένδυση σε εκμετάλλευση εξωτερικού, μεμονωμένο στοιχείο ή ομάδα ή συστατικό.
Συνολικές εκθέσεις	Οι συνολικές εκθέσεις που περιέχουν παράγωγο δεν μπορούν να καθορισθούν ως αντισταθμιζόμενο στοιχείο	Συνολική έκθεση που συνδυάζει μια έκθεση (μη παράγωγο) με ένα παράγωγο έτσι ώστε να δημιουργείται διαφορετική συνολική έκθεση που αντιμετωπίζεται ως μία έκθεση για συγκεκριμένο κίνδυνο
Αναποτελεσματικότητα αντιστάθμισης	Χρησιμοποιείται κριτήριο ένα εύρος αποτελεσματικότητας 80-125%	Χρησιμοποιούνται κριτήρια και όχι αριθμητικό εύρος i) υπάρχει οικονομική σχέση ανάμεσα στο αντισταθμισμένο στοιχείο και το μέσο αντιστάθμισης ii) η επίδραση του πιστωτικού κινδύνου δεν υπερσχύει των μεταβολών στην αξία που προκύπτουν από αυτή την οικονομική σχέση και iii) ο συντελεστής αντιστάθμισης της σχέσης αντιστάθμισης είναι ο ίδιος
Επανακαθορισμός	Διακοπή της τρέχουσας σχέσης αντιστάθμισης και ορίζεται νέα σχέση αντιστάθμισης	Όταν μια σχέση αντιστάθμισης παύει να καλύπτει την απαίτηση περί αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης που αφορά τον συντελεστή αντιστάθμισης αλλά ο στόχος της διαχείρισης κινδύνου για την εν λόγω προσδιορισμένη σχέση αντιστάθμισης παραμένει αμετάβλητος, η οικονομική οντότητα προσαρμόζει τον συντελεστή αντιστάθμισης της σχέσης αντιστάθμισης έτσι ώστε να καλύπτει ξανά τα κριτήρια επιλεξιμότητας.
Διακοπή αντιστάθμισης	Μια οικονομική οντότητα αποφασίζει για την διακοπή μιας σχέσης αντιστάθμισης	Όταν μια σχέση αντιστάθμισης παύει να καλύπτει τα κριτήρια επιλεξιμότητας και αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών ομάδος στοιχείων με αντιστάθμιση καθαρής θέσης	Δεν επιτρέπεται	Η καθαρή θέση μπορεί να είναι επιλέξιμη (σε αντιστάθμιση ταμειακών ροών) ως αντισταθμισμένο στοιχείο μόνο εφόσον αποτελεί αντιστάθμιση συναλλαγματικού κινδύνου και οι προσδοκώμενες συναλλαγές αναμένεται να επηρεάσουν τα αποτελέσματα.
Αντιστάθμιση εύλογης αξίας ομάδος στοιχείων με αλληλοκαλυπτόμενες θέσεις κινδύνου	Δεν επιτρέπεται	Εάν είναι αντιστάθμιση εύλογης αξίας, η καθαρή θέση μπορεί να είναι επιλέξιμη ως αντισταθμισμένο στοιχείο.
Εύρη ομάδων στοιχείων ως αντισταθμισμένο στοιχείο	Επιτρέπεται σε αντιστάθμιση ταμειακών ροών	Επιτρέπεται σε α. αντιστάθμιση ταμειακών ροών β. σε αντιστάθμιση εύλογης αξίας εφόσον ορίζεται με βάση καθορισμένο ονομαστικό ποσό.
Περιθώριο βάσης συναλλαγματικής ισοτιμίας	Οι μεταβολές του περιθωρίου βάσης συναλλαγματικής ισοτιμίας αντιμετωπίζονται ως αναποτελεσματικότητα αντιστάθμισης	Δίνεται η δυνατότητα οι μεταβολές του περιθωρίου βάσης συναλλαγματικής ισοτιμίας να αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα και να αποσβένονται με τους όρους της συναλλαγής

Προθεσμιακό στοιχείο των προθεσμιακών συμβολαίων	Όταν το τρέχον στοιχείο επιλέγεται ως μέσο αντιστάθμισης οι μεταβολές του προθεσμιακού στοιχείου αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα	Όταν το τρέχον στοιχείο επιλέγεται ως μέσο αντιστάθμισης οι μεταβολές του προθεσμιακού στοιχείου αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα και αποσβένεται σε συστηματική και εύλογη βάση
Διαχρονική αξία για δικαίωμα προαίρεσης	Όταν η εσωτερική αξία ενός δικαιώματος επιλέγεται ως μέσο αντιστάθμισης η διαχρονική αξία που αφορά χρονική περίοδο αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα	Όταν η εσωτερική αξία ενός δικαιώματος επιλέγεται ως μέσο αντιστάθμισης η διαχρονική αξία που αφορά χρονική περίοδο αρχικά αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα και αποσβένεται σε συστηματική και εύλογη βάση για την περίοδο κατά την οποία η προσαρμογή αντιστάθμισης για την εσωτερική αξία του δικαιώματος θα μπορούσε να επηρεάσει τα αποτελέσματα

Ενδεικτική αντιστοίχιση ανακατάταξης

ΔΔΠ 39

ΔΠΧΑ9

Δάνεια και απαιτήσεις	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος, Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται στην εύλογη αξία με μεταβολές αναγνωριζόμενες στα αποτελέσματα	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων
Διακρατούμενες ως την λήξη επενδύσεις	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος,
Διαθέσιμα για πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Ενδεικτική αντιστοίχιση επιμέτρησης λογαριασμών του Ισολογισμού

ΔΛΠ 39

ΔΠΧΑ 9

Κατάταξη και επιμέτρηση

Επιμέτρηση

Μη κυκλοφορούντα Χ.Π.Σ.

Συμμετοχικοί τίτλοι	Διαθέσιμα για πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (επιμετρούμενα στην εύλογη αξία με τις μεταβολές της να αναγνωρίζονται στην καθαρή θέση)	Επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων
Εισηγμένοι και μη εισηγμένοι μετοχικοί τίτλοι	Διαθέσιμα για πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (επιμετρούμενα στην εύλογη αξία με τις μεταβολές της να αναγνωρίζονται στην καθαρή θέση)	Επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων
Ομολογίες που διακρατούνται μέχρι τη λήξη	Διακρατούμενες ως την λήξη επενδύσεις (επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος)	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος
Ομόλογα εισηγμένων εταιρειών	Διαθέσιμα για πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (επιμετρούμενα στην εύλογη αξία με τις μεταβολές της να αναγνωρίζονται στην καθαρή θέση)	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος
Προνομιούχες μετοχές και μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων της χρηματαγοράς	Διαθέσιμα για πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (επιμετρούμενα στην εύλογη αξία με τις μεταβολές της να αναγνωρίζονται στην καθαρή θέση)	Επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων
Δάνεια σε συνδεδεμένα μέρη	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος
Δάνεια σε τρίτους	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος
Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος

Κυκλοφορούντα Χ.Π.Σ.

Εμπορικές απαιτήσεις	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος
Δάνεια σε πελάτες	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος
Συμμετοχικοί τίτλοι διακρατούμενοι για εμπορικούς σκοπούς	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται στην εύλογη αξία με μεταβολές αναγνωριζόμενες στα αποτελέσματα	Επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων
Διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	αποσβεσμένο κόστος
Λοιπές απαιτήσεις	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	αποσβεσμένο κόστος

Μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Μακροπρόθεσμα Δάνεια	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	αποσβεσμένο κόστος
----------------------	--------------------------------------	--------------------

Βραχυπρόθεσμες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Τραπεζικά Δάνεια	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	αποσβεσμένο κόστος
Δάνεια από τρίτους	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	αποσβεσμένο κόστος
Μετατρέψιμα ομόλογα	Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται στην εύλογη αξία με μεταβολές αναγνωριζόμενες στα αποτελέσματα	Επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

2. Πεδίο εφαρμογής

Σύμφωνα με το κεφάλαιο 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/2067, το Δ.Π.Χ.Α 9:

2.1. Το Δ.Π.Χ.Α 9 εφαρμόζεται από όλες τις οικονομικές οντότητες και για όλα τα χρηματοοικονομικά μέσα, εκτός από:

α) εκείνες τις συμμετοχές σε θυγατρικές, συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες που αντιμετωπίζονται λογιστικά σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 10 Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, το ΔΛΠ 27 Ατομικές οικονομικές καταστάσεις ή το ΔΛΠ 28 Επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, το ΔΠΧΑ 10, το ΔΛΠ 27 ή το ΔΛΠ 28 απαιτούν ή επιτρέπουν σε μια οικονομική οντότητα να αντιμετωπίζει λογιστικά μια συμμετοχή σε θυγατρική, συγγενή επιχείρηση ή κοινοπραξία σύμφωνα με ορισμένες ή όλες τις απαιτήσεις του παρόντος Προτύπου. Επίσης, οι οικονομικές οντότητες εφαρμόζουν το παρόν Πρότυπο σε παράγωγα που αφορούν συμμετοχές σε θυγατρικές ή συγγενείς επιχειρήσεις ή κοινοπραξίες, εκτός εάν το παράγωγο ανταποκρίνεται στον ορισμό του συμμετοχικού τίτλου της οικονομικής οντότητας στο ΔΛΠ 32 Χρηματοοικονομικά μέσα: Παρουσίαση·

β) δικαιώματα και δεσμεύσεις από μισθώματα για τα οποία εφαρμόζεται το ΔΛΠ 17 Μισθώσεις. Ωστόσο:

- i) απαιτήσεις από μισθώματα που αναγνωρίζονται από εκμισθωτή υπόκεινται στις απαιτήσεις του παρόντος Προτύπου που αφορούν την παύση αναγνώρισης και την απομείωση·
- ii) υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις που αναγνωρίζονται από μισθωτή υπόκεινται στις απαιτήσεις του παρόντος Προτύπου που αφορούν την παύση αναγνώρισης· και
- iii) παράγωγα που ενσωματώνονται σε μισθώσεις υπόκεινται στις απαιτήσεις του παρόντος Προτύπου που αφορούν τα ενσωματωμένα παράγωγα·

γ) δικαιώματα και δεσμεύσεις εργοδοτών σύμφωνα με προγράμματα παροχών σε εργαζομένους στα οποία εφαρμόζεται το ΔΛΠ 19 Παροχές σε εργαζομένους·

δ) χρηματοοικονομικά μέσα εκδιδόμενα από την οικονομική οντότητα που πληρούν τον ορισμό του συμμετοχικού τίτλου στο ΔΛΠ 32 (συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων προαίρεσης και των δικαιωμάτων αγοράς μετοχής) ή που απαιτείται να κατατάσσονται ως συμμετοχικοί τίτλοι σύμφωνα με τις παραγράφους 16Α και 16Β ή τις παραγράφους 16Γ και 16Δ του ΔΛΠ 32. Ωστόσο, ο κάτοχος τέτοιων συμμετοχικών τίτλων εφαρμόζει το παρόν Πρότυπο στα εν λόγω μέσα, εκτός εάν ανταποκρίνονται στην εξαίρεση του στοιχείου α)·

ε) δικαιώματα και δεσμεύσεις που απορρέουν i) από ασφαλιστήριο συμβόλαιο όπως ορίζεται στο ΔΠΧΑ 4 Ασφαλιστήρια συμβόλαια, εκτός των δικαιωμάτων και δεσμεύσεων ενός εκδότη που απορρέουν από ασφαλιστήριο συμβόλαιο που ανταποκρίνεται στον ορισμό του συμβολαίου χρηματοοικονομικής εγγύησης, ή ii) από συμβόλαιο που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 4, διότι περιλαμβάνει ένα χαρακτηριστικό προαιρετικής συμμετοχής. Ωστόσο, το παρόν Πρότυπο ισχύει για ένα παράγωγο ενσωματωμένο σε συμβόλαιο που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 4, εάν το παράγωγο καθαυτό δεν αποτελεί συμβόλαιο υπαγόμενο στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 4. Επιπλέον, εάν ένας εκδότης συμβολαίων χρηματοοικονομικής εγγύησης έχει αναφέρει προηγουμένως ρητά ότι θεωρεί τα εν λόγω συμβόλαια ως ασφαλιστήρια συμβόλαια και έχει χρησιμοποιήσει τη λογιστική

μεταχείριση που ισχύει για ασφαλιστήρια συμβόλαια, τότε δύναται να επιλέξει να εφαρμόσει είτε το παρόν Πρότυπο είτε το ΔΠΧΑ 4 για τα εν λόγω συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης/ Ο εκδότης δύναται να κάνει την επιλογή αυτή συμβόλαιο προς συμβόλαιο, αλλά η επιλογή που κάνει για κάθε συμβόλαιο είναι αμετάκλητη·

στ) τυχόν προθεσμιακό συμβόλαιο μελλοντικής αγοράς ή πώλησης ενός αποκτώμενου μεταξύ ενός αποκτώντος και ενός πωλητού μετόχου, που θα έχει ως αποτέλεσμα μια συνένωση επιχειρήσεων εντός του πεδίου εφαρμογής του ΔΠΧΑ 3 Συνενώσεις επιχειρήσεων σε μελλοντική ημερομηνία απόκτησης. Η διάρκεια του προθεσμιακού συμβολαίου δεν θα πρέπει να υπερβαίνει μια εύλογη χρονική περίοδο που συνήθως χρειάζεται για τη λήψη τυχόν απαιτούμενων εγκρίσεων και για την ολοκλήρωση της συναλλαγής·

ζ) δανειακές δεσμεύσεις εκτός τις κάτωθι δανειακές δεσμεύσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Προτύπου:

α) δανειακές δεσμεύσεις τις οποίες η οικονομική οντότητα ορίζει ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Η οικονομική οντότητα που στο παρελθόν εφαρμόζε την πρακτική της πώλησης των περιουσιακών στοιχείων που προκύπτουν από τις δανειακές δεσμεύσεις της λίγο μετά τη δημιουργία τους, εφαρμόζει το παρόν Πρότυπο σε όλες τις δανειακές δεσμεύσεις της ίδιας κατηγορίας·

β) δανειακές δεσμεύσεις που μπορούν να διακανονιστούν συμψηφιστικά τοις μετρητοίς ή με παράδοση ή έκδοση άλλου χρηματοοικονομικού μέσου. Οι εν λόγω δανειακές δεσμεύσεις αποτελούν παράγωγα. Μια δανειακή δέσμευση δεν θεωρείται ότι έχει διακανονιστεί συμψηφιστικά απλώς και μόνον επειδή το δάνειο εξοφλείται με δόσεις (για παράδειγμα, ενυπόθηκο κατασκευαστικό δάνειο που εξοφλείται με δόσεις ανάλογα με την πρόοδο της κατασκευής)·

γ) δεσμεύσεις παροχής δανείου με επιτόκια χαμηλότερα εκείνων της αγοράς.

Ωστόσο, ο εκδότης δανειακών δεσμεύσεων εφαρμόζει τις απαιτήσεις απομείωσης που ορίζονται στο παρόν Πρότυπο σε δανειακές δεσμεύσεις που δεν εμπίπτουν διαφορετικά στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Προτύπου. Επίσης, όλες οι δανειακές δεσμεύσεις υπόκεινται στις απαιτήσεις του παρόντος Προτύπου που αφορούν την παύση αναγνώρισης·

η) χρηματοοικονομικά μέσα, συμβάσεις και δεσμεύσεις που αφορούν συμφωνίες για παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών στις οποίες εφαρμόζεται το ΔΠΧΑ 2 Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών, εκτός από συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των παραγράφων 2.4–2.7 αυτού του κεφαλαίου του παρόντος Προτύπου, στις οποίες εφαρμόζεται το παρόν Πρότυπο·

θ) δικαιώματα σε πληρωμές για την αποζημίωση της οικονομικής οντότητας για δαπάνες στις οποίες υποχρεούται να προβεί προκειμένου να διακανονίσει μια υποχρέωση την οποία αναγνωρίζει ως πρόβλεψη, σύμφωνα με το ΔΛΠ 37 Προβλέψεις, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και ενδεχόμενα περιουσιακά στοιχεία ή για τις οποίες, σε προγενέστερη περίοδο, είχε αναγνωρίσει πρόβλεψη σύμφωνα με το ΔΛΠ 37·

ι) δικαιώματα και δεσμεύσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15 Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες που αποτελούν χρηματοοικονομικά μέσα, με εξαίρεση εκείνα για τα οποία το ΔΠΧΑ 15 ορίζει ότι αντιμετωπίζονται λογιστικά σύμφωνα με το παρόν Πρότυπο.

2.2. Οι απαιτήσεις απομείωσης που ορίζονται στο παρόν Πρότυπο εφαρμόζονται στα δικαιώματα τα οποία το ΔΠΧΑ 15 ορίζει ότι αντιμετωπίζονται λογιστικά σύμφωνα με το παρόν Πρότυπο για τους σκοπούς της αναγνώρισης κερδών ή ζημιών απομείωσης.

2.3. Οι κάτωθι δανειακές δεσμεύσεις **εμπίπτουν** στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Προτύπου:

- α) δανειακές δεσμεύσεις τις οποίες η οικονομική οντότητα ορίζει ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Η οικονομική οντότητα που στο παρελθόν εφαρμόζε την πρακτική της πώλησης των περιουσιακών στοιχείων που προκύπτουν από τις δανειακές δεσμεύσεις της λίγο μετά τη δημιουργία τους, εφαρμόζει το παρόν Πρότυπο σε όλες τις δανειακές δεσμεύσεις της ίδιας κατηγορίας·
- β) δανειακές δεσμεύσεις που μπορούν να διακανονιστούν συμφηφιστικά τοις μετρητοίς ή με παράδοση ή έκδοση άλλου χρηματοοικονομικού μέσου. Οι εν λόγω δανειακές δεσμεύσεις αποτελούν παράγωγα. Μια δανειακή δέσμευση δεν θεωρείται ότι έχει διακανονιστεί συμφηφιστικά απλώς και μόνον επειδή το δάνειο εξοφλείται με δόσεις (για παράδειγμα, ενυπόθηκο κατασκευαστικό δάνειο που εξοφλείται με δόσεις ανάλογα με την πρόοδο της κατασκευής)·
- γ) δεσμεύσεις παροχής δανείου με επιτόκια χαμηλότερα εκείνων της αγοράς.

2.4. Το παρόν Πρότυπο **εφαρμόζεται** στις συμβάσεις αγοράς ή πώλησης μη χρηματοοικονομικών στοιχείων που μπορούν να διακανονιστούν συμφηφιστικά τοις μετρητοίς ή με άλλο χρηματοοικονομικό μέσο ή με την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών μέσων, σαν να ήταν οι συμβάσεις χρηματοοικονομικά μέσα, με την εξαίρεση συμβάσεων που συνάφθηκαν και συνεχίζουν να κατέχονται για την παραλαβή ή την παράδοση μη χρηματοοικονομικού στοιχείου σύμφωνα με τις αναμενόμενες απαιτήσεις της οικονομικής οντότητας για την αγορά, πώληση ή χρήση. Ωστόσο, το παρόν Πρότυπο εφαρμόζεται στις συμβάσεις τις οποίες η οικονομική οντότητα προσδιορίζει ότι επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, σύμφωνα με την παράγραφο 2.5.

2.5. Μια σύμβαση αγοράς ή πώλησης μη χρηματοοικονομικού στοιχείου που μπορεί να διακανονιστεί συμφηφιστικά τοις μετρητοίς ή με άλλο χρηματοοικονομικό μέσο ή με την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών μέσων, σαν να ήταν η σύμβαση χρηματοοικονομικό μέσο, μπορεί να προσδιοριστεί αμετάκλητα ότι επιμετρείται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, ακόμη κι αν έχει συναφθεί για την παραλαβή ή την παράδοση μη χρηματοοικονομικού στοιχείου σύμφωνα με τις αναμενόμενες απαιτήσεις της οικονομικής οντότητας για την αγορά, πώληση ή χρήση. Ο εν λόγω προσδιορισμός είναι δυνατός μόνο κατά την έναρξη της σύμβασης και μόνον εφόσον απαλείφει ή μειώνει αισθητά μια ανακολουθία στην αναγνώριση (ορισμένες φορές αναφερόμενη ως «λογιστική αναντιστοιχία»), που διαφορετικά θα απέρρεε από μη αναγνώριση της εν λόγω σύμβασης διότι εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Προτύπου (βλέπε παράγραφο 2.4).

2.6. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους μια σύμβαση αγοράς ή πώλησης μη χρηματοοικονομικού στοιχείου μπορεί να διακανονιστεί συμφηφιστικά τοις μετρητοίς ή με άλλο χρηματοοικονομικό μέσο ή με την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών μέσων. Μεταξύ άλλων:

- α) όταν οι όροι της σύμβασης επιτρέπουν σε οποιοδήποτε μέρος να διακανονίσει συμφηφιστικά τοις μετρητοίς ή με άλλο χρηματοοικονομικό μέσο ή με την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών μέσων·

- β) όταν η δυνατότητα συμψηφιστικού διακανονισμού τοις μετρητοίς ή με άλλο χρηματοοικονομικό μέσο ή με την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών μέσων δεν αναφέρεται ρητά στους όρους της σύμβασης, αλλά η οικονομική οντότητα έχει την πρακτική να διακανονίζει παρόμοιες συμβάσεις συμψηφιστικά τοις μετρητοίς ή με άλλο χρηματοοικονομικό μέσο ή με την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών μέσων (είτε με τον αντισυμβαλλόμενο, συνάπτοντας συμβάσεις συμψηφισμού είτε πωλώντας τη σύμβαση πριν από την άσκηση ή την εκπνοή της)·
- γ) όταν, για συναφείς συμβάσεις, η οικονομική οντότητα συνηθίζει να παραλαμβάνει το υποκείμενο και να το πωλεί σε μικρό διάστημα από την παράδοση με σκοπό το κέρδος από βραχυχρόνιες διακυμάνσεις στην τιμή ή το περιθώριο κέρδους του διαπραγματευτή· και
- δ) όταν το μη χρηματοοικονομικό στοιχείο που είναι το αντικείμενο της σύμβασης είναι αμέσως μετατρέψιμο σε μετρητά.

Μια σύμβαση στην οποία εφαρμόζεται το β) ή το γ) δεν συνάπτεται για τον σκοπό της παραλαβής ή της παράδοσης του μη χρηματοοικονομικού στοιχείου σύμφωνα με αναμενόμενες απαιτήσεις της οικονομικής οντότητας για την αγορά, πώληση ή χρήση και, συνεπώς, **εμπίπτει** στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Προτύπου. Άλλες συμβάσεις στις οποίες εφαρμόζεται η παράγραφος 2.4 αξιολογούνται ώστε να προσδιοριστεί αν συνήφθησαν και συνεχίζουν να κατέχονται για τον σκοπό της παραλαβής ή της παράδοσης του μη χρηματοοικονομικού στοιχείου σύμφωνα με τις αναμενόμενες απαιτήσεις της οικονομικής οντότητας για την αγορά, πώληση ή χρήση και, συνεπώς, αν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Προτύπου.

2.7. Ένα πωληθέν δικαίωμα προαίρεσης για την αγορά ή πώληση μη χρηματοοικονομικού στοιχείου που μπορεί να διακανονιστεί συμψηφιστικά τοις μετρητοίς ή με άλλο χρηματοοικονομικό μέσο, ή με την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών μέσων, σύμφωνα με την παράγραφο 2.6 στοιχείο α) ή δ) **εμπίπτει** στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Προτύπου. Σύμβαση του είδους αυτού δεν μπορεί να συναφθεί για τον σκοπό της παραλαβής ή της παράδοσης του μη χρηματοοικονομικού στοιχείου σύμφωνα με τις αναμενόμενες απαιτήσεις της οικονομικής οντότητας για την αγορά, πώληση ή χρήση.

3. Αναγνώριση και παύση αναγνώρισης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.) και υποχρεώσεων

3.1. Αναγνώριση και παύση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.)

Η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο (Χ.Π.Σ.) ή μια χρηματοοικονομική υποχρέωση στην κατάσταση οικονομικής θέσης της όταν, και μόνον όταν, η οικονομική οντότητα καθίσταται συμβαλλόμενος του χρηματοοικονομικού μέσου, όπως αντίστοιχα και όλα τα συμβατικά δικαιώματα και τις συμβατικές δεσμεύσεις που ανακύπτουν από παράγωγα, εκτός από παράγωγα που αποκλείουν τη λογιστική αντιμετώπιση της μεταβίβασης Χ.Π.Σ ως πώληση. Εάν η μεταβίβαση Χ.Π.Σ δεν πληροί τις προϋποθέσεις για παύση αναγνώρισης, ο εκδοχέας δεν αναγνωρίζει το μεταβιβασθέν περιουσιακό στοιχείο ως περιουσιακό στοιχείο του.

Μια σύμβαση κανονικής παράδοσης Χ.Π.Σ. αναγνωρίζεται και παύει να αναγνωρίζεται, όπως αρμόζει, με τη χρήση της λογιστικής της ημερομηνίας εμπορικής συναλλαγής ή της λογιστικής της ημερομηνίας διακανονισμού. Η οικονομική οντότητα εφαρμόζει με συνέπεια την ίδια μέθοδο σε όλες τις αγορές και πωλήσεις Χ.Π.Σ που κατατάσσονται στην ίδια

κατηγορία. Ένα συμβόλαιο που απαιτεί ή επιτρέπει τον συμψηφιστικό διακανονισμό της μεταβολής της αξίας του συμβολαίου δεν συνιστά συμβόλαιο κανονικής παράδοσης, αντιθέτως ένα τέτοιου είδους συμβόλαιο αντιμετωπίζεται λογιστικά ως παράγωγο κατά την περίοδο μεταξύ της ημερομηνίας της εμπορικής συναλλαγής και της ημερομηνίας διακανονισμού.

Η οικονομική οντότητα **παύει** να αναγνωρίζει ένα Χ.Π.Σ. όταν και μόνον όταν:

α) εκπνεύσουν τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του Χ.Π.Σ., ή

β) μεταβιβάζει ένα Χ.Π.Σ. όταν, και μόνο όταν, είτε:

- μεταβιβάζει τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του Χ.Π.Σ., ή
- διατηρεί τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του Χ.Π.Σ., αλλά αναλαμβάνει συμβατική δέσμευση να καταβάλλει τις ταμειακές ροές σε έναν ή περισσότερους παραλήπτες, βάσει συμφωνίας
- μεταβιβάζει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της κυριότητας του Χ.Π.Σ.
- εάν η οικονομική οντότητα ούτε μεταβιβάσει ούτε διατηρήσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της κυριότητας αλλά η οικονομική οντότητα δεν έχει διατηρήσει τον έλεγχο του Χ.Π.Σ..

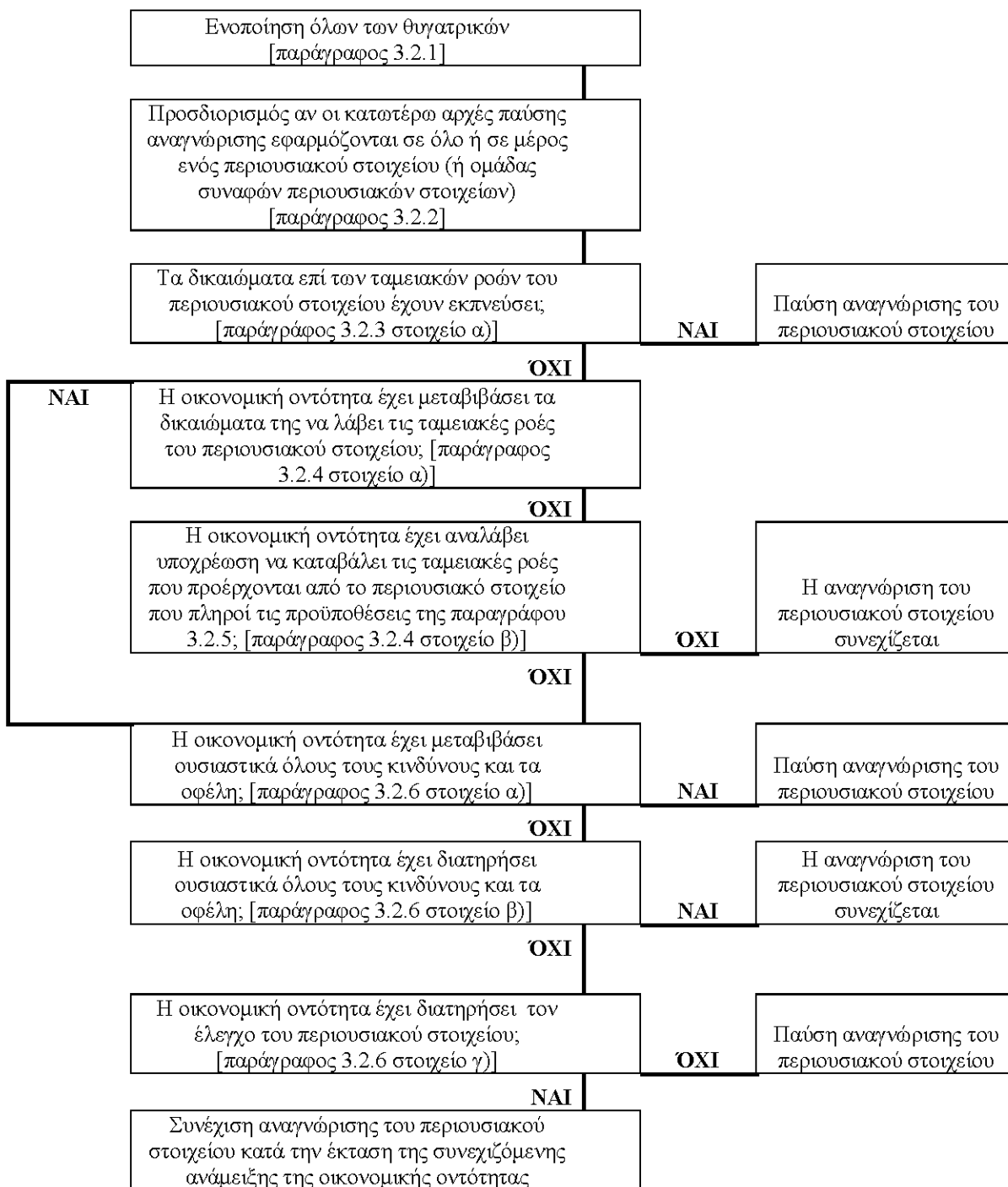
Η παύση αναγνώρισης βάσει των ανωτέρω μπορεί να εφαρμοστεί σε μέρος ενός Χ.Π.Σ. (ή σε μέρος ομάδας συναφών Χ.Π.Σ.) ή σε ολόκληρο το περιουσιακό στοιχείο (ή σε ομάδα συναφών Χ.Π.Σ.), ως εξής:

α) Εφαρμόζονται **σε μέρος ενός Χ.Π.Σ.** (ή σε μέρος ομάδας) όταν, και μόνον όταν, το μέρος που εξετάζεται για παύση αναγνώρισης πληροί μια από τις ακόλουθες τρεις προϋποθέσεις:

- i) Το μέρος αποτελείται μόνον από ειδικώς προσδιοριζόμενες ταμειακές ροές από Χ.Π.Σ. (ή από ομάδα συναφών Χ.Π.Σ.),
- ii) Το μέρος αποτελείται μόνον από κατ' αναλογία (πλήρως ανάλογο) μερίδιο των ταμειακών ροών από Χ.Π.Σ. (ή από ομάδα συναφών Χ.Π.Σ.).
- iii) Το μέρος αποτελείται μόνον από κατ' αναλογία (πλήρως ανάλογο) μερίδιο των ειδικώς προσδιοριζόμενων ταμειακών ροών από Χ.Π.Σ. (ή από ομάδα συναφών Χ.Π.Σ.).

β) Σε κάθε άλλη περίπτωση, εφαρμόζονται **σε ολόκληρο το Χ.Π.Σ.** (ή σε ολόκληρη την ομάδα συναφών Χ.Π.Σ.).

Το ακόλουθο διάγραμμα ροής του προσαρτήματος Β (Β3.2.1) του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/2067 απεικονίζει την αξιολόγηση του αν και σε ποια έκταση παύει να αναγνωρίζεται ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο.

Οι παράγραφοι που αναφέρονται αφορούν τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/2067 επιτροπής της 22ας Νοεμβρίου 2016

Κατά την παύση αναγνώρισης ολόκληρου Χ.Π.Σ, η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας (υπολογιζόμενη κατά την ημερομηνία της παύσης αναγνώρισης) και του ανταλλάγματος που ελήφθη (συμπεριλαμβανομένου κάθε νέου αποκτηθέντος περιουσιακού στοιχείου μείον κάθε νέας υποχρέωσης που αναλαμβάνεται) αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

3.2. Συνεχιζόμενη ανάμειξη σε μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία

Εάν η οικονομική οντότητα ούτε μεταβιβάζει ούτε διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της κυριότητας ενός μεταβιβασθέντος περιουσιακού στοιχείου και διατηρεί τον έλεγχο του μεταβιβασθέντος περιουσιακού στοιχείου, η οικονομική οντότητα συνεχίζει να αναγνωρίζει το μεταβιβασθέν περιουσιακό στοιχείο κατά την έκταση της συνεχιζόμενης ανάμειξής της, αναγνωρίζοντας παράλληλα και μια συνδεδεμένη υποχρέωση. Το μεταβιβασθέν περιουσιακό στοιχείο και η συνδεδεμένη υποχρέωση επιμετρώνται σε βάση που αντανακλά τα δικαιώματα και τις δεσμεύσεις που έχει διατηρήσει η οικονομική οντότητα. Η συνδεδεμένη υποχρέωση επιμετράται κατά τρόπο ώστε η καθαρή λογιστική αξία του μεταβιβασθέντος περιουσιακού στοιχείου και η συνδεδεμένη υποχρέωση :

α) να είναι το αποσβεσμένο κόστος των δικαιωμάτων και των δεσμεύσεων που διατηρήθηκαν από την οικονομική οντότητα, **εάν το μεταβιβασθέν περιουσιακό στοιχείο επιμετράται στο αποσβεσμένο κόστος, ή**

β) να ισούται με την εύλογη αξία των δικαιωμάτων και των δεσμεύσεων που διατηρήθηκαν από την οικονομική οντότητα, όταν επιμετρώνται σε ανεξάρτητη βάση, **εάν το μεταβιβασθέν περιουσιακό στοιχείο επιμετράται στην εύλογη αξία.**

Σε μεταγενέστερες περιόδους, η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει κάθε έσοδο από το μεταβιβασθέν περιουσιακό στοιχείο και κάθε έξοδο που ανέλαβε από τη χρηματοοικονομική υποχρέωση. Όταν το μεταβιβασθέν περιουσιακό στοιχείο επιμετράται στο αποσβεσμένο κόστος, η ευχέρεια που παρέχει το ΔΠΧΑ 9 για προσδιορισμό μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης ως επιμετρούμενης στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων δεν εφαρμόζεται στη συνδεδεμένη υποχρέωση.

Εάν το μεταβιβασθέν περιουσιακό στοιχείο αποτελεί μέρος ενός μεγαλύτερου Χ.Π.Σ. και το μεταβιβασθέν μέρος πληροί τις προϋποθέσεις για ολοκληρωτική παύση αναγνώρισης, η προηγούμενη λογιστική αξία του μεγαλύτερου Χ.Π.Σ. κατανέμεται ανάμεσα στο μέρος που συνεχίζει να αναγνωρίζεται και το μέρος που έχει παύσει να αναγνωρίζεται, βάσει των σχετικών εύλογων αξιών των εν λόγω μερών κατά την ημερομηνία της μεταβίβασης. Όταν δεν υπάρχουν τιμές αναφοράς ή πρόσφατες συναλλαγές στην αγορά προς υποστήριξη της εύλογης αξίας εκείνου του μέρους που συνεχίζει να αναγνωρίζεται, η καλύτερη εκτίμηση της εύλογης αξίας είναι η διαφορά μεταξύ της εύλογης αξίας του μεγαλύτερου Χ.Π.Σ. ως σύνολο και του ανταλλάγματος που ελήφθη από τον εκδοχέα για το μέρος που έπαυσε να αναγνωρίζεται.

Για τον σκοπό αυτόν, μια διαχειριστική απαίτηση που διατηρείται αντιμετωπίζεται ως μέρος που συνεχίζει να αναγνωρίζεται. Η **διαφορά μεταξύ:**

α) της λογιστικής αξίας (υπολογιζόμενης κατά την ημερομηνία της παύσης αναγνώρισης) που κατανέμεται στο μέρος που έχει παύσει να αναγνωρίζεται και

β) του ανταλλάγματος που ελήφθη για το μέρος που έχει παύσει να αναγνωρίζεται (συμπεριλαμβανομένου κάθε νέου αποκτηθέντος περιουσιακού στοιχείου μείον κάθε νέας υποχρέωσης που αναλαμβάνεται) **αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.**

Στην περίπτωση που η οικονομική οντότητα μεταβιβάσει ένα Χ.Π.Σ. στο πλαίσιο μεταβίβασης που πληροί τις προϋποθέσεις για ολοκληρωτική παύση αναγνώρισης και διατηρεί το δικαίωμα διαχείρισης του Χ.Π.Σ. έναντι αμοιβής, αναγνωρίζει είτε διαχειριστική απαίτηση είτε διαχειριστική υποχρέωση για το εν λόγω συμβόλαιο διαχείρισης ως εξής:

- Εάν η αμοιβή που θα ληφθεί δεν αναμένεται να αποζημιώσει επαρκώς την οικονομική οντότητα για τη διαχείριση, αναγνωρίζεται διαχειριστική υποχρέωση στην εύλογη αξία για τη δέσμευση αυτή.
- Εάν η αμοιβή που θα ληφθεί αναμένεται ότι θα υπερβαίνει την επαρκή αποζημίωση για τη διαχείριση, αναγνωρίζεται διαχειριστική απαίτηση για το δικαίωμα διαχείρισης,

το ποσό της οποίας προσδιορίζεται βάσει του επιμερισμού της λογιστικής αξίας του μεγαλύτερου Χ.Π.Σ..

- Εάν, ως αποτέλεσμα της μεταβίβασης, ολόκληρο το Χ.Π.Σ. παύσει να αναγνωρίζεται αλλά η μεταβίβαση καταλήγει στην απόκτηση νέου Χ.Π.Σ. ή στην ανάληψη νέας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης από την οικονομική οντότητα ή σε διαχειριστική υποχρέωση, η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει το νέο Χ.Π.Σ., τη χρηματοοικονομική υποχρέωση ή τη διαχειριστική υποχρέωση στην εύλογη αξία.

Εάν ο εκχωρητής παρέχει στον εκδοχέα εξασφαλίσεις εκτός μετρητών (όπως είναι οι χρεωστικοί και συμμετοχικοί τίτλοι), η λογιστική αντιμετώπιση της εξασφάλισης από τον εκχωρητή και τον εκδοχέα εξαρτάται από το αν ο εκδοχέας έχει το δικαίωμα να πωλήσει ή να επανενεχυριάσει την εξασφάλιση και αν ο εκχωρητής έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του. Ο εκχωρητής και ο εκδοχέας αντιμετωπίζουν λογιστικά την εξασφάλιση ως ακολούθως:

α) εάν ο εκδοχέας έχει το δικαίωμα να πωλήσει ή να επανενεχυριάσει την εξασφάλιση βάσει σύμβασης ή συνθήειας που έχει καθιερωθεί από μακρόχρονη και ομοιόμορφη άσκηση, τότε ο εκχωρητής ανακατατάσσει το σχετικό περιουσιακό στοιχείο στην κατάσταση οικονομικής θέσης του (π.χ. ως δανειζόμενο περιουσιακό στοιχείο, ενεχυριασμένους συμμετοχικούς τίτλους ή επαναγορασμένες απαιτήσεις) διακεκριμένα από άλλα περιουσιακά στοιχεία·

β) εάν ο εκδοχέας πωλήσει εξασφάλιση που του έχει παραχωρηθεί, αναγνωρίζει το προϊόν της πώλησης και μια υποχρέωση επιμετρημένη στην εύλογη αξία για τη δέσμευσή του να επιστρέψει την εξασφάλιση·

γ) εάν ο εκχωρητής αθετήσει τους όρους της σύμβασης και δεν δικαιούται πλέον να εξαγοράσει την εξασφάλιση, παύει να αναγνωρίζει την εξασφάλιση και ο εκδοχέας την αναγνωρίζει ως περιουσιακό του στοιχείο που επιμετρήθηκε αρχικά στην εύλογη αξία ή, εάν έχει ήδη πωλήσει την εξασφάλιση, παύει να αναγνωρίζει τη δέσμευσή του να την επιστρέψει·

δ) εκτός από τα προδιαγραφόμενα στο στοιχείο γ), ο εκχωρητής συνεχίζει να απεικονίζει την εξασφάλιση ως περιουσιακό του στοιχείο και ο εκδοχέας δεν αναγνωρίζει την εξασφάλιση ως περιουσιακό στοιχείο.

Στην παράγραφο B3.2.16 του παραρτήματος του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/2067 αναφέρονται παραδείγματα παύσης αναγνώρισης και συνεχιζόμενης ανάμειξης.

3.3. Παύση αναγνώρισης Χρηματοοικονομικών Υποχρεώσεων

Η οικονομική οντότητα διαγράφει μία χρηματοοικονομική υποχρέωση (ή μέρος χρηματοοικονομικής υποχρέωσης) από την κατάσταση οικονομικής θέσης της όταν, και μόνον όταν, εξοφλείται — δηλαδή όταν η δέσμευση που καθορίζεται στη σύμβαση εκπληρώνεται, ακυρώνεται ή εκπνέει.

Μια ανταλλαγή μεταξύ υπαρκτού οφειλέτη και δανειστή χρεωστικών τίτλων με ουσιαστικά διαφορετικούς όρους αντιμετωπίζεται λογιστικά ως εξόφληση της αρχικής χρηματοοικονομικής υποχρέωσης και αναγνώριση νέας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση που υπάρχει, ουσιαστικής τροποποίηση των όρων υφιστάμενης χρηματοοικονομικής υποχρέωσης ή μέρους.

Η **διαφορά** μεταξύ της **λογιστικής αξίας** μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης (ή τμήματος χρηματοοικονομικής υποχρέωσης) που εξοφλείται ή μεταβιβάζεται σε άλλο μέρος **και του ανταλλάγματος** που καταβάλλεται, συμπεριλαμβανομένων τυχόν μεταβιβασθέντων περιουσιακών στοιχείων εκτός μετρητών ή τυχόν αναληφθεισών υποχρεώσεων, **αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα**.

Εάν η οικονομική οντότητα επαναγοράσει μέρος μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης, επιμερίζει την προηγούμενη λογιστική αξία της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης ανάμεσα στο μέρος που συνεχίζει να αναγνωρίζεται και το μέρος που έχει παύσει να αναγνωρίζεται

βάσει των σχετικών εύλογων αξιών αυτών των μερών κατά την ημερομηνία της επαναγοράς. Η διαφορά μεταξύ α) της λογιστικής αξίας που επιμερίζεται στο μέρος που έχει παύσει να αναγνωρίζεται και β) του ανταλλάγματος που καταβάλλεται, συμπεριλαμβανομένων τυχόν μεταβιβασθέντων περιουσιακών στοιχείων εκτός μετρητών ή τυχόν αναληφθεισών υποχρεώσεων, για το μέρος που έχει παύσει να αναγνωρίζεται, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

4. Αρχική αναγνώριση και κατάταξη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.) και υποχρεώσεων

4.1. Αρχική αναγνώριση και κατάταξη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.)

Σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α 9 για την κατάταξη των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων χρησιμοποιούνται μαζί:

- α) Το επιχειρηματικό μοντέλο της οικονομικής οντότητας για τη διαχείριση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, **και**
- β) Τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου.

Βάσει αυτών μια οικονομική οντότητα κατατάσσει χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία **ως μεταγενέστερα** επιμετρούμενα στις εξής κατηγορίες

- Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος,
- Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων
- Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Η οικονομική οντότητα μπορεί, κατά την αρχική αναγνώριση, να προσδιορίσει αμετάκλητα ένα Χ.Π.Σ. ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων εάν με τον τρόπο αυτό απαλείφει ή μειώνει αισθητά μια ανακολουθία στην επιμέτρηση ή την αναγνώριση (ορισμένες φορές αναφερόμενη ως «λογιστική αναντιστοιχία») που διαφορετικά θα απέρρεε από την επιμέτρηση περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων ή από την αναγνώριση των κερδών και ζημιών επί αυτών σε διαφορετικές βάσεις.

4.2. Αρχική επιμέτρηση

Μία οικονομική οντότητα με εξαίρεση τις εμπορικές απαιτήσεις, που δεν περιλαμβάνουν ένα σημαντικό σκέλος χρηματοδότησης (που καθορίζεται σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 15) και αναγνωρίζονται στην τιμή συναλλαγής (όπως ορίζεται στο ΔΠΧΑ 15, κατά τη αρχική αναγνώριση επιμετρά ένα Χ.Π.Σ ή μια χρηματοοικονομική υποχρέωση στην εύλογη αξία συν ή μείον –**στην περίπτωση Χ.Π.Σ ή χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων**– το κόστος συναλλαγών που αποδίδεται άμεσα στην απόκτηση ή την έκδοση του Χ.Π.Σ ή της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης. Η εύλογη αξία ενός χρηματοοικονομικού μέσου κατά την αρχική αναγνώριση είναι συνήθως η τιμή συναλλαγής (ήτοι η εύλογη αξία του δοθέντος ή ληφθέντος ανταλλάγματος, ΔΠΧΑ 13), Ωστόσο, εάν η εύλογη αξία του Χ.Π.Σ ή της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης κατά την αρχική αναγνώριση διαφέρει από την τιμή συναλλαγής, η οικονομική οντότητα λογιστικοποιεί το μέσο αυτό κατά τη συγκεκριμένη ημερομηνία ως εξής:

α) Με την εύλογη αυτή αξία, εάν η εύλογη αυτή αξία αποδεικνύεται από επίσημη χρηματιστηριακή τιμή σε ενεργό αγορά για πανομοιότυπο περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση (ήτοι εισροή 1ου επιπέδου) ή βάσει τεχνικής αποτίμησης που χρησιμοποιεί μόνο δεδομένα από παρατηρήσιμες αγορές. Μια οντότητα αναγνωρίζει τη διαφορά μεταξύ της εύλογης αξίας κατά την αρχική αναγνώριση και της τιμής συναλλαγής ως κέρδος ή ζημία.

β) σε όλες τις άλλες περιπτώσεις με την εύλογη αυτή αξία, προσαρμοσμένη ώστε να μεταθέτει τη διαφορά μεταξύ της εύλογης αξίας κατά την αρχική αναγνώριση και της τιμής συναλλαγής. Μετά την αρχική αναγνώριση, η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει αυτή τη μετατεθείσα διαφορά ως κέρδος ή ζημία μόνο στο μέτρο που αυτή προκύπτει από αλλαγή σε παράγοντα (συμπεριλαμβανομένου του χρόνου) τον οποίο οι συμμετέχοντες στην αγορά θα λάμβαναν υπόψη κατά την αποτίμηση του περιουσιακού στοιχείου ή της υποχρέωσης.

Όταν η οικονομική οντότητα κάνει χρήση της λογιστικής της ημερομηνίας διακανονισμού για περιουσιακό στοιχείο που στη συνέχεια επιμετράται στο αποσβεσμένο κόστος, το περιουσιακό στοιχείο αναγνωρίζεται αρχικά στην εύλογη αξία του κατά την ημερομηνία της εμπορικής συναλλαγής

4.3 Μεταγενέστερη επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.) και υποχρεώσεων

4.3.1. Μεταγενέστερη επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.)

Μετά την αρχική αναγνώριση, μια οικονομική οντότητα επιμετρά ένα Χ.Π.Σ.

α) στο αποσβεσμένο κόστος·

β) στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων· ή

γ) στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Οι επενδύσεις σε συμμετοχικούς τίτλους και οι συμβάσεις για τους εν λόγω τίτλους πρέπει να επιμετρώνται στην εύλογη αξία. **εκτός από πολύ περιορισμένες περιπτώσεις** που το κόστος μπορεί να υπολογίζεται ως κατάλληλη εκτίμηση της εύλογης αξίας όταν

α. δεν υπάρχουν διαθέσιμες επαρκείς πιο πρόσφατες πληροφορίες για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας ή

β. εάν υπάρχει μεγάλο εύρος πιθανών επιμετρήσεων εύλογης αξίας και το κόστος αποτελεί τη βέλτιστη εκτίμηση της εύλογης αξίας εντός του εν λόγω εύρους.

Όμως χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή γιατί το κόστος ενδέχεται να μην είναι αντιπροσωπευτικό της εύλογης αξίας όπως σε περιπτώσεις που ενδεικτικά αναφέρονται από το ΔΠΧΑ 9:

α) Σημαντική μεταβολή στην απόδοση της εκδότριας σε σύγκριση με τους προϋπολογισμούς, τα σχέδια ή τα ορόσημα·

β) Μεταβολές στις προσδοκίες όσον αφορά την επίτευξη των οροσήμων της εκδότριας για το τεχνικό προϊόν·

γ) Σημαντική μεταβολή στην αγορά για τις μετοχές ή τα προϊόντα ή τα δυνητικά προϊόντα της εκδότριας·

δ) Σημαντική αλλαγή στην παγκόσμια οικονομία ή στο οικονομικό περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται η εκδότρια·

ε) Σημαντική μεταβολή στις επιδόσεις συγκρίσιμων οικονομικών οντοτήτων ή στις αποτιμήσεις εκ μέρους της αγοράς συνολικά·

στ) Εσωτερικά ζητήματα της εκδότριας, όπως απάτη, εμπορικές διαφορές, δίκη, αλλαγές στη διοίκηση ή τη στρατηγική.

ζ) Στοιχεία από εξωτερικές συναλλαγές μετοχών της εκδότριας, είτε από την ίδια την εκδότρια (όπως νέα έκδοση μετοχών) είτε από μεταβιβάσεις συμμετοχικών τίτλων μεταξύ τρίτων μερών.

Μια οικονομική οντότητα εφαρμόζει τις απαιτήσεις απομείωσης στα Χ.Π.Σ που επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος και στα Χ.Π.Σ που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών.

4.3.2. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος

Ένα Χ.Π.Σ. επιμετράται μεταγενέστερα στο αποσβεσμένο κόστος εάν πληρούνται αμφότερες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) το Χ.Π.Σ. διατηρείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου, **στόχος του οποίου είναι η διακράτηση** χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων με **σκοπό την είσπραξη** συμβατικών ταμειακών ροών, **και**
- β) βάσει των συμβατικών όρων που διέπουν το Χ.Π.Σ., δημιουργούνται σε **συγκεκριμένες ημερομηνίες** ταμειακές ροές που **συνίστανται αποκλειστικά** σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου.

Η οικονομική οντότητας πρέπει να έχει την πρόθεση να κρατήσει το Χ.Π.Σ. για μεγάλο χρονικό διάστημα ή την λήξη του και να εισπράττει σε συγκεκριμένες ημερομηνίες τις ταμειακές ροές που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων. Η διακράτηση μέχρι την λήξη του Χ.Π.Σ. δεν είναι αναγκαία για την τήρηση του επιχειρηματικού πλαισίου διακράτησης για την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών. Έτσι το επιχειρηματικό μοντέλο μιας οικονομικής οντότητας μπορεί να αφορά τη διακράτηση Χ.Π.Σ. για την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών ακόμη και όταν προκύπτουν, ή αναμένεται να προκύψουν στο μέλλον, πωλήσεις Χ.Π.Σ. Οι πωλήσεις από μόνες τους δεν καθορίζουν το επιχειρηματικό μοντέλο και, συνεπώς, δεν μπορούν να εξετάζονται μεμονωμένα. Αντιθέτως, οι πληροφορίες σχετικά με τις παρελθοντικές πωλήσεις και τις προσδοκίες για τις μελλοντικές πωλήσεις παρέχουν αποδεικτικά στοιχεία για τον τρόπο με τον οποίο επιτυγχάνεται ο δηλωμένος στόχος της οικονομικής οντότητας για τη διαχείριση των Χ.Π.Σ και, ειδικότερα, για τον τρόπο πραγματοποίησης των ταμειακών ροών. Η οικονομική οντότητα πρέπει να εξετάζει τις πληροφορίες για τις παρελθοντικές πωλήσεις σε σχέση με τους λόγους για τους οποίους πραγματοποιήθηκαν οι εν λόγω πωλήσεις, και τις συνθήκες που επικρατούσαν τη δεδομένη στιγμή σε σύγκριση με τις τρέχουσες συνθήκες. Η οντότητα μπορεί να προβεί σε πώληση ενός Χ.Π.Σ χωρίς να επηρεάζει την συγκεκριμένη κατάταξη ενδεικτικά παραδείγματα

- Διαχείριση τυχόν πιστωτικού κινδύνου που αποβλέπει στην ελαχιστοποίηση των δυνητικών πιστωτικών ζημιών
- Αναγκαιότητα λόγω αλλαγών στην νομοθεσία ή στις οικονομικές συνθήκες
- Εσωτερική αναδιάρθρωσης της οικονομικής οντότητας
- Αναγκαιότητα οικονομικής ρευστότητας
- Λόγω συνθηκών που προκύπτουν από μετασχηματισμό της οικονομικής οντότητας με άλλες οικονομικές οντότητες
- Επιβάλλεται από τρίτο
- Εάν οι πωλήσεις αυτές πραγματοποιούνται κοντά στην ημερομηνία λήξης των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και τα έσοδα από την πώληση προσεγγίζουν την είσπραξη των υπολειπόμενων συμβατικών ταμειακών ροών

Το κέρδος ή η ζημία από ένα Χ.Π.Σ. που επιμετράται στο **αποσβεσμένο κόστος** και δεν αποτελεί μέρος σχέσης αντιστάθμισης αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα όταν το Χ.Π.Σ.:

α) έχει παύσει να αναγνωρίζεται και έχει ανακαταταχθεί από την κατηγορία επιμέτρησης στο αποσβεσμένο κόστος στην κατηγορία επιμέτρησης στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων,

β) μέσω της διαδικασίας της απόσβεσης ή

γ) με σκοπό να αναγνωριστούν κέρδη ή ζημίες απομείωσης.

Όταν έχει ανακαταταχθεί από την κατηγορία επιμέτρησης στο αποσβεσμένο κόστος στην κατηγορία επιμέτρησης στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων τότε το Κέρδος ή η ζημία από την ανακατάταξη αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα

Ενδεικτικά Χ.Π.Σ. που θα μπορούσαν να τα κατατάξει μία οικονομική οντότητα σε αυτήν την κατηγορία είναι: δανειακές απαιτήσεις με συνήθη χαρακτηριστικά δανείων, προθεσμιακές καταθέσεις με σταθερό επιτόκιο, κρατικά ομόλογα τα οποία δεν κρατούνται για εμπορικές συναλλαγές με σκοπό την πώληση, εμπορικές απαιτήσεις.

Παράδειγμα

Η εταιρεία Ρ την 1/1/2018 χορηγεί δανειακή διευκόλυνση στην εταιρεία Υ ποσού ευρώ 50.000 με ημερομηνία αποπληρωμής του δανείου 31/12/2022. Το ετήσιο ποσό του τόκου ανέρχεται στο ποσό των 2.000 ευρώ, ενώ το πραγματικό επιτόκιο υπολογίσθηκε στο 4%/

1/1/2018	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2021	31/12/2022
	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	52.000,00
50000 =	$(1+0,04)^1$	$(1+0,04)^2$	$(1+0,04)^3$	$(1+0,04)^4$	$(1+0,04)^5$

	Χρέωση	Πίστωση
Απαίτηση από χορήγηση	50000	
Χρηματικά διαθέσιμα		50000
Χορήγηση δανείου 1/1/2018		
Απαίτηση από χορήγηση	2000	
Έσοδα από τόκους		2000
Τόκος με πραγματικό επιτόκιο (50000 X 4%) 31/12/2018		
Χρηματικά διαθέσιμα	2000	
Απαίτηση από χορήγηση		2000
Εξόφληση τόκων		
Απαίτηση από χορήγηση	2000	
Έσοδα από τόκους		2000
Τόκος με πραγματικό επιτόκιο (50000 X 4%) 31/12/2019		
Χρηματικά διαθέσιμα	2000	
Απαίτηση από χορήγηση		2000
Εξόφληση τόκων		

Απαίτηση από χορήγηση	2000	
Έσοδα από τόκους		2000
Τόκος με πραγματικό επιτόκιο (50000 X 4%) 31/12/2020		
Χρηματικά διαθέσιμα	2000	
Απαίτηση από χορήγηση		2000
Εξόφληση τόκων		
Απαίτηση από χορήγηση	2000	
Έσοδα από τόκους		2000
Τόκος με πραγματικό επιτόκιο (50000 X 4%) 31/12/2021		
Χρηματικά διαθέσιμα	2000	
Απαίτηση από χορήγηση		2000
Εξόφληση τόκων		
Απαίτηση από χορήγηση	2000	
Χρηματικά διαθέσιμα	52000	
Έσοδα από τόκους		2000
Απαίτηση από χορήγηση		52000
Τόκος με πραγματικό επιτόκιο (50000 X 4%) 31/12/2022 και αποπληρωμή		

4.3.2.1. Διαχρονική αξία του χρήματος

Η διαχρονική αξία του χρήματος είναι το στοιχείο του τόκου το οποίο παρέχει αντάλλαγμα αποκλειστικά για την πάροδο του χρόνου. Για να εκτιμηθεί αυτή η αποκλειστικότητα πρέπει να εξετάζονται συναφείς παράγοντες, όπως το νόμισμα στο οποίο εκφράζεται το Χ.Π.Σ και η περίοδος για την οποία έχει καθοριστεί το επιτόκιο. Σε κάποια Χ.Π.Σ αυτό το στοιχείο της διαχρονικής αξίας του χρήματος μπορεί να μεταβληθεί όπως:

-εάν το επιτόκιο ενός Χ.Π.Σ. αναπροσαρμόζεται κατά διαστήματα, αλλά η συχνότητα της εν λόγω αναπροσαρμογής δεν αντιστοιχεί στη διάρκεια του επιτοκίου (για παράδειγμα, το επιτόκιο αναπροσαρμόζεται κάθε μήνα σε επιτόκιο ενός έτους)

-εάν το επιτόκιο ενός Χ.Π.Σ. αναπροσαρμόζεται κατά διαστήματα σύμφωνα με τον μέσο όρο συγκεκριμένων βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων επιτοκίων

Στις περιπτώσεις που το στοιχείο της διαχρονικής αξίας του χρήματος μπορεί να τροποποιηθεί θα πρέπει να προβεί σε ποιοτική ή ακόμη και σε ποσοτική αξιολόγηση του στοιχείου για να αποφασιστεί κατά πόσον οι συμβατικές ταμειακές ροές αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου και να καθοριστεί κατά πόσον μπορούν να διαφέρουν οι συμβατικές (απροεξόφλητες) ταμειακές ροές από τις (απροεξόφλητες) ταμειακές ροές που θα προέκυπταν εάν το στοιχείο της διαχρονικής αξίας του χρήματος δεν είχε τροποποιηθεί (ταμειακές ροές αναφοράς). Σε περίπτωση ύπαρξης διαφοράς δεν μπορεί να ισχύει ο όρος για τις ταμειακές ροές σε συγκεκριμένες ημερομηνίες που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου και συνεπώς, δεν μπορεί να επιμετράται στο αποσβεσμένο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων.

4.3.2.2. Συμβατικοί όροι που μεταβάλλουν τον χρόνο ή το ποσό των συμβατικών ταμειακών ροών

Στην περίπτωση που ένα Χ.Π.Σ. περιλαμβάνει συμβατικό όρο ο οποίος θα μπορούσε να μεταβάλει τον χρόνο ή το ποσό των συμβατικών ταμειακών ροών (π.χ. να προεξοφληθεί πριν από τη λήξη του ή εάν μπορεί να επεκταθεί η διάρκειά του), η οικονομική οντότητα πρέπει να καθορίσει αν οι συμβατικές ταμειακές ροές που θα μπορούσαν να προκύψουν κατά τη διάρκεια ζωής του μέσου αποτελούν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου και να εκτιμήσει τις συμβατικές ταμειακές ροές οι οποίες θα μπορούσαν να προκύψουν τόσο πριν όσο και μετά τη μεταβολή των συμβατικών ταμειακών ροών.

Στην παράγραφο B4.1.11 του προσαρτήματος Β του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/2067 αναφέρονται παραδείγματα μεταβολής συμβατικών όρων από τους οποίους προκύπτουν συμβατικές ταμειακές ροές που αποτελούν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου:

- α) κυμαινόμενο επιτόκιο το οποίο περιλαμβάνει αντάλλαγμα για τη διαχρονική αξία του χρήματος, για τον πιστωτικό κίνδυνο που συνδέεται με το ανεξόφλητο υπόλοιπο κεφαλαίου κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου (το αντάλλαγμα για τον πιστωτικό κίνδυνο μπορεί να καθορίζεται μόνο στην αρχική αναγνώριση και συνεπώς είναι σταθερό) και για άλλους βασικούς κινδύνους και έξοδα δανεισμού, καθώς και ένα περιθώριο κέρδους·
- β) συμβατικός όρος ο οποίος επιτρέπει στον εκδότη (δηλαδή στον οφειλέτη) να προεξοφλήσει έναν χρεωστικό τίτλο ή επιτρέπει στον κάτοχο (δηλαδή στον πιστωτή) να επιστρέψει έναν χρεωστικό τίτλο στον εκδότη πριν από τη λήξη και το ποσό προεξόφλησης αντιπροσωπεύει στην ουσία μη καταβληθέντα ποσά κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου, τα οποία ενδέχεται να περιλαμβάνουν εύλογη πρόσθετη αποζημίωση για την πρόωρη λύση της σύμβασης· και
- γ) συμβατικός όρος ο οποίος επιτρέπει στον εκδότη ή στον κάτοχο να επεκτείνει τον συμβατικό όρο ενός χρεωστικού τίτλου (δηλαδή δικαίωμα επέκτασης) και από τους όρους του δικαιώματος επέκτασης προκύπτουν συμβατικές ταμειακές ροές κατά τη διάρκεια της περιόδου επέκτασης, οι οποίες αποτελούν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου, ενώ ενδέχεται να περιλαμβάνουν εύλογη πρόσθετη αποζημίωση για την επέκταση της σύμβασης.

Όταν ένα Χ.Π.Σ. το οποίο διαφορετικά θα πληρούσε τον όρο για τις ταμειακές ροές σε συγκεκριμένες ημερομηνίες που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου αλλά δεν τον πληροί αποκλειστικά επειδή ένας συμβατικός όρος επιτρέπει στον εκδότη (ή απαιτεί από αυτόν) να προεξοφλήσει έναν χρεωστικό τίτλο ή επιτρέπει στον κάτοχο (ή απαιτεί από αυτόν) να επιστρέψει έναν χρεωστικό τίτλο στον εκδότη πριν από τη λήξη, μπορεί να επιμετράται στο αποσβεσμένο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων (εφόσον πληροί τον όρο στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου που επιτυγχάνεται με την διακράτηση ή επιτυγχάνεται **τόσο με την** είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών όσο και με την πώληση Χ.Π.Σ) εάν:

- α) η οικονομική οντότητα αποκτά ή δημιουργεί το Χ.Π.Σ υπέρ το άρτιο ή υπό το άρτιο έναντι του συμβατικού ονομαστικού ποσού·
- β) το ποσό της προεξόφλησης αντιπροσωπεύει ουσιαστικά το συμβατικό ονομαστικό ποσό και τους δεδουλευμένους (αλλά μη καταβληθέντες) συμβατικούς τόκους, το οποίο ενδέχεται να περιλαμβάνει εύλογη πρόσθετη αποζημίωση για την πρόωρη λύση της σύμβασης· και

γ) κατά την αρχική αναγνώριση του Χ.Π.Σ από την οικονομική οντότητα, η εύλογη αξία του χαρακτηριστικού της προεξόφλησης είναι ασήμαντη.

Ενδεικτικά παραδείγματα που παρουσιάζουν συμβατικές ταμειακές ροές:

α) που αποτελούν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου αναφέρονται στην ενότητα B4.1.13 του προσαρτήματος Β του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/2067

β) που δεν αποτελούν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου αναφέρονται στην ενότητα B4.1.14 του προσαρτήματος Β του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/2067.

4.3.2.3. Μέθοδος του πραγματικού επιτοκίου

Για τα Χ.Π.Σ που επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος τα έσοδα από τόκους υπολογίζονται με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, εφαρμόζοντας το πραγματικό επιτόκιο στην προ αποσβέσεων λογιστική αξία ενός Χ.Π.Σ, με τις κάτωθι εξαιρέσεις:

α) αγορασμένα ή δημιουργημένα Χ.Π.Σ απομειωμένης πιστωτικής αξίας, για αυτά εφαρμόζεται το πραγματικό επιτόκιο προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο στο αποσβεσμένο κόστος του Χ.Π.Σ από την αρχική αναγνώριση

β) Χ.Π.Σ τα οποία δεν είναι αγορασμένα ή δημιουργημένα απομειωμένης πιστωτικής αξίας, αλλά έχουν καταστεί στη συνέχεια Χ.Π.Σ απομειωμένης πιστωτικής αξίας, για αυτά εφαρμόζεται το πραγματικό επιτόκιο στο αποσβεσμένο κόστος του Χ.Π.Σ σε μεταγενέστερες περιόδους αναφοράς.

Στην περίπτωση που σε μεταγενέστερες περιόδους αναφοράς ο πιστωτικός κίνδυνος, που ενέχεται στο χρηματοοικονομικό μέσο, βελτιωθεί ώστε να μην θεωρείται πλέον απομειωμένης πιστωτικής αξίας, ενώ η βελτίωση αυτή μπορεί να συσχετιστεί αντικειμενικά, υπολογίζει τα έσοδα από τόκους εφαρμόζοντας το πραγματικό επιτόκιο στην προ αποσβέσεων λογιστική αξία

Όταν οι συμβατικές ταμειακές ροές ενός Χ.Π.Σ αποτελούν αντικείμενο επαναδιαπραγμάτευσης ή τροποποιούνται με άλλο τρόπο και η επαναδιαπραγμάτευση ή η τροποποίηση δεν έχει ως αποτέλεσμα την παύση αναγνώρισης του εν λόγω Χ.Π.Σ υπολογίζεται εκ νέου η προ αποσβέσεων λογιστική αξία ως η παρούσα αξία των συμβατικών ταμειακών ροών οι οποίες έχουν προεξοφληθεί με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο (ή με το πραγματικό επιτόκιο προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο, όταν πρόκειται για Χ.Π.Σ απομειωμένης πιστωτικής αξίας που έχουν αγορασθεί ή δημιουργηθεί) και αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα το κέρδος ή η ζημία τροποποίησης.

Όταν ένα χρηματοοικονομικό μέσο θεωρείται απομειωμένης πιστωτικής αξίας κατά την αρχική αναγνώριση, διότι ο πιστωτικός κίνδυνος είναι πολύ υψηλός, αποκτάται σημαντικά υπό το άρτιο (και σε περίπτωση αγοράς). Μια οικονομική οντότητα απαιτείται να συμπεριλαμβάνει τις αρχικές αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες στις εκτιμώμενες ταμειακές ροές κατά τον υπολογισμό του πραγματικού επιτοκίου προσαρμοσμένου στον πιστωτικό κίνδυνο για χρηματοοικονομικά μέσα που θεωρούνται όταν αγοράζονται ή δημιουργούνται ως απομειωμένης πιστωτικής αξίας κατά την αρχική αναγνώριση.

Σημειώνεται ότι η περιοδική επανεκτίμηση των ταμειακών ροών σε Χ.Π.Σ και υποχρεώσεις κυμαινόμενου επιτοκίου, που πραγματοποιείται προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι διακυμάνσεις των επιτοκίων της αγοράς μεταβάλλει το πραγματικό επιτόκιο, εάν όμως αυτά αναγνωριστούν αρχικά σε ποσό που ισούται με το εισπρακτέο ή πληρωτέο κατά τη λήξη κεφάλαιο, η επανεκτίμηση των μελλοντικών καταβολών τόκων συνήθως δεν επιδρά σημαντικά στη λογιστική αξία τους.

Κάθε κόστος ή αμοιβή που πραγματοποιείται αποτελεί αναπροσαρμογή της λογιστικής αξίας του τροποποιημένου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου και αποσβένεται κατά την

εναπομένονσα διάρκεια ζωής αυτού. Αμοιβές που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πραγματικού επιτοκίου ενός χρηματοοικονομικού μέσου αντιμετωπίζονται ως προσαρμογή του πραγματικού επιτοκίου όπως:

α) αμοιβές δημιουργίας που εισπράττονται από την οικονομική οντότητα σε σχέση με τη δημιουργία ή την απόκτηση ενός Χ.Π.Σ
 β) αμοιβές δέσμευσης που εισπράττονται από την οικονομική οντότητα για τη δημιουργία δανείου όταν η δανειακή δέσμευση που δεν επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

γ) αμοιβές δημιουργίας που καταβάλλονται κατά την έκδοση χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων που επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος

Εάν το χρηματοοικονομικό μέσο επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων τότε οι αμοιβές αναγνωρίζονται ως έσοδα ή έξοδα κατά την αρχική αναγνώριση του μέσου.

Οι αμοιβές που δεν αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πραγματικού επιτοκίου ενός χρηματοοικονομικού μέσου και αντιμετωπίζονται λογιστικά σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 15 περιλαμβάνονται οι εξής:

α) αμοιβές που χρεώνονται για την εξυπηρέτηση δανείου·

β) αμοιβές δέσμευσης για τη δημιουργία δανείου όταν η δανειακή δέσμευση δεν επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων και δεν είναι πιθανό να συναφθεί συγκεκριμένη δανειοδοτική συμφωνία· και

γ) αμοιβές κοινοπρακτικού δανείου που εισπράττονται από οικονομική οντότητα που πραγματοποιεί διευθετήσεις για δάνειο και δεν παρακρατεί για την ίδια μέρος του συνολικού δανείου (ή παρακρατεί ένα μέρος με το ίδιο πραγματικό επιτόκιο για ανάλογο κίνδυνο με τους άλλους συμμετέχοντες).

4.3.3. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων

Ένα Χ.Π.Σ επιμετράται μεταγενέστερα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων εάν πληρούνται αμφότερες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) το Χ.Π.Σ διατηρείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου του οποίου ο στόχος επιτυγχάνεται **τόσο με την είσπραξη** συμβατικών ταμειακών ροών **όσο και με την πώληση** χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, **και**

β) βάσει των συμβατικών όρων που διέπουν το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο, δημιουργούνται **σε συγκεκριμένες ημερομηνίες** ταμειακές ροές που **συνίστανται αποκλειστικά** σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου.

Στο επιχειρηματικό μοντέλο αυτού του είδους, τα βασικά διοικητικά στελέχη της οικονομικής οντότητας έχουν αποφασίσει ότι τόσο η είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών όσο και η πώληση Χ.Π.Σ. είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη του στόχου του επιχειρηματικού μοντέλου και περιλαμβάνει κατά κανόνα πωλήσεις με μεγαλύτερη συχνότητα και αξία.

Κατά την αρχική αναγνώριση, μια οικονομική οντότητα μπορεί να επιλέξει αμετάκλητα να παρουσιάζει στα λοιπά συνολικά έσοδα μεταγενέστερες μεταβολές στην εύλογη αξία μιας επένδυσης σε συμμετοχικό τίτλο εντός του πεδίου εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9, ο οποίος δεν διακρατείται για διαπραγμάτευση ούτε αποτελεί ενδεχόμενο αντάλλαγμα αναγνωριζόμενο από έναν αποκτώντα σε συνένωση επιχειρήσεων στην οποία εφαρμόζεται το ΔΠΧΑ 3 ισοτιμίας (στην περίπτωση αυτή τα ποσά που απεικονίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα δεν μεταφέρονται ακολούθως στα αποτελέσματα, η οικονομική οντότητα μπορεί να μεταφέρει τα σωρευτικά κέρδη ή ζημίες στα ίδια κεφάλαια). Μια τέτοια επένδυση δεν αποτελεί χρηματικό

στοιχείο και επομένως το κέρδος ή η ζημία που απεικονίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα περιλαμβάνει κάθε σχετιζόμενο συστατικό στοιχείο συναλλαγματικής. Τα μερίσματα της εν λόγω επένδυσης αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα, τα μερίσματα εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις αναγνώρισης τους εκτός εάν το μερίσμα αντιπροσωπεύει σαφώς ανάκτηση μέρους του κόστους της επένδυσης. Για να αναγνωρισθούν μερίσματα στα αποτελέσματα θα πρέπει: α) Να έχει εδραιωθεί το δικαίωμα της οικονομικής οντότητας να εισπράξει το μερίσμα· β) να είναι πιθανό τα οικονομικά οφέλη που συνδέονται με το μερίσμα να εισρεύσουν στην οικονομική οντότητα· και γ) το ποσό του μερίσματος μπορεί να επιμετρηθεί με αξιοπιστία.

Το κέρδος ή η ζημία από Χ.Π.Σ. που επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων **αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα** μέχρι την παύση αναγνώρισης του Χ.Π.Σ. ή την ανακατάταξή του. **εκτός**

α) από τα κέρδη ή τις ζημίες απομείωσης (αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα με αντισυμβαλλόμενο τα λοιπά συνολικά έσοδα)

β) τα συναλλαγματικά κέρδη και ζημίες (αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα με εξαίρεση όταν το μέσο προσδιορίζεται ως αντιστάθμιση ταμειακών ροών, μια αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης ή μια αντιστάθμιση εύλογης αξίας συμμετοχικού τίτλου για τον οποίο η οικονομική οντότητα έχει επιλέξει να απεικονίζει τις μεταβολές της εύλογης αξίας στα λοιπά συνολικά έσοδα)

Ενδεικτικός συνοπτικός πίνακας περιπτώσεων κινηθέντων κονδυλίων στην περίπτωση Χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου επιμετρούμενου στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων				
	ΧΠΣ	Λοιπά συνολικά έσοδα	Αποτελέσματα Χρήσεως	Διαθέσιμα
Απόκτηση ΧΠΣ	E			E
Απομείωση ΧΠΣ		E	E	
Τόκοι	E		E	
Καταβολή τόκων	E			E
Μεταβολή εύλογης αξίας	E	E		
Συναλλαγματικές διαφορές	E		E	
Επαναμέτρηση απομείωσης		E	E	
Συναλλαγματικές διαφορές στο μέρος της απομείωσης		E	E	

E: Εγγραφή

Όταν γίνει παύση αναγνώρισης του Χ.Π.Σ., το σωρευτικό κέρδος ή ζημία που είχε προηγουμένως αναγνωριστεί στα λοιπά συνολικά έσοδα ανακατατάσσεται από την καθαρή θέση στα αποτελέσματα ως προσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1).

Εάν γίνει ανακατάταξη του Χ.Π.Σ. από την κατηγορία επιμέτρησης εύλογης αξίας μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων σε

α) Επιμέτρηση στο αποσβεσμένο κόστος, τότε το σωρευτικό κέρδος ή ζημία που προηγουμένως αναγνωρίζονταν στα λοιπά συνολικά έσοδα αφαιρούνται από την καθαρή θέση και αναπροσαρμόζονται έναντι της εύλογης αξίας του Χ.Π.Σ. στοιχείου κατά την ημερομηνία της ανακατάταξης.

β) Επιμέτρησης εύλογης αξίας μέσω των αποτελεσμάτων, τότε το σωρευτικό κέρδος ή ζημία που είχε προηγουμένως αναγνωριστεί στα λοιπά συνολικά έσοδα ανακατατάσσεται από την καθαρή θέση στα αποτελέσματα ως προσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1) κατά την ημερομηνία ανακατάταξης.

Οι τόκοι που υπολογίζονται με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα.

Τα ποσά που αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα για ένα Χ.Π.Σ. που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων είναι ίδια με τα ποσά που θα είχαν αναγνωρισθεί στα αποτελέσματα εάν το Χ.Π.Σ. είχε επιμετρηθεί στο αποσβεσμένο κόστος. Ενδεικτικά Χ.Π.Σ. που θα μπορούσαν να τα κατατάξει μία οικονομική οντότητα σε αυτήν την κατηγορία μπορούν είναι κρατικά ή εταιρικά ομόλογα για τα οποία η πρόθεση για το χρονικό διάστημα διακράτησης τους είναι μικρότερο από την λήξη τους,

Παράδειγμα *Λόγω απλουστεύσεως δεν παρατίθενται οι εγγραφές αναβαλλόμενης φορολογίας)*

Η εταιρεία Ξ την 1/1/2018 αγοράζει ένα Χ.Π.Σ. τριετούς διάρκειας αξίας ευρώ 20.000 το οποίο έχει ετήσιο επιτόκιο 2%, η εταιρεία το κατατάσσει ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων. Την 31/12/2018 η εύλογη αξία του Χ.Π.Σ. ανέρχεται στο ποσό των ευρώ 19500. Η εταιρεία έχει υπολογίσει πρόβλεψη για την ζημία απομείωσης για το επόμενο δωδεκάμηνο ποσό ευρώ 300. Την 1/1/2019 η εταιρεία λόγω εκτίμησης των τρεχουσών συνθηκών αποφασίζει να πωλήσει το Χ.Π.Σ έναντι ευρώ 18.000.

	Χρέωση	Πίστωση
Χ.Π.Σ. επιμετρούμενο στην εύλογη μέσων Λ.Σ.Ε.	20000	
Χρηματικά διαθέσιμα		20000
Αγορά Χ.Π.Σ, 1/1/2018		
Χρηματικά διαθέσιμα	400	
Έσοδα από τόκους		400
Τόκος (20000 X 2%) 31/12/2018		
Πρόβλεψη ενδεχόμενης ζημίας;	300	
Λοιπά συνολικά έσοδα		300
Πρόβλεψη ενδεχόμενης) 31/12/2018		
Λοιπά συνολικά έσοδα	500	
Χ.Π.Σ. επιμετρούμενο στην εύλογη μέσων Λ.Σ.Ε.		500
Μεταβολή στην εύλογη αξία του Χ.Π.Σ. 31/12/2018		
Χρηματικά Διαθέσιμα	18000	
Ζημία από πώληση Χ.Π.Σ. επιμετρούμενο στην εύλογη μέσων Λ.Σ.Ε.	1700	
Λοιπά συνολικά έσοδα		200
Χ.Π.Σ. επιμετρούμενο στην εύλογη μέσων Λ.Σ.Ε.		19500
Πώληση Χ.Π.Σ. την 1/1/2019		

4.3.4. Κέρδη ή ζημίες όταν χρησιμοποιείται η λογιστική της ημερομηνίας διακανονισμού

Εάν μια οικονομική οντότητα αναγνωρίζει Χ.Π.Σ. χρησιμοποιώντας τη λογιστική της ημερομηνίας διακανονισμού, κάθε μεταβολή στην εύλογη αξία του περιουσιακού στοιχείου που θα λαμβάνεται στη διάρκεια της περιόδου μεταξύ της ημερομηνίας της εμπορικής συναλλαγής και της ημερομηνίας του διακανονισμού

α) για τα περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος δεν αναγνωρίζεται μεταβολή.

β) για τα περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων η μεταβολή της εύλογης αξίας αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα ή στα λοιπά συνολικά έσοδα,

γ) για τα περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων η μεταβολή της εύλογης αξίας αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα.

Σημειωτέον ότι ως ημερομηνία εμπορικής συναλλαγής θεωρείται η ημερομηνία αρχικής αναγνώρισης για τους σκοπούς της εφαρμογής των απαιτήσεων απομείωσης.

4.3.5. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Ένα Χ.Π.Σ επιμετράται μεταγενέστερα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων όταν:

-Δεν επιμετράται στο αποσβεσμένο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων.

-Είναι επένδυση σε συμμετοχικό τίτλο εάν δεν έχει επιλεγεί να επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων.

-Προορίζεται για πώληση.

-Κατά την αρχική αναγνώριση, έχει προσδιορίσει αμετάκλητα ότι το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Το επιχειρηματικό μοντέλο που έχει ως αποτέλεσμα την επιμέτρηση στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων είναι το επιχειρηματικό μοντέλο στο πλαίσιο του οποίου η οικονομική οντότητα διαχειρίζεται τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με στόχο την πραγματοποίηση ταμειακών ροών μέσω της πώλησης των περιουσιακών στοιχείων. Παρόλο που η οικονομική οντότητα θα εισπράττει συμβατικές ταμειακές ροές ενόσω διακρατεί τα Χ.Π.Σ, ο στόχος ενός τέτοιου επιχειρηματικού μοντέλου δεν επιτυγχάνεται και με την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών και με την πώληση Χ.Π.Σ. Τούτο οφείλεται στο γεγονός ότι η είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών δεν είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη του στόχου του επιχειρηματικού μοντέλου· αντιθέτως, πρόκειται για παρεπόμενη δραστηριότητα.

Ενδεικτικά Χ.Π.Σ που θα μπορούσαν να τα κατατάξει μία οικονομική οντότητα σε αυτήν την κατηγορία είναι: συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης / δικαιώματα προαίρεσης, συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης σε συνάλλαγμα / δικαιώματα προαίρεσης, επενδύσεις σε μετατρέψιμους τίτλους, ενδεχόμενο εισπρακτέο τίμημα από την πώληση μιας επιχείρησης, ομόλογα συνδεδεμένα με εμπορεύματα, Πράξεις ανταλλαγής επιτοκίων παράγωγα που δεν είναι μέσο αντιστάθμισης

4.3.6. Λογιστικό χειρισμός του κέρδους ή της ζημιάς επί Χ.Π.Σ. ή χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που επιμετράται στην εύλογη αξία

Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 για τον λογιστικό χειρισμό του κέρδους ή της ζημιάς επί Χ.Π.Σ. ή χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που επιμετράται στην εύλογη αξία αναγνωρίζεται στα **αποτελέσματα**, εκτός εάν:

α) αποτελεί μέρος σχέσης αντιστάθμισης

β) αποτελεί επένδυση σε συμμετοχικό τίτλο και η οικονομική οντότητα έχει επιλέξει να παρουσιάζει τα κέρδη και τις ζημίες της εν λόγω επένδυσης στα λοιπά συνολικά έσοδα

γ) αποτελεί χρηματοοικονομική υποχρέωση που έχει προσδιοριστεί ως επιμετρούμενη στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων και η οικονομική οντότητα υποχρεούται να παρουσιάζει τα αποτελέσματα των μεταβολών του πιστωτικού κινδύνου ως:

- i) το ποσό της μεταβολής στην εύλογη αξία της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που μπορεί να αποδοθεί σε **μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου** της εν λόγω υποχρέωσης παρουσιάζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα (εκτός εάν δημιουργούσε ή θα διέδρυνε μια **λογιστική αναντιστοιχία, τότε θα έπρεπε να παρουσιάζεται στα αποτελέσματα**) και
- ii) το υπόλοιπο ποσό της μεταβολής στην εύλογη αξία της υποχρέωσης παρουσιάζεται στα αποτελέσματα
- δ) αποτελεί Χ.Π.Σ. που επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων.

4.4. Κατάταξη χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων

Μια οικονομική οντότητα κατατάσσει τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

- α. μεταγενέστερα ως επιμετρούμενες στο αποσβεσμένο κόστος
- β. μεταγενέστερα ως επιμετρούμενες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

4.4.1. Επίμετρούμενες στο αποσβεσμένο κόστος

Μια οικονομική οντότητα κατατάσσει όλες τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις ως μεταγενέστερα επιμετρούμενες στο αποσβεσμένο κόστος, **με εξαίρεση:**

- α) τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων που συνιστούν υποχρεώσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.
- β) τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που προκύπτουν όταν η μεταβίβαση ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου δεν πληροί τις προϋποθέσεις για παύση αναγνώρισης τότε αναγνωρίζει χρηματοοικονομική υποχρέωση για το αντάλλαγμα που ελήφθη και σε μεταγενέστερες περιόδους, η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει κάθε έσοδο από το μεταβιβασθέν περιουσιακό στοιχείο και κάθε έξοδο που ανέλαβε από τη χρηματοοικονομική υποχρέωση ή όταν εφαρμόζεται η προσέγγιση της συνεχιζόμενης ανάμειξης στην περίπτωση αυτή επιμετρώνται:

- i) στο αποσβεσμένο κόστος των δικαιωμάτων και των δεσμεύσεων που διατηρήθηκαν από την οικονομική οντότητα, εάν το μεταβιβασθέν περιουσιακό στοιχείο επιμετράται στο αποσβεσμένο κόστος, ή
- ii) ισούται με την εύλογη αξία των δικαιωμάτων και των δεσμεύσεων που διατηρήθηκαν από την οικονομική οντότητα, όταν επιμετρώνται σε ανεξάρτητη βάση, εάν το μεταβιβασθέν περιουσιακό στοιχείο επιμετράται στην εύλογη αξία.

γ) τα συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης. Μετά την αρχική αναγνώριση, ο εκδότης ενός τέτοιου συμβολαίου [εκτός εάν ισχύουν οι ανωτέρω περιπτώσεις α) ή β)] στη συνέχεια το επιμετρά στο υψηλότερο ποσό μεταξύ:

- i) του ποσού της πρόβλεψης ζημίας και
- ii) του ποσού που αναγνωρίστηκε αρχικά απομειωμένου, όπου απαιτείται, κατά το σωρευτικό ποσό των εσόδων που αναγνωρίζεται σύμφωνα με τις αρχές του ΔΠΧΑ 15

δ) δεσμεύσεις παροχής δανείου με επιτόκια χαμηλότερα εκείνων της αγοράς. Ο εκδότης μιας τέτοιας δέσμευσης [εκτός εάν ισχύει η ανωτέρω περίπτωση α)] την επιμετρά στο υψηλότερο ποσό μεταξύ:

- i) του ποσού της πρόβλεψης ζημίας και
- ii) του ποσού που αναγνωρίστηκε αρχικά απομειωμένου, όπου απαιτείται, κατά το σωρευτικό ποσό των εσόδων που αναγνωρίζεται σύμφωνα με τις αρχές του ΔΠΧΑ 15

ε) ενδεχόμενο αντάλλαγμα το οποίο αναγνωρίζεται από έναν αποκτώντα σε συνένωση επιχειρήσεων στην οποία εφαρμόζεται το ΔΠΧΑ 3. Ένα τέτοιο ενδεχόμενο αντάλλαγμα στη συνέχεια επιμετράται στην εύλογη αξία με αναγνώριση των μεταβολών στα αποτελέσματα.

Κέρδος ή ζημία από *χρηματοοικονομική υποχρέωση* που επιμετράται στο **αποσβεσμένο κόστος** και δεν αποτελεί μέρος σχέσης αντιστάθμισης αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα όταν η χρηματοοικονομική υποχρέωση παύει να αναγνωρίζεται και μέσω της διαδικασίας της απόσβεσης.

Ενδεικτικά, χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που θα μπορούσαν να κατατασσόταν σε αυτήν την κατηγορία είναι ο τραπεζικός δανεισμός, τα δάνεια από τρίτους πλην τραπεζών, εμπορικές υποχρεώσεις.

4.4.2. Επιμετρούμενες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Μια οικονομική οντότητα μπορεί να κατατάσσει μία χρηματοοικονομική υποχρέωση ως επιμετρούμενη στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων όταν

α) κατά την αρχική αναγνώριση προσδιορίζει αμετάκλητα μια χρηματοοικονομική υποχρέωση ως επιμετρούμενη στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων όταν αυτό επιτρέπεται

β) με τον τρόπο αυτό παρέχεται πιο συναφής πληροφόρηση διότι είτε απαλείφει ή μειώνει αισθητά μια ανακολουθία στην επιμέτρηση ή την αναγνώριση που διαφορετικά θα απέρρεε από την επιμέτρηση περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων ή από την αναγνώριση των κερδών και ζημιών επί αυτών σε διαφορετικές βάσεις ή

γ) γίνεται διαχείριση μιας ομάδας χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων ή Χ.Π.Σ. και η απόδοσή της εκτιμάται βάσει της εύλογης αξίας, σύμφωνα με την τεκμηριωμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων ή επενδύσεων, και η πληροφόρηση σχετικά με την ομάδα παρέχεται εσωτερικά επί αυτής της βάσης στα βασικά διοικητικά στελέχη της οικονομικής οντότητας.

Μία οικονομική οντότητα παρουσιάζει κέρδος ή ζημία από χρηματοοικονομική υποχρέωση που προσδιορίζεται ως επιμετρούμενη στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων ως εξής:

α) το ποσό της μεταβολής στην εύλογη αξία της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που μπορεί να αποδοθεί σε μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου της εν λόγω υποχρέωσης παρουσιάζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα εκτός εάν δημιουργούσε ή θα διέυρυνε μια λογιστική αναντιστοιχία, τότε θα έπρεπε να παρουσιάζεται στα αποτελέσματα) και

β) το υπόλοιπο ποσό της μεταβολής στην εύλογη αξία της υποχρέωσης παρουσιάζεται στα αποτελέσματα

Στην περίπτωση που μία οικονομική οντότητας τις δανειακές δεσμεύσεις και συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης τις προσδιορίζει ως επιμετρούμενες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων τότε απεικονίζει στα αποτελέσματα όλα τα κέρδη και τις ζημίες.

Ενδεικτικά, χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που θα μπορούσαν να κατατασσόταν σε αυτήν την κατηγορία είναι συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης/δικαιώματα προαίρεσης, συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης σε συνάλλαγμα/δικαιώματα προαίρεσης, ομόλογα συνδεδεμένα με εμπορεύματα, πράξεις ανταλλαγής επιτοκίων.

4.5. Ενσωματωμένα παράγωγα – Υβριδικά συμβόλαια

Παράγωγο είναι χρηματοοικονομικό μέσο ή άλλο συμβόλαιο που έχει και τα τρία ακόλουθα χαρακτηριστικά:

(α) η αξία του μεταβάλλεται σύμφωνα με τις μεταβολές ενός καθορισμένου επιτοκίου, μιας τιμής χρηματοοικονομικού μέσου, ενός αγαθού, μιας συναλλαγματικής ισοτιμίας, ενός δείκτη τιμών ή συντελεστών, μιας πιστωτικής διαβάθμισης ή ενός πιστωτικού δείκτη ή μιας άλλης μεταβλητής, με την προϋπόθεση, στην περίπτωση μη χρηματοοικονομικής μεταβλητής, ότι η

μεταβλητή δεν αναφέρεται ειδικά σε κάποιον αντισυμβαλλόμενο της σύμβασης (ορισμένες φορές αποκαλείται το «υποκείμενο»),

(β) δεν προϋποθέτει αρχική καθαρή επένδυση ή απαιτεί ελάχιστη αρχική επένδυση σε σχέση με άλλους τύπους συμβάσεων που έχουν παρόμοια συμπεριφορά στις μεταβολές των συνθηκών της αγοράς και

(γ) διακανονίζεται σε μια μελλοντική ημερομηνία.

Ενσωματωμένο παράγωγο είναι ένα επιμέρους στοιχείο ενός υβριδικού (σύνθετου) συμβολαίου που περιλαμβάνει και ένα μη παράγωγο κύριο συμβόλαιο — με αποτέλεσμα ορισμένες από τις ταμειακές ροές του σύνθετου μέσου να κυμαίνονται κατά τρόπο όμοιο με ένα αυτοτελές παράγωγο.

Το υβριδικό συμβόλαιο εάν περιλαμβάνει:

α) Ένα κύριο συμβόλαιο **που συνιστά περιουσιακό στοιχείο που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9**, η οικονομική οντότητα εφαρμόζει τις απαιτήσεις για την κατάταξη του σε ολόκληρο το υβριδικό συμβόλαιο.

β) Ένα κύριο συμβόλαιο **που δεν συνιστά περιουσιακό στοιχείο που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9** (μισθώσεις, ασφαλιστικά συμβόλαια κ.τ.λ.), το ενσωματωμένο παράγωγο διαχωρίζεται από το κύριο συμβόλαιο και αντιμετωπίζεται λογιστικά ως παράγωγο βάσει του ΔΠΧΑ 9 εάν, και μόνον εάν:

i) τα οικονομικά χαρακτηριστικά και οι κίνδυνοι του ενσωματωμένου παραγώγου δεν είναι στενά συνδεδεμένα με τα οικονομικά χαρακτηριστικά και τους κινδύνους του κύριου συμβολαίου

ii) ένα χωριστό χρηματοοικονομικό μέσο με τους ίδιους όρους όπως το ενσωματωμένο παράγωγο θα πληρούσε τον ορισμό ενός παραγώγου· και

iii) το υβριδικό συμβόλαιο δεν επιμετράται στην εύλογη αξία με αναγνώριση των μεταβολών της εύλογης αξίας στα αποτελέσματα (ήτοι ένα παράγωγο που ενσωματώνεται σε χρηματοοικονομική υποχρέωση στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων δεν διαχωρίζεται).

γ) Όταν ένα συμβόλαιο περιλαμβάνει ένα ή περισσότερα ενσωματωμένα παράγωγα και **το κύριο συμβόλαιο δεν είναι περιουσιακό στοιχείο που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9**, μια οικονομική οντότητα δύναται να προσδιορίσει ολόκληρο το υβριδικό συμβόλαιο ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, **εκτός εάν**:

i) το ενσωματωμένο παράγωγο ή παράγωγα δεν τροποποιούν σημαντικά τις ταμειακές ροές που σε διαφορετική περίπτωση θα απαιτούνταν από το συμβόλαιο· ή

ii) είναι σαφές με μικρή ή καθόλου ανάλυση κατά την αρχική εξέταση ενός παρόμοιου υβριδικού μέσου ότι ο διαχωρισμός του ενσωματωμένου παραγώγου ή παραγώγων απαγορεύεται, όπως ένα δικαίωμα προπληρωμής ενσωματωμένο σε δάνειο που επιτρέπει στον κάτοχο να προπληρώσει το δάνειο περίπου στο αποσβεσμένο κόστος του.

Όταν βάσει του ΔΠΧΑ 9 η οικονομική οντότητα απαιτείται να διαχωρίσει ένα ενσωματωμένο παράγωγο από το κύριο συμβόλαιο, αλλά αδυνατεί να το επιμετρήσει προσδιορίζει ολόκληρο το υβριδικό συμβόλαιο ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Στην περίπτωση που δεν δύναται να επιμετρήσει αξιόπιστα την εύλογη αξία ενός ενσωματωμένου παραγώγου βάσει των όρων και των προϋποθέσεών του, η εύλογη αξία του ενσωματωμένου παραγώγου είναι η διαφορά μεταξύ της εύλογης αξίας του υβριδικού συμβολαίου και της εύλογης αξίας του κύριου συμβολαίου.

4.6. Ανακατάταξη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.)

Μια οικονομική οντότητα όταν, και μόνον όταν, τροποποιεί το επιχειρηματικό μοντέλο που εφαρμόζει για τη διαχείριση Χ.Π.Σ, ανακατατάσσει όλα τα εμπλεκόμενα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία. Η οικονομική οντότητα δεν επαναλαμβάνει τυχόν προγενέστερα αναγνωρισμένα κέρδη, ζημίες (συμπεριλαμβανομένων κερδών ή ζημιών απομείωσης) ή τόκους.

Μια οικονομική οντότητα δεν ανακατατάσσει οποιαδήποτε χρηματοοικονομική υποχρέωση.

Οι ακόλουθες μεταβολές συνθηκών δεν αποτελούν ανακατάταξη:

- α) στοιχείο το οποίο προηγουμένως αποτελούσε προσδιορισμένο και αποτελεσματικό μέσο αντιστάθμισης σε αντιστάθμιση ταμειακών ροών ή αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης και δεν πληροί πλέον αυτές τις προϋποθέσεις·
- β) στοιχείο το οποίο καθίσταται προσδιορισμένο και αποτελεσματικό μέσο αντιστάθμισης σε αντιστάθμιση ταμειακών ροών ή αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης· και
- γ) μεταβολές στην επιμέτρηση λόγω επιλεξιμότητας των εκθέσεων σε πιστωτικό κίνδυνο για προσδιορισμό στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

4.6.1 Περιπτώσεις ανακατατάξεων Χ.Π.Σ.

Οι ανακατατάξεις που ορίζονται από το ΔΠΧΑ 9 συνοψίζονται στο κάτωθι πίνακα:

**Ανακατάταξη Χρηματοοικονομικών περιουσιακών
στοιχείων (ΧΠΣ)**

Κατάταξη ΧΠΣ	Ανακατάταξη σε	Αξία Επιμέτρησης	Διαφορά λόγω ανακατάταξης	Προσαρμογή
Επιμέτρηση στο αποσβεσμένου κόστους	Επιμέτρηση στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	Εύλογη αξία που επιμετράται κατά την ημερομηνία ανακατάταξης	Κέρδος ή ζημία που προκύπτει μεταξύ αποσβεσμένου κόστους και εύλογης αξίας στα αποτελέσματα	
Επιμέτρηση στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	Επιμέτρηση στο αποσβεσμένο κόστος	Εύλογη αξία που επιμετράται κατά την ημερομηνία ανακατάταξης		Το πραγματικό επιτόκιο καθορίζεται βάσει της εύλογης αξίας του περιουσιακού στοιχείου κατά την ημερομηνία ανακατάταξης.

Επιμέτρηση στο αποσβεσμένο κόστος	Επιμέτρηση στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	Εύλογη αξία που επιμετράται κατά την ημερομηνία ανακατάταξης	Αποσβεσμένου κόστους και εύλογης αξίας αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα	Το πραγματικό επιτόκιο και η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών δεν αναπροσαρμόζονται ως αποτέλεσμα της ανακατάταξης. Η πρόβλεψη ζημίας θα παύσει να αναγνωρίζεται (και συνεπώς δεν θα αναγνωρίζεται πλέον ως προσαρμογή στην προ αποσβέσεων λογιστική αξία), αλλά αντί αυτής θα αναγνωρίζεται ως σωρευμένο ποσό απομείωσης (ίσο) στα λοιπά συνολικά έσοδα και θα γνωστοποιείται από την ημερομηνία ανακατάταξης
Επιμέτρηση στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	Επιμέτρηση στο αποσβεσμένο κόστος	Εύλογη αξία που επιμετράται κατά την ημερομηνία ανακατάταξης και το σωρευτικό κέρδος ή ζημία που προηγούμενως αναγνωρίζονταν στα λοιπά συνολικά έσοδα αφαιρούνται από την καθαρή θέση και αναπροσαρμόζονται έναντι της εύλογης αξίας του ΧΠΣ κατά την ημερομηνία της ανακατάταξης. Ως αποτέλεσμα, το ΧΠΣ επιμετράται κατά την ημερομηνία ανακατάταξης σαν η επιμέτρησή του να γινόταν πάντοτε στο αποσβεσμένο κόστος		Η αναπροσαρμογή αυτή επηρεάζει τα λοιπά συνολικά έσοδα αλλά όχι τα αποτελέσματα και, επομένως, δεν συνιστά αναπροσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1). Το πραγματικό επιτόκιο και η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών δεν αναπροσαρμόζονται ως αποτέλεσμα της ανακατάταξης
Επιμέτρηση στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	Επιμέτρηση στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	Εύλογη αξία		Το πραγματικό επιτόκιο καθορίζεται βάσει της εύλογης αξίας του περιουσιακού στοιχείου κατά την ημερομηνία ανακατάταξης. Η ημερομηνία ανακατάταξης αντιμετωπίζεται ως η ημερομηνία αρχικής αναγνώρισης.

Επιμέτρηση στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	Επιμέτρηση στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	Εύλογη αξία	Το σωρευτικό κέρδος ή ζημία που είχε προηγουμένως αναγνωρισθεί στα λοιπά συνολικά έσοδα ανακατατάσσεται από την καθαρή θέση στα αποτελέσματα ως προσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1) κατά την ημερομηνία ανακατάταξης
--	--	-------------	--

4.6.2. Επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών κατά την ανακατάταξη Χ.Π.Σ.

Εάν μια οικονομική οντότητα ανακατατάσσει Χ.Π.Σ. απαιτείται η ανακατάταξη να εφαρμόζεται μελλοντικά από την ημερομηνία ανακατάταξης. Τόσο η κατηγορία επιμέτρησης αποσβεσμένου κόστους όσο και η κατηγορία επιμέτρησης εύλογης αξίας μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων απαιτούν τον καθορισμό του πραγματικού επιτοκίου κατά την αρχική αναγνώριση. Και οι δύο αυτές κατηγορίες επιμέτρησης απαιτούν, επίσης, την εφαρμογή των απαιτήσεων απομείωσης κατά τον ίδιο τρόπο. Συνεπώς, όταν μια οικονομική οντότητα ανακατατάσσει ένα Χ.Π.Σ. μεταξύ της κατηγορίας επιμέτρησης αποσβεσμένου κόστους και της κατηγορίας επιμέτρησης εύλογης αξίας μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων:

α) η αναγνώριση εσόδων από τόκους δεν θα αλλάξει και, συνεπώς, η οικονομική οντότητα συνεχίζει να χρησιμοποιεί το ίδιο πραγματικό επιτόκιο·

β) η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών δεν θα αλλάξει, διότι και στις δύο κατηγορίες επιμέτρησης εφαρμόζεται η ίδια προσέγγιση απομείωσης.

Ωστόσο, εάν ένα Χ.Π.Σ. ανακαταταχθεί από την κατηγορία επιμέτρησης εύλογης αξίας μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων στην κατηγορία επιμέτρησης αποσβεσμένου κόστους, αναγνωρίζεται μια πρόβλεψη ζημίας ως προσαρμογή της προ αποσβέσεων λογιστικής αξίας του Χ.Π.Σ. από την ημερομηνία ανακατάταξης. Εάν ένα Χ.Π.Σ. ανακαταταχθεί από την κατηγορία επιμέτρησης αποσβεσμένου κόστους στην κατηγορία επιμέτρησης εύλογης αξίας μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων, η πρόβλεψη ζημίας θα παύσει να αναγνωρίζεται (και συνεπώς δεν θα αναγνωρίζεται πλέον ως προσαρμογή στην προ αποσβέσεων λογιστική αξία), αλλά αντί αυτής θα αναγνωρίζεται ως σωρευμένο ποσό απομείωσης (ίσο) στα λοιπά συνολικά έσοδα και θα γνωστοποιείται από την ημερομηνία ανακατάταξης.

Δεν απαιτείται να αναγνωρίζονται χωριστά τα έσοδα από τόκους ή τα κέρδη και τις ζημίες απομείωσης για ένα Χ.Π.Σ. που επιμετράται με την εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Συνεπώς, όταν μια οικονομική οντότητα ανακατατάσσει ένα Χ.Π.Σ. από την κατηγορία επιμέτρησης στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, το πραγματικό επιτόκιο καθορίζεται βάσει της εύλογης αξίας του περιουσιακού στοιχείου κατά την ημερομηνία ανακατάταξης. Η ημερομηνία ανακατάταξης για ένα Χ.Π.Σ. αντιμετωπίζεται ως η ημερομηνία αρχικής αναγνώρισης

5. Αναγνώριση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και Απομείωση αξίας χρηματοοικονομικών μέσων

Ως **πιστωτικός κίνδυνος** στο ΔΠΧΑ 7 ορίζεται ο «κίνδυνος ένα από τα μέρη ενός χρηματοοικονομικού μέσου να προκαλέσει οικονομική ζημία στο άλλο μέρος λόγω αδυναμίας εκπλήρωσης μιας υποχρέωσης». ο πιστωτικός κίνδυνος διαφέρει από τον κίνδυνο απόδοσης συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων. Ο κίνδυνος απόδοσης συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων δεν σχετίζεται με τον κίνδυνο μία οικονομική οντότητα να παρουσιάσει αδυναμία εκπλήρωσης μιας συγκεκριμένης υποχρέωσης, αλλά σχετίζεται με τον κίνδυνο ένα συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο ή ομάδα περιουσιακών στοιχείων να έχουν χαμηλή (ή μηδενική) απόδοση. Ενώ ως **πιστωτική ζημία** στα Χ.Π.Σ. νοείται η παρούσα αξία της διαφοράς μεταξύ των συμβατικών ταμειακών ροών που οφείλονται σε μια οικονομική οντότητα με βάση τη σύμβαση και των ταμειακών ροών που η οικονομική οντότητα αναμένει να εισπράξει.

Μια οικονομική οντότητα αναγνωρίζει πρόβλεψη ζημίας έναντι αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών στα εξής χρηματοοικονομικά μέσα:

- Σε Χ.Π.Σ. που επιμετράται στο αποσβεσμένο κόστος όπως:
- Εμπορικές απαιτήσεις, απαιτήσεις από δάνεια σε συνδεδεμένα μέρη κ.τ.λ.
- Σε Χ.Π.Σ. που επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων
- Απαίτηση από μισθώματα σύμφωνα με το ΔΛΠ 17 Μισθώσεις.
- Συμβατικό περιουσιακό στοιχείο σύμφωνα με το ΔΠΧΑ15 Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες.
- Δανειακές δεσμεύσεις που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων,
- Συμβόλαιο χρηματοοικονομικής εγγύησης που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Η πρόβλεψη ζημίας επιμετράται για ένα χρηματοοικονομικό μέσο σε κάθε ημερομηνία αναφοράς ως ποσό ίσο με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθ' όλη τη διάρκεια ζωής εάν ο πιστωτικός κίνδυνος του χρηματοοικονομικού μέσου έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση, λαμβάνοντας υπόψη και αξιολογώντας όλες τις λογικές και βάσιμες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που αφορούν το μέλλον, το παρόν και το παρελθόν. Όμως η οικονομική οντότητα δεν μπορεί να βασίζεται αποκλειστικά σε πληροφορίες του παρελθόντος, ωστόσο όταν δεν υπάρχουν διαθέσιμες πληροφορίες οι οποίες να αφορούν περισσότερο το μέλλον μπορούν να χρησιμοποιηθούν πληροφορίες του παρελθόντος. Για την αξιολόγηση λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:

- i) η μεταβολή του κινδύνου αθέτησης μετά την αρχική αναγνώριση μέσω χρησιμοποιώντας μία αμερόληπτη αξιολόγηση μιας σειράς πιθανών εκβάσεων
- ii) η αναμενόμενη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου και
- iii) οι λογικές και βάσιμες πληροφορίες που είναι διαθέσιμες χωρίς αδικαιολόγητο κόστος ή προσπάθεια και ενδέχεται να επηρεάζουν τον πιστωτικό κίνδυνο και αφορούν προβλέψεις των μελλοντικών οικονομικών συνθηκών, τρέχουσες συνθήκες και παρελθόντα γεγονότα

Τέτοιες συνθήκες και γεγονότα όπως ενδεικτικά αναφέρονται από το Δ.Π.Χ.Α. 9 είναι:

- α) σημαντικές μεταβολές σε εσωτερικούς δείκτες τιμών του πιστωτικού κινδύνου ως αποτέλεσμα μεταβολής του από τη σύναψή του
- β) άλλες μεταβολές στα επιτόκια ή στους όρους ενός υφιστάμενου χρηματοοικονομικού μέσου που θα διέφεραν σημαντικά εάν το μέσο είχε μόλις δημιουργηθεί ή εκδοθεί κατά την ημερομηνία αναφοράς
- γ) σημαντικές μεταβολές σε εξωτερικούς δείκτες πιστωτικού κινδύνου της αγοράς για ένα συγκεκριμένο ή για παρόμοιο χρηματοοικονομικό μέσο όπως:

- i) το πιστωτικό περιθώριο·
 - ii) οι τιμές των συμφωνιών ανταλλαγής κινδύνου αθέτησης για τον δανειολήπτη·
 - iii) η χρονική διάρκεια ή ο βαθμός στον οποίο η εύλογη αξία ενός ΧΠΣ ήταν μικρότερη από το αποσβεσμένο κόστος του· και
 - iv) άλλες πληροφορίες της αγοράς που αφορούν τον δανειολήπτη, όπως οι μεταβολές στην τιμή του χρέους και των συμμετοχικών τίτλων ενός δανειολήπτη
- δ) πραγματική ή αναμενόμενη σημαντική μεταβολή στην εξωτερική πιστοληπτική διαβάθμιση του χρηματοοικονομικού μέσου
- ε) πραγματική ή αναμενόμενη υποβάθμιση εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης για τον δανειολήπτη ή μείωση της βαθμολόγησης συμπεριφοράς που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου εσωτερικά
- στ) υφιστάμενες ή προβλεπόμενες δυσμενείς μεταβολές στις επιχειρηματικές, χρηματοοικονομικές ή οικονομικές συνθήκες που αναμένεται να προκαλέσουν σημαντική μεταβολή στην ικανότητα του δανειολήπτη να ανταποκριθεί στις δανειακές δεσμεύσεις του
- ζ) πραγματική ή αναμενόμενη σημαντική μεταβολή των αποτελεσμάτων χρήσης του δανειολήπτη·
- η) σημαντικές μειώσεις του πιστωτικού κινδύνου άλλων χρηματοοικονομικών μέσων του ίδιου δανειολήπτη·
- θ) πραγματική ή αναμενόμενη σημαντική δυσμενής μεταβολή στο κανονιστικό, οικονομικό ή τεχνολογικό περιβάλλον του δανειολήπτη
- ι) σημαντικές μεταβολές στην αξία της εξασφάλισης που υποστηρίζει την υποχρέωση ή στην ποιότητα των εγγυήσεων τρίτων ή των πιστωτικών ενισχύσεων που αναμένεται να μειώσουν το οικονομικό κίνητρο του δανειολήπτη
- ια) σημαντική μεταβολή στην ποιότητα της εγγύησης που έχει παρασχεθεί από μέτοχο ή άλλον εγγυητή
- ιβ) σημαντικές μεταβολές, όπως μειώσεις στην οικονομική υποστήριξη από μια μητρική οικονομική οντότητα ή άλλη συνδεδεμένη εταιρεία ή μια πραγματική ή αναμενόμενη σημαντική μεταβολή στην ποιότητα της πιστωτικής ενίσχυσης
- ιγ) αναμενόμενες μεταβολές στην τεκμηρίωση του δανείου, συμπεριλαμβανομένης αναμενόμενης αθέτησης των όρων της σύμβασης που ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα παρεκκλίσεις ή τροποποιήσεις για ρήτρες, αποχή από την καταβολή τόκων, κλιμάκωση επιτοκίων, απαίτηση πρόσθετων εξασφαλίσεων ή εγγυήσεων ή άλλες μεταβολές στο συμβατικό πλαίσιο του μέσου
- ιδ) σημαντικές μεταβολές στην αναμενόμενη απόδοση και συμπεριφορά του δανειολήπτη, συμπεριλαμβανομένων μεταβολών στην κατάσταση πληρωμών των δανειοληπτών της ομάδας
- ιε) μεταβολές στην προσέγγιση διαχείρισης πιστώσεων της οικονομικής οντότητας σε σχέση με το χρηματοοικονομικό μέσο· δηλαδή, με βάση νέους δείκτες των μεταβολών του πιστωτικού κινδύνου του χρηματοοικονομικού μέσου·
- ιστ) πληροφορίες για το παρελθόν

Για τον προσδιορισμό των σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου και την αναγνώριση πρόβλεψης ζημίας σε συλλογική βάση, μια οικονομική οντότητα μπορεί να ομαδοποιεί χρηματοοικονομικά μέσα στη βάση κοινών χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου όπως το είδος μέσου, οι διαβαθμίσεις πιστωτικού κινδύνου, το είδος εξασφάλισης, η ημερομηνία αρχικής αναγνώρισης η υπολειπόμενη διάρκεια μέχρι τη λήξη, ο κλάδος, η γεωγραφική τοποθεσία δανειολήπτη και η αξία της εξασφάλισης σε σχέση με το Χ.Π.Σ., εάν αυτή επηρεάζει την πιθανότητα αθέτησης.

Στην διαδικασία προσδιορισμού και καθορισμού για το εάν ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί και πόσο, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα χαρακτηριστικά του χρηματοοικονομικού μέσου και το μοτίβο εξέλιξης των γεγονότων αθέτησης στο παρελθόν για συγκρίσιμα χρηματοοικονομικά μέσα. Όταν το μοτίβο εξέλιξης των γεγονότων αθέτησης δεν επικεντρώνεται σε συγκεκριμένο σημείο κατά την αναμενόμενη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου, οι μεταβολές του κινδύνου αθέτησης κατά τους επόμενους 12 μήνες ενδέχεται να αποτελούν εύλογη προσέγγιση των μεταβολών του κινδύνου αθέτησης κατά τη διάρκεια ζωής. Εάν ο πιστωτικός κίνδυνος, κατά την ημερομηνία αναφοράς, ενός χρηματοοικονομικού μέσου δεν έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση, μια οικονομική οντότητα επιμετρά την πρόβλεψη ζημίας για αυτό με βάση τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες που μπορούν να προκύψουν το επόμενο δωδεκάμηνο. Στην περίπτωση που στην προηγούμενη περίοδο αναφοράς έχει επιμετρηθεί η πρόβλεψη ζημίας για ένα χρηματοοικονομικό μέσο σε ποσό ίσο με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθ' όλη τη διάρκεια ζωής αλλά στην τρέχουσα ημερομηνία αναφοράς δεν έχει αυξηθεί σημαντικά ο πιστωτικός κίνδυνος επιμετράται η πρόβλεψη ζημίας σε ποσό ίσο με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες δωδεκαμήνου κατά την τρέχουσα ημερομηνία αναφοράς.

Το γενικό πρότυπο για την αναγνώριση της απομείωσης με βάση το ΔΠΧΑ 9 μπορεί να συνοψιστεί ως εξής:

Στάδιο	1	2	3
Εκτίμηση πιστωτικού κινδύνου	Ο πιστωτικός κίνδυνος δεν έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση	Περίπτωση σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση	Αντικειμενικά στοιχεία για πραγματοποίηση απομείωσης ΧΠΣ
Περίοδος εκτίμησης αναγνώρισης πρόβλεψης του πιστωτικού κινδύνου	Σε δωδεκάμηνη περίοδο	Καθ' όλη τη διάρκεια ζωής	Καθ' όλη τη διάρκεια ζωής
Εφαρμογή πραγματικού επιτοκίου απόδοσης	πραγματικό επιτόκιο στην προ αποσβέσεων λογιστική αξία ενός ΧΠΣ (αποσβεσμένο κόστος ενός ΧΠΣ, πριν από την αναπροσαρμογή για τυχόν προβλέψεις ζημιών)	πραγματικό επιτόκιο στην προ αποσβέσεων λογιστική αξία ενός ΧΠΣ (αποσβεσμένο κόστος ενός ΧΠΣ, πριν από την αναπροσαρμογή για τυχόν προβλέψεις ζημιών)	πραγματικό επιτόκιο στην απομειωμένη λογιστική αξία ενός ΧΠΣ

Η προσέγγιση επιμέτρησης του πιστωτικού κινδύνου με βάση το δωδεκάμηνο δεν ενδείκνυται όταν:

- το χρηματοοικονομικό μέσο προβλέπει σημαντικές υποχρεώσεις πληρωμής μόνο μετά τους επόμενους 12 μήνες·
- προκύπτουν μεταβολές σε σχετικούς μακροοικονομικούς ή άλλους παράγοντες που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο και δεν αντικατοπτρίζονται επαρκώς στον κίνδυνο αθέτησης κατά τους επόμενους 12 μήνες· ή
- όταν οι μεταβολές παραγόντων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο επηρεάζουν τον πιστωτικό κίνδυνο του χρηματοοικονομικού μέσου (ή έχουν ακόμη ισχυρότερη επίδραση) πέραν των 12 μηνών.

Η πρόβλεψη ζημίας επιμετράται σε ποσό ίσο με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθ' όλη τη διάρκεια ζωής όταν αφορά :

α) εμπορικές απαιτήσεις ή συμβατικά περιουσιακά στοιχεία που προκύπτουν από συναλλαγές οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15, και:

i) δεν περιέχουν σημαντικό σκέλος χρηματοδότησης ή όταν η οικονομική οντότητα εφαρμόζει την πρακτική λύση για συμβάσεις ετήσιας ή μικρότερης διάρκειας) σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 15· ή

ii) περιέχουν σημαντικό σκέλος χρηματοδότησης σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 15, εφόσον η οικονομική οντότητα το επιλέξει ως λογιστική πολιτική της και εφαρμόζεται σε όλες αυτές τις εμπορικές απαιτήσεις ή τα συμβατικά περιουσιακά στοιχεία αλλά μπορεί να εφαρμοστεί χωριστά σε εμπορικές απαιτήσεις και συμβατικά περιουσιακά στοιχεία

β) απαιτήσεις από μισθώματα που προκύπτουν από συναλλαγές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠ 17, εφόσον η οικονομική οντότητα το επιλέξει ως λογιστική πολιτική και εφαρμόζεται σε όλες τις απαιτήσεις από μισθώματα αλλά μπορεί να εφαρμοστεί χωριστά σε χρηματοοικονομικές και λειτουργικές απαιτήσεις από μισθώματα.

Η οικονομική οντότητα μπορεί να κάνει ανεξάρτητες επιλογές λογιστικής πολιτικής για τις εμπορικές απαιτήσεις, τις απαιτήσεις από μισθώματα και τα συμβατικά περιουσιακά στοιχεία. Για τον προσδιορισμό της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση, είτε αφορά την καθ' όλη τη διάρκεια ζωής είτε αφορά περίοδο δωδεκαμήνου, το ΔΠΧΑ 9 δίνει την δυνατότητα για την χρησιμοποίηση του μαχητού τεκμηρίου ότι ο πιστωτικός κίνδυνος ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου έχει αυξηθεί σημαντικά μετά την αρχική αναγνώριση όταν οι συμβατικές πληρωμές εμφανίζουν καθυστέρηση άνω των 30 ημερών, το οποίο δύναται μία οικονομική οντότητα να το ανατρέψει, ώστε να μην ισχύει, με την χρήση διαθέσιμων λογικών και βάσιμων πληροφοριών.

Παράδειγμα

Η εταιρεία Ρ έχει την 31/12/2017 συνολικές εμπορικές απαιτήσεις 26.000.000 ευρώ από ένα μεγάλο αριθμό μικρομεσαίων πελατών. Για να προσδιορίσει τον αναμενόμενο πιστωτικό κίνδυνο αυτών των απαιτήσεων χρησιμοποιεί τον κάτωθι πίνακα που βασίζεται στις ημέρες καθυστέρησης εξόφλησης και ποσοστό πρόβλεψη. Η διαμόρφωση των στοιχείων του, στηρίζονται σε διαχρονικές παρατηρήσεις της εταιρείας, τρέχουσες συνθήκες αγοράς και πελατών και μελλοντικές εκτιμήσεις. Τα πορίσματα αυτών των δεδομένων και πληροφοριών χρησιμοποιούνται ώστε να επικαιροποιούνται και να διαμορφώνονται τα στοιχεία του πίνακα που υπολογίζουν τον πιστωτικό κίνδυνο σε κάθε ημερομηνία αναφοράς των οικονομικών, όπως την 31/12/2017.

Πίνακας πρόβλεψης ζημίας λόγω καθυστέρησης

Καθυστέρηση	Ποσοστό πρόβλεψης ζημίας	Αξία χρηματοοικονομικού μέσου	Πρόβλεψη ζημίας
0 ημέρες	1%	20.000.000,00	200.000,00
1-30 ημέρες	2%	3.000.000,00	60.000,00
30-60	3%	1.000.000,00	30.000,00
61-90	7%	600.000,00	42.000,00
91-120	10%	700.000,00	70.000,00
121-150	12%	500.000,00	60.000,00
151-180	16%	100.000,00	16.000,00
181-	30%	100.000,00	30.000,00
		26.000.000,00	508.000,00

Στις δανειακές δεσμεύσεις και στα συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης, η ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης θεωρείται η ημερομηνία κατά την οποία η οικονομική οντότητα καθίσταται μέρος της ανέκκλητης δέσμευσης για τους σκοπούς της εφαρμογής των απαιτήσεων απομείωσης.

Η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει στα αποτελέσματα, ως κέρδος ή ζημία απομείωσης, το ποσό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (ή της αναστροφής) που απαιτείται για την αναπροσαρμογή της πρόβλεψης ζημίας κατά την ημερομηνία αναφοράς στο ποσό που απαιτείται να αναγνωριστεί σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9. Όμως όταν εφαρμόζονται οι απαιτήσεις απομείωσης για την αναγνώριση και επιμέτρηση μιας πρόβλεψης ζημίας για Χ.Π.Σ. που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων, η πρόβλεψη ζημίας αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα και δεν απομειώνει τη λογιστική αξία του Χ.Π.Σ. στην κατάσταση οικονομικής θέσης.

Όταν για ένα Χ.Π.Σ. τροποποιηθούν οι συμβατικές ταμειακές ροές του ή γίνει για αυτό επαναδιαπραγμάτευση, χωρίς όμως να έχει γίνει παύση αναγνώρισης, η αξιολόγηση για το κατά πόσον έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου γίνεται συγκρίνοντας α) τον κίνδυνο αθέτησης κατά την ημερομηνία αναφοράς (με βάση τους τροποποιημένους συμβατικούς όρους)· και

β) τον κίνδυνο αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση (με βάση τους αρχικούς, μη τροποποιημένους συμβατικούς όρους).

Ένα Χ.Π.Σ. που είναι απομειωμένης πιστωτικής αξίας κατά την ημερομηνία αναφοράς, αλλά το οποίο δεν αποτελεί αγορασμένο ή δημιουργημένο επιμετρώνται οι πιστωτικές ζημιές ως η διαφορά μεταξύ της προ αποσβέσεων λογιστικής αξίας του περιουσιακού στοιχείου και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών που έχουν προεξοφληθεί με βάση το αρχικό πραγματικό επιτόκιο του Χ.Π.Σ.. Κάθε προσαρμογή αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα ως κέρδος ή ζημία απομείωσης.

Παράδειγμα (Λόγω απλουστεύσεως δεν παρατίθενται οι εγγραφές αναβαλλόμενης φορολογίας)

Η εταιρεία Ρ την 1/1/2018 χορηγεί δανειακή διευκόλυνση στην εταιρεία Υ ποσού ευρώ 50.000 με ημερομηνία αποπληρωμής του δανείου 31/12/2022. Το ετήσιο ποσό του τόκου ανέρχεται στο ποσό των 2.000 ευρώ, ενώ το πραγματικό επιτόκιο υπολογίστηκε στο 4%. Στην χρονική στιγμή αυτήν η εταιρεία έχει υπολογίσει ότι δεν υπάρχει κίνδυνος για μη αποπληρωμή του δανείου. Η εταιρεία επιμετρά την δανειακή απαίτηση στο αποσβεσμένο κόστος.

Η εταιρεία Ρ την 31/12/2018 έχει υπολογίσει ότι ο κίνδυνος για μη αποπληρωμή του δανείου για το **επόμενο δωδεκάμηνο** δεν έχει αυξηθεί σημαντικά και έχει προσδιορίσει μία πιθανότητα ζημίας στο 2% του κεφαλαίου. Η εταιρεία θα καταχωρίσει πρόβλεψη ποσού ευρώ 1.000 που υπολογίστηκε στο ακαθάριστο ποσό ($50.000 \times 2\%$).

Η εταιρεία Ρ την 31/12/2019 έχει υπολογίσει ότι ο κίνδυνος για μη αποπληρωμή του δανείου για το **επόμενο δωδεκάμηνο** δεν έχει αυξηθεί σημαντικά και έχει προσδιορίσει μία πιθανότητα ζημίας στο 3% του κεφαλαίου. Η εταιρεία θα καταχωρίσει πρόβλεψη ποσού ευρώ 1.500 που υπολογίστηκε στο ακαθάριστο ποσό ($50.000 \times 3\%$).

Η εταιρεία Ρ την 31/12/2020 έχει υπολογίσει ότι ο κίνδυνος για μη αποπληρωμή του δανείου έχει αυξηθεί σημαντικά λόγω των συνθηκών που έχουν διαμορφωθεί στην αγορά καθώς και ότι η εταιρεία Υ αντιμετωπίζει προβλήματα ρευστότητας και έχει προσδιορίσει μια πιθανότητα ζημίας στο 35% του κεφαλαίου **έως την λήξη**. Η εταιρεία θα καταχωρίσει πρόβλεψη ποσού ευρώ 17.500 που υπολογίστηκε στο ακαθάριστο ποσό ($50.000 \times 35\%$).

Την 31/12/2021 λόγω αδυναμίας της Υ να ανταποκριθεί στην αποπληρωμή του δανείου η εταιρεία Ρ συμφωνεί η αποπληρωμή του δανείου να ανέλθει στο ποσό των ευρώ 30.000 με

αποτέλεσμα να πραγματοποιηθεί απομείωση της απαίτησης, το επιτόκιο δανεισμού συμφωνήσαν να παραμείνει το ίδιο. Η εταιρεία Ρ θα καταχωρίσει την απομείωση της απαίτησης κατά ευρώ 20.000 και ο τόκος θα υπολογισθεί στην απομειωμένη αξία (30.000 X 4%) με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο.

1/1/2018	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2021	31/12/2022
50.000 =	$\frac{2.000,00}{(1+0,04)^1}$	$\frac{2.000,00}{(1+0,04)^2}$	$\frac{2.000,00}{(1+0,04)^3}$	$\frac{52.000,00}{(1+0,04)^4}$	$\frac{52.000,00}{(1+0,04)^5}$

Πρόβλεψη απομείωσης

2%	1000	Στάδιο 1	31/12/2018
3%	1500	Στάδιο 1	31/12/2019
35%	17500	Στάδιο 2	31/12/2020
40%	20000	Στάδιο 3	31/12/2021

	Χρέωση	Πίστωση
Απαίτηση από χορήγηση	50000	
Χρηματικά διαθέσιμα		50000
Χορήγηση δανείου 1/1/2018		
Απαίτηση από χορήγηση	2000	
Έσοδα από τόκους		2000
Τόκος με πραγματικό επιτόκιο (50000 X 4%) 31/12/2018		
Πρόβλεψη ενδεχόμενης ζημιάς;	1000	
Προβλέψεις Πιστωτικού κινδύνου		1000
Πρόβλεψη ενδεχόμενης ζημιάς; (50000 X 2%) 31/12/2018		
Χρηματικά διαθέσιμα	2000	
Απαίτηση από χορήγηση		2000
Εξόφληση τόκων		
Απαίτηση από χορήγηση	2000	
Έσοδα από τόκους		2000
Τόκος με πραγματικό επιτόκιο (50000 X 4%) 31/12/2019		
Πρόβλεψη ενδεχόμενης ζημιάς;	500	
Προβλέψεις Πιστωτικού κινδύνου		500
Πρόβλεψη ενδεχόμενης ζημιάς; (50000 X 3%)-(1000) 31/12/2019		

Χρηματικά διαθέσιμα		2000	
Απαίτηση από χορήγηση			2000
Εξόφληση τόκων			
Απαίτηση από χορήγηση		2000	
Έσοδα από τόκους			2000
Τόκος με πραγματικό επιτόκιο (50000 X 4%) 31/12/2020			
Πρόβλεψη ενδεχόμενης ζημιάς;		16000	
Προβλέψεις Πιστωτικού κινδύνου			16000
Πρόβλεψη ενδεχόμενης ζημιάς; (50000 X 35%)-(1500) 31/12/2020			
Χρηματικά διαθέσιμα		2000	
Απαίτηση από χορήγηση			2000
Εξόφληση τόκων			
Απαίτηση από χορήγηση		1200	
Έσοδα από τόκους			1200
Τόκος με πραγματικό επιτόκιο (30000 X 4%) 31/12/2021			
Ζημία απομείωσης		2500	
Προβλέψεις Πιστωτικού κινδύνου		17500	
Απαίτηση από χορήγηση			20000
Απομείωση Απαίτησης από Δάνειο 31/12/2021			
Χρηματικά διαθέσιμα		1200	
Απαίτηση από χορήγηση			1200
Εξόφληση τόκων			
	1.200,00	31.200,00	
30000 =			
	(1+0,04)	(1+0,04)^2	
Απαίτηση από χορήγηση		1200	
Χρηματικά διαθέσιμα		31200	
Έσοδα από τόκους			1200
Απαίτηση από χορήγηση			31200
Τόκος με πραγματικό επιτόκιο (30000 X 4%) 31/12/2022 και αποπληρωμή			

Στην περίπτωση αγορασμένων ή δημιουργημένων Χ.Π.Σ. απομειωμένης πιστωτικής αξίας κατά την ημερομηνία αναφοράς οι σωρευμένες μεταβολές των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών αναγνωρίζονται καθ' όλη τη διάρκεια ζωής από την αρχική αναγνώριση ως πρόβλεψη ζημιάς στα αποτελέσματα, οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές προεξοφλούνται χρησιμοποιώντας το πραγματικό επιτόκιο προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο που

καθορίζεται κατά την αρχική αναγνώριση. Οι ευνοϊκές μεταβολές στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθ' όλη τη διάρκεια ζωής αναγνωρίζονται ως κέρδος απομείωσης, ακόμη και αν οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθ' όλη τη διάρκεια ζωής είναι μικρότερες από το ποσό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών που είχαν συμπεριληφθεί στις εκτιμώμενες ταμειακές ροές κατά την αρχική αναγνώριση.

Παράδειγμα Αγορά απομειωμένου Χ.Π.Σ. (Λόγω απλουστεύσεως δεν παρατίθενται οι εγγραφές αναβαλλόμενης φορολογίας)

Η εταιρεία Δ αγόρασε ένα δάνειο πέντε έτη πριν την ημερομηνία αποπληρωμής του, καταβάλλοντας 6.750.000 ευρώ, τα κόστη της συναλλαγής ανήλθαν στο ποσό των 100.000 ευρώ, το ποσό των δανειζόμενων χρημάτων ήταν 8.000.000 ευρώ με ετήσιο επιτόκιο δανεισμού 7,5%. Το δάνειο έχει υποστεί απομείωση και η εταιρεία Δ δεν αναμένει να ανακτήσει εισπράζει τις συμβατικές ταμειακές καταβολές. Η εταιρεία Δ αναμένει ότι θα εισπράξει έως το τέλος της δανειακής σύμβασης τόκους 440.000 ευρώ για κάθε έτος αντί του ετήσιου ποσού των 600.000 ευρώ του αρχικού επιτοκίου του δανείου και στην λήξη της δανειακής σύμβασης 7.100.000 ευρώ από το κεφάλαιο των 8.000.000 ευρώ που χορηγήθηκε.

Λήξη εναπομεινάντων ετών	Αναμενόμενες ταμειακές εισροές
1	440.000
2	440.000
3	440.000
4	440.000
5	7.540.000

* (7.100.000 + 440.000)

Επειδή το δάνειο είναι απομειωμένο την ημερομηνία αγοράς του, από την εταιρεία Δ, κατά την αρχική αναγνώριση του δανείου υπολογίζεται το πραγματικό επιτόκιο προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο, το οποίο εκτιμάται με βάση το αποσβεσμένο κόστος μετά την απομείωση. Το πραγματικό επιτόκιο προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο είναι 7,05727% (το οποίο προεξοφλεί τις αναμενόμενες ταμειακές καταβολές στο αποσβεσμένο κόστος και του ποσού των 6.850.000 ευρώ που αναγνωρίστηκε κατά την αρχική επιμέτρηση). Εάν το δάνειο δεν είχε απομειωθεί, το πραγματικό επιτόκιο δανεισμού θα υπολογιζόταν σύμφωνα με τις συμβατικές ταμειακές καταβολές. Για παράδειγμα εάν το χορηγηθέν ποσό ήταν 8.000.000 ευρώ με ετήσιο επιτόκιο δανεισμού 7,5 %, το πραγματικό επιτόκιο θα ήταν 11,43178% (το οποίο προεξοφλεί τις αναμενόμενες ταμειακές καταβολές των ετήσιων ποσών των 600.000 ευρώ και τα 8.000.000 ευρώ στο τέλος του πέμπτου έτους στο αποσβεσμένο κόστος του ποσού των 6.850.000 ευρώ που αναγνωρίστηκε κατά την αρχική επιμέτρηση)

Κατά την αρχική αναγνώριση της αγοράς του δανείου η εταιρεία Δ θα διενεργήσει την εγγραφή:

Απαίτηση από αγορά δάνειο	6.850.000	
	Χρηματικά διαθέσιμα	6.850.000
Αγορά δανείου		

Δεν θα αναγνωριστεί πρόβλεψη απομείωσης κατά την αρχική αναγνώριση. Η απομείωση του δανείου εμφανίζεται στην εύλογη αξία της απαίτησης του δανείου που αναγνωρίζεται και λαμβάνεται υπόψη στον υπολογισμό του πραγματικού επιτοκίου προσαρμοσμένου στον πιστωτικό κίνδυνο.

Στο τέλος του πρώτου έτους με βάση τις ταμειακές καταβολές τις οποίες αναμένει η εταιρεία Δ θα διενεργηθούν οι εξής εγγραφές:

Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια (6850000 x 7,05727%)	483.423	
Έσοδα από τόκους		483.423
Λογισμός τόκων του 1ου έτους		
Χρηματικά διαθέσιμα	440.000	
Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια		440.000
Ταμειακή εισροή τόκων 1ου έτους		

Δεν υπάρχουν αλλαγές στις αναμενόμενες ταμειακές εισροές που συμπεριλαμβάνουν και την απομείωση του δανείου. Όμως δεν θα αναγνωριστεί ζημία απομείωσης, το αποσβεσμένο κόστος στο τέλος του πρώτου έτους αναλύεται στον κάτωθι πίνακα και ανέρχεται στο ποσό των 6.893.423 ευρώ

Αποσβεσμένο κόστος δανειακής απαίτησης				
Έτος	Υπόλοιπο έναρξης	Τόκος έσοδο	Εισπραχθέν τόκος	Υπόλοιπο λήξης
		7,05727%		
1	6.850.000	483.423	440.000	6.893.423
2	6.893.423	486.487	440.000	6.939.910
3	6.939.910	489.768	440.000	6.989.679
4	6.989.679	493.280	440.000	7.042.959
5	7.042.959	497.041	440.000	7.100.000

Ας υποθεθεί ότι στο τέλος του δεύτερου έτους από την αγορά η εταιρεία Δ αναμένει ότι στο τέλος της δανειακής σύμβασης θα εισπράξει όλο το δανειζόμενο κεφάλαιο των 8.000.000 ευρώ, τότε σύμφωνα με τις αναμενόμενες ταμειακές εισροές συμπεριλαμβανομένων των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών προκύπτουν τα εξής:

Λήξη εναπομεινάντων ετών	Αναμενόμενες ταμειακές εισροές
3	440.000
4	440.000
5	8.440.000

Οι λογιστικές εγγραφές που θα διενεργηθούν για το δεύτερο έτος σύμφωνα με τα ανωτέρω θα είναι:

Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια (6893423 x 7,05727%)	486.487	
Έσοδα από τόκους		486.487
Λογισμός τόκων του 2ου έτους		
Χρηματικά διαθέσιμα	440.000	
Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια		440.000
Ταμειακή εισροή τόκων 2ου έτους		

Η παρούσα αξία των αναθεωρημένων ταμειακών εισροών (το ποσό των 440.000 ευρώ ως ετήσιο τόκος και το ποσό των 8.000.000 ευρώ στο τέλος της δανειακής σύμβασης) για τα τρία εναπομείναντα έτη προεξοφλείται με την χρήση του αρχικού πραγματικού επιτοκίου προσαρμοσμένου στον πιστωτικό κίνδυνο 7,05727% και ανέρχεται στο ποσό των 7.673.400 ευρώ ($=PV(7,05727\%;3;-440000;-8000000)$). Ακολούθως στο τέλος του δεύτερου έτους η εταιρεία Δ αναγνωρίζει την μεταβολή της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας (κινδύνου) ως ποσό των 733.490 ευρώ ($=7673400-6939910$) η οποία είναι η μεταβολή του υπολοίπου στο τέλος του δεύτερου έτους και της αναθεωρημένης παρούσας αξίας στην αρχή του τρίτου έτους. Η λογιστική εγγραφή στο τέλος του δεύτερου έτους για την μεταβολή της παρούσας αξίας των αναθεωρημένων ταμειακών εισροών θα είναι:

Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια (Αναμενόμενος πιστωτικός κίνδυνος)	733.490	
μεταβολή της παρούσας αξίας των αναθεωρημένων ταμειακών εισροών	Κέρδος απομείωσης	733.490

Η μεταβολή στον πιστωτικό κίνδυνο παρουσιάζεται στον κάτωθι πίνακα:

Αποσβεσμένο κόστος δανειακής απαίτησης				
Έτος	Υπόλοιπο έναρξης	Τόκος έσοδο	Εισπραχθέν τόκος	Υπόλοιπο λήξης
		7,05727%		
3	7.673.400	541.533	440.000	7.774.933
4	7.774.933	548.698	440.000	7.883.631
5	7.883.631	556.369	440.000	8.000.000

Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια (7.673.400 x 7,05727%)	541.533	
Έσοδα από τόκους		541.533
Λογισμός τόκων του 3ου έτους		
Χρηματικά διαθέσιμα	440.000	
Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια		440.000
Ταμειακή εισροή τόκων 3ου έτους		

Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια (7.774.933 x 7,05727%)	548.698	
Έσοδα από τόκους		548.698
Λογισμός τόκων του 4ου έτους		
Χρηματικά διαθέσιμα	440.000	
Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια		440.000
Ταμειακή εισροή τόκων 4ου έτους		
Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια (7.883.631 x 7,05727%)	556.369	
Έσοδα από τόκους		556.369
Λογισμός τόκων του 5ου έτους		
Χρηματικά διαθέσιμα	440.000	
Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια		440.000
Ταμειακή εισροή τόκων 5ου έτους		

Στην ημερομηνία αγοράς του δανείου η εταιρεία Δ αναμένει να εισπράξει από το κεφάλαιο του δανείου μόνο 7.100.000 ευρώ από τα 8.000.000 ευρώ. Από όταν το απομειωμένο δάνειο αγοράσθηκε η διαφορά των 900.000 ευρώ της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας απεικονίζεται στην εύλογη αξία του απομειωμένου δανείου κατά την αρχική αναγνώριση. Στο τέλος του δεύτερου έτους η εταιρεία Δ αναμένει να εισπράξει όλο το δανεισθέν κεφάλαιο των 8.000.000 ευρώ στο τέλος της δανειακής σύμβασης με αποτέλεσμα μία ωφέλεια της τάξεως των 733.490 ευρώ λόγω της μεταβολής της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας. Όμως μέρος του καθαρού επιτοκίου στην εναπομείνουσα περίοδο θα διευθετηθεί σε σχέση με την απαίτηση του δανείου και της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας ώστε να εμφανίσει το υπόλοιπο των 900.000 ευρώ στο τέλος των πέντε ετών και να απεικονισθεί η αναστροφή της αρχικής αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας στην εύλογη αξία της δανειακής απαίτησης στην αρχική αναγνώριση. Η διευθέτηση των άλλων μερών του καθαρού επιτοκίου θα απεικονισθεί στην δανειακή απαίτηση σε κάθε έτος ώστε στο τέλος του πέμπτου έτους να προκύψει το ποσό των 8.000.000 ευρώ.

Εάν υποθεθεί ότι στο τέλος του πέμπτου έτους η εταιρεία Δ εισπράττει από τον δανειολήπτη το ποσό των 6.800.000 ευρώ. Η διαφορά του 1.200.000 ευρώ είναι μία μη ευνοϊκή μεταβολή της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας και θα διενεργηθεί η εξής εγγραφή:

Χρηματικά διαθέσιμα	6.800.000	
Ζημία απομείωσης	1.200.000	
Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια		8.000.000

(7.100.000 αρχικό αναμενόμενο ποσό + 900.000 μεταβολή της πρόβλεψη ζημίας)

Η κίνηση του λογαριασμού Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια διαμορφώθηκε ως εξής:

Κίνηση λογαριασμού Απαιτήσεις από αγορασμένα δάνεια		
	Χρέωση	Πίστωση
Αγορά δανείου	6.850.000	0
Έτος 1	483.423	440.000
Έτος 2	486.487	440.000
Αναπροσαρμογή εκτίμησης	733.490	0
Έτος 3	541.533	440.000
Έτος 4	548.698	440.000
Έτος 5	556.369	440.000
Λήξη δανείου	0	8.000.000
Σύνολο	10.200.000	10.200.000

Στην περίπτωση συνένωσης εταιρειών σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 3 Συνενώσεις επιχειρήσεων στο B41 όπως τροποποιήθηκε ο αποκτών δεν αναγνωρίζει χωριστούς λογαριασμούς πρόβλεψης από την ημερομηνία απόκτησης για περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν σε μια συνένωση επιχειρήσεων **και τα οποία επιμετρώνται στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία απόκτησης**, διότι οι επιδράσεις της αβεβαιότητας όσον αφορά τις μελλοντικές ταμειακές ροές περιλαμβάνονται στην επιμέτρηση της εύλογης αξίας.

Για παράδειγμα, επειδή το Δ.Π.Χ.Α. 3 απαιτεί ο αποκτών να επιμετρά αποκτηθείσες απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένων δανείων, στην εύλογη αξία τους κατά την ημερομηνία απόκτησης για την λογιστικοποίηση μιας συνένωσης επιχειρήσεων, ο αποκτών δεν αναγνωρίζει χωριστό λογαριασμό πρόβλεψης για τις συμβατικές ταμειακές ροές που θεωρούνται ανείσπρακτες κατά την εν λόγω ημερομηνία ή πρόβλεψη ζημίας για αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες.

Ακολούθως η υπεραξία δεν θα επηρεαστεί με αναγνώριση αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας για την διάρκεια ζωής για ένα αγορασμένο ή δημιουργημένο χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο απομειωμένης αξίας, ο υπολογισμός του πραγματικού επιτοκίου προσαρμοσμένου στον πιστωτικό κίνδυνο για αυτό θα γίνει μετά την λογιστικοποίηση της συνένωσης των εταιρειών και που θα χρησιμοποιηθούν σε αυτόν τον υπολογισμό θα συμπεριλαμβάνουν την αναμενόμενη πιστωτική ζημία σε αντίθεση με άλλα αποκτηθέντα Χ.Π.Σ. για τα οποία θα υπολογισθεί το πραγματικό επιτόκιο αλλά οι αναμενόμενες ταμειακές ροές τους δεν θα συμπεριλαμβάνουν αναμενόμενη πιστωτική ζημία.

Η σημασία μιας μεταβολής του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση εξαρτάται από τον κίνδυνο αθέτησης ως είχε κατά την αρχική αναγνώριση επομένως μία δεδομένη μεταβολή, σε απόλυτες τιμές, του κινδύνου αθέτησης είναι πιο σημαντική για ένα χρηματοοικονομικό μέσο με χαμηλότερο αρχικό κίνδυνο αθέτησης σε σύγκριση με ένα χρηματοοικονομικό μέσο με υψηλότερο αρχικό κίνδυνο αθέτησης. Ο κίνδυνος αθέτησης που φέρουν χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία εμπεριέχουν συγκρίσιμο πιστωτικό κίνδυνο αυξάνεται όσο αυξάνεται η αναμενόμενη διάρκεια ζωής του μέσου. Σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, μια οικονομική οντότητα αξιολογεί κατά πόσον ο πιστωτικός κίνδυνος (κίνδυνος αθέτησης) ενός χρηματοοικονομικού μέσου έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση. Η μέγιστη περίοδος που λαμβάνεται υπόψη κατά την επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών είναι η μέγιστη συμβατική περίοδος (συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων επέκτασης) για την οποία η οικονομική οντότητα είναι εκτεθειμένη σε πιστωτικό κίνδυνο και όχι μεγαλύτερη περίοδος, ακόμη και αν μια μεγαλύτερη περίοδος συμβαδίζει με την επιχειρηματική πρακτική.

6. Λογιστική Αντιστάθμισης

6.1. Στόχος και πεδίο εφαρμογής

Η λογιστική της αντιστάθμισης στοχεύει στην απεικόνιση του αποτελέσματος των δραστηριοτήτων της διαχείρισης των κινδύνων που προκύπτουν από την χρησιμοποίηση χρηματοοικονομικών μέσων για την διαχείριση της έκθεσης σε συγκεκριμένους κινδύνους που θα μπορούσαν να επηρεάσουν τα αποτελέσματα (ή τα λοιπά συνολικά έσοδα, στην περίπτωση επενδύσεων σε συμμετοχικούς τίτλους όπου η οικονομική οντότητα έχει επιλέξει να απεικονίζει τις μεταβολές στην εύλογη αξία στα λοιπά συνολικά έσοδα).

Για αντιστάθμιση εύλογης αξίας της έκθεσης σε κίνδυνο επιτοκίου ενός χαρτοφυλακίου χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (Χ.Π.Σ.) ή υποχρεώσεων (και μόνο για μια τέτοια αντιστάθμιση), μια οικονομική οντότητα έχει την δυνατότητα να εφαρμόσει τις απαιτήσεις λογιστικής αντιστάθμισης του ΔΛΠ 39 αντί των αντίστοιχων του ΔΠΧΑ 9. Σε μια τέτοια περίπτωση, η οικονομική οντότητα πρέπει επίσης να εφαρμόσει τις ειδικές απαιτήσεις της λογιστικής αντιστάθμισης εύλογης αξίας για την αντιστάθμιση του κινδύνου επιτοκίου ενός χαρτοφυλακίου και να προσδιορίσει ως αντισταθμισμένο στοιχείο ένα μέρος που αποτελεί νομισματικό ποσό (παράγραφοι 81Α, 89Α και ΟΕ114–ΟΕ132 του ΔΛΠ 39).

Κέρδος ή ζημία από Χ.Π.Σ. ή χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που αποτελούν αντισταθμισμένα στοιχεία σε σχέση αντιστάθμισης αναγνωρίζεται σύμφωνα με τις παραγράφους 6.5.8–6.5.14 του ΔΠΧΑ 9 και, κατά περίπτωση, τις παραγράφους 89–94 του ΔΛΠ 39 σχετικά με τη λογιστική αντιστάθμισης εύλογης αξίας για αντιστάθμιση του κινδύνου επιτοκίου ενός χαρτοφυλακίου. Εάν υφίσταται σχέση αντιστάθμισης μεταξύ ενός μη παράγωγου χρηματικού περιουσιακού στοιχείου και μιας μη παράγωγης χρηματικής υποχρέωσης, οι μεταβολές στο συστατικό στοιχείο της συναλλαγματικής ισοτιμίας των εν λόγω χρηματοοικονομικών μέσων απεικονίζονται στα αποτελέσματα.

6.2. Μέσα αντιστάθμισης

6.2.1. Επιλέξιμα μέσα αντιστάθμισης

Επιλέξιμα ως μέσα αντιστάθμισης μπορεί να είναι:

α) **Παράγωγο που επιμετρύεται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων** μπορεί να προσδιοριστεί ως μέσο αντιστάθμισης, εκτός από πωληθέντα δικαιώματα τα οποία δεν έχουν προσδιοριστεί ως συμψηφισμός ενός αγορασμένου δικαιώματος, συμπεριλαμβανομένου τυχόν δικαιώματος το οποίο ενσωματώνεται σε άλλο χρηματοοικονομικό μέσο.

β) **Μη παράγωγο Χ.Π.Σ. ή μη παράγωγη χρηματοοικονομική υποχρέωση που επιμετρύεται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων** μπορεί να προσδιοριστεί ως μέσο αντιστάθμισης, με εξαίρεση χρηματοοικονομική υποχρέωση που έχει προσδιοριστεί ως επιμετρούμενη στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων και για την οποία το ποσό της μεταβολής της εύλογης αξίας που αποδίδεται στις μεταβολές πιστωτικού κινδύνου της εν λόγω υποχρέωσης απεικονίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα

γ) Για τους σκοπούς της λογιστικής αντιστάθμισης, μόνο οι συμβάσεις με μέρος που δεν ανήκει στην αναφέρουσα οικονομική οντότητα (ήτοι, είναι εκτός του ομίλου ή της μεμονωμένης οικονομικής οντότητας για την οποία γίνεται η αναφορά) μπορούν να προσδιοριστούν ως μέσα αντιστάθμισης.

6.2.2. Προσδιορισμός μέσων αντιστάθμισης

Ένα αποδεκτό μέσο πρέπει να προσδιορίζεται ως μέσο αντιστάθμισης **στο σύνολό του**, οι μοναδικές επιτρεπόμενες εξαιρέσεις είναι:

- α) ο διαχωρισμός της εσωτερικής αξίας και της διαχρονικής αξίας μιας σύμβασης δικαιώματος προαίρεσης και ο προσδιορισμός ως μέσου αντιστάθμισης μόνο της μεταβολής στην εσωτερική αξία ενός δικαιώματος προαίρεσης και όχι της μεταβολής στη διαχρονική αξία του
- β) ο διαχωρισμός του προθεσμιακού στοιχείου και του τρέχοντος στοιχείου ενός προθεσμιακού συμβολαίου και ο προσδιορισμός ως μέσου αντιστάθμισης μόνο της μεταβολής στην αξία του τρέχοντος στοιχείου και όχι του προθεσμιακού στοιχείου· παρομοίως, το περιθώριο βάσης συναλλαγματικής ισοτιμίας δύναται να διαχωριστεί και να εξαιρεθεί από τον προσδιορισμό του χρηματοοικονομικού μέσου ως μέσου αντιστάθμισης και
- γ) ένα ποσοστό επί του συνόλου του μέσου αντιστάθμισης, π.χ. το 50 τοις εκατό του ονομαστικού ποσού, είναι δυνατό να προσδιοριστεί ως μέσο αντιστάθμισης σε μια αντισταθμιστική σχέση. Ωστόσο, ένα μέσο αντιστάθμισης δεν είναι δυνατό να προσδιοριστεί για ένα τμήμα της μεταβολής της εύλογης αξίας του που προκύπτει μόνο από ένα μέρος της χρονικής περιόδου κατά την οποία το μέσο αντιστάθμισης παραμένει ανεξόφλητο.

6.3. Αντισταθμισμένα στοιχεία

6.3.1. Αποδεκτά ως αντισταθμισμένα στοιχεία

Το Αντισταθμισμένο στοιχείο πρέπει να μπορεί να επιμετρηθεί με αξιόπιστο τρόπο και μπορεί να είναι:

- α) αναγνωρισμένο περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση
- β) μη αναγνωρισμένη βέβαιη δέσμευση
- γ) προσδοκώμενη συναλλαγή (η εν λόγω συναλλαγή πρέπει να θεωρείται πολύ πιθανό να εκπληρωθεί) ή
- δ) καθαρή επένδυση σε εκμετάλλευση εξωτερικού.

Το αντισταθμισμένο στοιχείο μπορεί να αποτελεί:

- α) μεμονωμένο στοιχείο ή
- β) ομάδα στοιχείων (συμπεριλαμβανομένης ομάδας στοιχείων που συνιστούν καθαρή θέση), αποτελεί επιλέξιμο αντισταθμισμένο στοιχείο μόνο εάν:
 - i) αποτελείται από στοιχεία (συμπεριλαμβανομένων των συστατικών στοιχείων αυτών) τα οποία αποτελούν, σε μεμονωμένο επίπεδο, επιλέξιμα αντισταθμισμένα στοιχεία·
 - ii) η διαχείριση των στοιχείων της ομάδας γίνεται από κοινού ως ομάδα για τους σκοπούς της διαχείρισης κινδύνων· και
 - iii) σε περίπτωση αντιστάθμισης ταμειακών ροών για μια ομάδα στοιχείων των οποίων οι διακυμάνσεις στις ταμειακές ροές δεν αναμένεται να είναι κατά προσέγγιση αναλογικές με τη συνολική διακύμανση των ταμειακών ροών της ομάδας ώστε να προκύψουν αλληλοκαλυπτόμενες θέσεις κινδύνου, αποτελεί αντιστάθμιση συναλλαγματικού κινδύνου και ο προσδιορισμός της εν λόγω **καθαρής θέσης** καθορίζει την περίοδο αναφοράς κατά την οποία αναμένεται οι προσδοκώμενες συναλλαγές να επηρεάσουν τα αποτελέσματα, καθώς και τη φύση και τον όγκο τους.
- γ) συστατικό στοιχείο ενός τέτοιου στοιχείου ή ομάδας στοιχείων

6.3.2. Προσδιορισμός των αντισταθμισμένων στοιχείων

Ως αντισταθμισμένο στοιχείο σε μια σχέση αντιστάθμισης προσδιορίζεται:

α) Ένα πλήρες στοιχείο περιλαμβάνει όλες τις μεταβολές στις ταμειακές ροές ή την εύλογη αξία ενός στοιχείου.

β) Ένα συστατικό στοιχείο περιλαμβάνει μέρος της συνολικής μεταβολής της εύλογης αξίας ή της μεταβλητότητας των ταμειακών ροών ενός στοιχείου και προσδιορίζονται μόνο οι ακόλουθοι τύποι συστατικών στοιχείων:

- i) μόνο μεταβολές στις ταμειακές ροές ή στην εύλογη αξία ενός στοιχείου (πάνω ή κάτω από μια συγκεκριμένη τιμή ή άλλη μεταβλητή) οι οποίες αποδίδονται σε έναν ή περισσότερους συγκεκριμένους κινδύνους (συστατικό στοιχείο κινδύνου), με την προϋπόθεση ότι, έπειτα από αξιολόγηση του πλαισίου της δομής της συγκεκριμένης αγοράς, το συστατικό στοιχείο του κινδύνου μπορεί να προσδιοριστεί χωριστά και να επιμετρηθεί με αξιόπιστο τρόπο. Τα συστατικά στοιχεία κινδύνου περιλαμβάνουν προσδιορισμό μόνο για μεταβολές στις ταμειακές ροές ή στην εύλογη αξία ενός αντισταθμισμένου στοιχείου πάνω ή κάτω από μια συγκεκριμένη τιμή ή άλλη μεταβλητή (μονόπλευρος κίνδυνος)
- ii) μία ή περισσότερες επιλεγμένες συμβατικές ταμειακές ροές·
- iii) συστατικά στοιχεία ενός ονομαστικού ποσού, ήτοι καθορισμένο μέρος του ποσού ενός στοιχείου

Όπως αναφέρεται στο ΔΠΧΑ 9 η λογιστική αντιστάθμισης μπορεί να εφαρμοστεί σε συναλλαγές μεταξύ οικονομικών οντοτήτων του ιδίου ομίλου μόνο στις επιμέρους ή ατομικές οικονομικές καταστάσεις αυτών των οικονομικών οντοτήτων και όχι στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του ομίλου, με εξαίρεση τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις εταιρείας επενδύσεων, όπως ορίζεται στο ΔΠΧΑ 10, όπου οι συναλλαγές μεταξύ της εταιρείας επενδύσεων και των θυγατρικών της που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων δεν απαλείφονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Εξαίρεση των ανωτέρω αποτελεί ο συναλλαγματικός κίνδυνος ενδοεταιρικού χρηματικού στοιχείου (για παράδειγμα, μιας υποχρέωσης/απαίτησης μεταξύ δύο θυγατρικών) μπορεί να θεωρηθεί αποδεκτό αντισταθμισμένο στοιχείο στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις εάν επιφέρει έκθεση σε συναλλαγματικά κέρδη και ζημίες που δεν απαλείφονται πλήρως με την ενοποίηση σύμφωνα με το ΔΛΠ 21 Οι επιδράσεις μεταβολών των τιμών συναλλάγματος. Σύμφωνα με το ΔΛΠ 21, τα συναλλαγματικά κέρδη και ζημίες επί ενδοεταιρικών χρηματικών στοιχείων δεν απαλείφονται πλήρως κατά την ενοποίηση, όταν η συναλλαγή που αφορά το ενδοεταιρικό χρηματικό στοιχείο διενεργείται μεταξύ δύο οικονομικών οντοτήτων του ομίλου που έχουν διαφορετικά λειτουργικά νομίσματα. Επιπρόσθετα, ο συναλλαγματικός κίνδυνος μιας πολύ πιθανής προσδοκώμενης ενδοεταιρικής συναλλαγής δύναται να χαρακτηριστεί αντισταθμισμένο στοιχείο στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις υπό τον όρο ότι η συναλλαγή εκφράζεται σε νόμισμα διαφορετικό από το λειτουργικό νόμισμα της οικονομικής οντότητας που συνάπτει τη συναλλαγή και ο συναλλαγματικός κίνδυνος θα επηρεάσει τα ενοποιημένα αποτελέσματα.

6.4. Κριτήρια επιλεξιμότητας για την λογιστική αντιστάθμισης

Για να είναι κατάλληλη μία σχέση αντιστάθμισης πρέπει να **πληρούνται όλα τα ακόλουθα κριτήρια**:

α) η σχέση αντιστάθμισης να περιλαμβάνει μόνο επιλέξιμα μέσα αντιστάθμισης και επιλέξιμα αντισταθμισμένα στοιχεία·

β) κατά την έναρξη της σχέσης αντιστάθμισης υπάρχει επίσημος προσδιορισμός και τεκμηρίωση της σχέσης αντιστάθμισης και του στόχου της διαχείρισης κινδύνων της οικονομικής οντότητας και της στρατηγικής της για τη διενέργεια της αντιστάθμισης. Η τεκμηρίωση περιλαμβάνει τον προσδιορισμό του μέσου αντιστάθμισης, του αντισταθμισμένου στοιχείου, της φύσης του αντισταθμισμένου κινδύνου και του τρόπου με τον οποίο η οικονομική οντότητα θα αξιολογήσει κατά πόσον η σχέση αντιστάθμισης καλύπτει τις απαιτήσεις αποτελεσματικότητας (συμπεριλαμβανομένης ανάλυσης για τις πηγές αναποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης και του τρόπου προσδιορισμού του συντελεστή αντιστάθμισης)·

γ) η σχέση αντιστάθμισης να καλύπτει όλες τις **ακόλουθες απαιτήσεις αποτελεσματικότητας**:

i) υπάρχει **οικονομική σχέση** ανάμεσα στο αντισταθμισμένο στοιχείο και το μέσο αντιστάθμισης. Το μέσο αντιστάθμισης και το αντισταθμισμένο στοιχείο έχουν αξίες που συνήθως κινούνται στην αντίθετη κατεύθυνση λόγω του ίδιου κινδύνου, που είναι ο αντισταθμισμένος κίνδυνος, π.χ. Μία οικονομική που η νομισματική μονάδα της είναι ΝΜ1 συναλλάσσεται με οντότητες που η νομισματική μονάδα τους είναι ΝΜ2 μπορεί να προβεί σε προθεσμιακό συμβόλαιο ανταλλαγής ξένου νομίσματος με συγκεκριμένη ισοτιμία σε καθορισμένη ημερομηνία.

ii) η **επίδραση του πιστωτικού κινδύνου** δεν υπερισχύει των μεταβολών στην αξία που προκύπτουν από αυτή την οικονομική σχέση, π.χ. Η έκθεση σε κίνδυνο τιμής εμπορεύματος, χρησιμοποιώντας ένα μη εξασφαλισμένο παράγωγο, μπορεί εάν το αποτέλεσμα των μεταβολών μιας σοβαρής υποβάθμισης της πιστοληπτική διαβάθμιση του αντισυμβαλλομένου σε αυτό το παράγωγο υπερισχύσει έναντι της επίδρασης των μεταβολών της τιμής του εμπορεύματος στην εύλογη αξία του μέσου αντιστάθμισης, ενώ οι μεταβολές στην αξία του αντισταθμισμένου στοιχείου εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις μεταβολές στην τιμή του εμπορεύματος.

iii) ο **συντελεστής αντιστάθμισης της σχέσης αντιστάθμισης πρέπει να είναι ο ίδιος** που προκύπτει από την ποσότητα του αντισταθμισμένου στοιχείου που πραγματικά αντισταθμίζει η οικονομική οντότητα και την ποσότητα του μέσου αντιστάθμισης που πραγματικά χρησιμοποιεί η οικονομική οντότητα για να αντισταθμίσει την εν λόγω ποσότητα του αντισταθμισμένου στοιχείου, π.χ. μια επιχείρηση αντισταθμίζει μια έκθεση κινδύνου χρησιμοποιώντας ένα ονομαστικό ποσό 70 μονάδων ενός χρηματοοικονομικού μέσου, πρέπει να προσδιορίσει τη σχέση αντιστάθμισης χρησιμοποιώντας έναν συντελεστή αντιστάθμισης που είναι ίδιος με εκείνον που προκύπτει από την ποσότητα των 70 μονάδων και την ποσότητα του αντισταθμισμένου στοιχείου που αντισταθμίζει πραγματικά με αυτές τις 70 μονάδες.

Ο προσδιορισμός της σχέσης αντιστάθμισης, χρησιμοποιώντας τον ίδιο συντελεστή αντιστάθμισης με εκείνον που προκύπτει από τις ποσότητες του αντισταθμισμένου στοιχείου και του μέσου αντιστάθμισης που μία οικονομική οντότητα χρησιμοποιεί πραγματικά, δεν πρέπει να αντικατοπτρίζει έλλειψη ισορροπίας μεταξύ των σταθμίσεων του αντισταθμισμένου στοιχείου και του μέσου αντιστάθμισης που ακολούθως θα προκαλούσε αναποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης.

6.5. Αποτελεσματικότητα και αναποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης

Αποτελεσματικότητα της σχέσης αντιστάθμισης είναι ο βαθμός στον οποίο οι μεταβολές στην εύλογη αξία ή στις ταμειακές ροές του μέσου αντιστάθμισης συμψηφίζονται με τις μεταβολές στην εύλογη αξία των ταμειακών ροών του αντισταθμισμένου στοιχείου, ενώ **αναποτελεσματικότητα** της αντιστάθμισης είναι ο βαθμός στον οποίο οι μεταβολές της εύλογης αξίας των ταμειακών ροών του μέσου αντιστάθμισης είναι μεγαλύτερες ή μικρότερες από εκείνες του αντισταθμισμένου στοιχείου.

Στο ΔΠΧΑ 9 δεν προσδιορίζεται συγκεκριμένη μέθοδος για την αξιολόγηση του κατά πόσον μια σχέση αντιστάθμισης πληροί τις απαιτήσεις αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης. Μία οικονομική οντότητα πρέπει να χρησιμοποιεί μια μέθοδο που να αντικατοπτρίζει τα σχετικά χαρακτηριστικά της σχέσης αντιστάθμισης, περιλαμβανομένων των αιτιών αναποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης. Ανάλογα με αυτούς τους παράγοντες, η μέθοδος αξιολόγησης μπορεί να είναι ποιοτική (π.χ. εξετάζοντας τους κρίσιμους όρους όπως το ονομαστικό ποσό, την διάρκεια και το υποκείμενο στοιχείο) ή ποσοτική. Οι πληροφορίες που χρησιμοποιούνται για την διαχείριση κινδύνων μιας οικονομικής οντότητας αποτελούν την κύρια πηγή πληροφόρησης για την αξιολόγηση του κατά πόσον μια σχέση αντιστάθμισης πληροί τις απαιτήσεις αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης.

Κατά την επιμέτρηση της αναποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης, μια οικονομική οντότητα λαμβάνει υπόψη τη διαχρονική αξία του χρήματος, επομένως η αξία του αντισταθμισμένου στοιχείου καθορίζεται με βάση την παρούσα αξία και ως εκ τούτου, η μεταβολή της αξίας του αντισταθμισμένου στοιχείου περιλαμβάνει επίσης την επίδραση της διαχρονικής αξίας του χρήματος. Για τον υπολογισμό της μεταβολής στην αξία του αντισταθμισμένου στοιχείου για τους σκοπούς της επιμέτρησης της αναποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης, μια οικονομική οντότητα μπορεί να χρησιμοποιήσει παράγωγο με όρους συναφείς με τους κρίσιμους όρους του αντισταθμισμένου στοιχείου (αυτό συνήθως αναφέρεται ως «υποθετικό παράγωγο»). Ένα «υποθετικό παράγωγο» δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να συμπεριληφθούν χαρακτηριστικά στην αξία του αντισταθμισμένου στοιχείου που υπάρχουν μόνο στο μέσο αντιστάθμισης αλλά όχι στο αντισταθμισμένο στοιχείο), π.χ. το χρέος που εκφράζεται σε συνάλλαγμα.

6.6. Παύση ή μη της λογιστικής αντιστάθμισης

Η λογιστική αντιστάθμισης διακόπτεται μελλοντικά όταν η σχέση αντιστάθμισης (ή μέρος αυτής) παύσει να καλύπτει τα κριτήρια επιλεξιμότητας (αφού ληφθεί υπόψη τυχόν επανακαθορισμός της σχέσης αντιστάθμισης, εάν ισχύει) όπως όταν το μέσο αντιστάθμισης εκπνέει ή πωλείται, διακόπτεται ή ασκείται. Σύμφωνα με τα οριζόμενα του ΔΠΧΑ 9 όταν μια σχέση αντιστάθμισης παύει να καλύπτει την απαίτηση περί αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης που αφορά τον συντελεστή αντιστάθμισης αλλά ο στόχος της διαχείρισης κινδύνου για την εν λόγω προσδιορισμένη σχέση αντιστάθμισης παραμένει αμετάβλητος, η οικονομική οντότητα προσαρμόζει τον συντελεστή αντιστάθμισης της σχέσης αντιστάθμισης έτσι ώστε να καλύπτει ξανά τα κριτήρια επιλεξιμότητας. Συνήθως με τον επανακαθορισμό αυτόν προσαρμόζονται οι ποσότητες, που χρησιμοποιούνται πραγματικά, του μέσου αντιστάθμισης ή του αντισταθμισμένου στοιχείου ανάλογα με τις μεταβολές στις περιστάσεις που επηρεάζουν τον συντελεστή αντιστάθμισης της συγκεκριμένης σχέσης αντιστάθμισης. Ο επανακαθορισμός της σχέσης αντιστάθμισης μπορεί α γίνει με

α) η στάθμιση του αντισταθμισμένου στοιχείου μπορεί να αυξηθεί (κάτι που ταυτόχρονα μειώνει τη στάθμιση του μέσου αντιστάθμισης) μέσω:

- i) της αύξησης του όγκου του αντισταθμισμένου στοιχείου· ή
 - ii) μέσω της μείωσης του όγκου του μέσου αντιστάθμισης·
- β) η στάθμιση του μέσου αντιστάθμισης μπορεί να αυξηθεί (κάτι που ταυτόχρονα μειώνει τη στάθμιση του αντισταθμισμένου στοιχείου) μέσω:
- i) της αύξησης του όγκου του μέσου αντιστάθμισης· ή
 - ii) μέσω της μείωσης του όγκου του αντισταθμισμένου στοιχείου.

Η λογιστική αντιστάθμισης δεν διακόπτεται όταν η αντικατάσταση ή η ανανέωση ενός μέσου αντιστάθμισης με άλλο τέτοιο μέσο δεν θεωρείται ως εκπνοή ή διακοπή, εφόσον η κατά τον τρόπο αυτό αντικατάσταση ή ανανέωση αποτελεί μέρος του στόχου της τεκμηριωμένης στρατηγικής διαχείρισης κινδύνων της οικονομικής οντότητας και συμβαδίζει με αυτόν. Δεν προκύπτει εκπνοή ή διακοπή του μέσου αντιστάθμισης εάν:

α) ως συνέπεια νομοθετικών ή κανονιστικών ρυθμίσεων ή της θέσπισης νόμων ή κανονισμών, τα συμβαλλόμενα μέρη του μέσου αντιστάθμισης συμφωνούν ότι ένας ή περισσότεροι εκκαθαρίζοντες αντισυμβαλλόμενοι θα αντικαταστήσουν τον αρχικό αντισυμβαλλόμενο τους ώστε να καταστούν ο νέος αντισυμβαλλόμενος καθενός από τα μέρη. Για τον σκοπό αυτό, ως εκκαθαρίζων αντισυμβαλλόμενος θεωρείται κεντρικός αντισυμβαλλόμενος (ενίοτε καλούμενος «γραφείο συμψηφισμού» ή «οργανισμός συμψηφισμού τίτλων») ή μία ή περισσότερες οικονομικές οντότητες, για παράδειγμα μέλος γραφείου συμψηφισμού ή πελάτης μέλους γραφείου συμψηφισμού που ενεργούν ως αντισυμβαλλόμενος προκειμένου να εκτελέσουν την εκκαθάριση από κεντρικό αντισυμβαλλόμενο. Ωστόσο, σε περίπτωση που τα συμβαλλόμενα μέρη του μέσου αντιστάθμισης αντικαταστήσουν τους αρχικούς τους αντισυμβαλλομένους με διαφορετικούς αντισυμβαλλομένους, η απαίτηση του παρόντος εδαφίου καλύπτεται μόνον εάν καθένα από τα εν λόγω συμβαλλόμενα μέρη πραγματοποιήσει τον συμψηφισμό με τον ίδιο κεντρικό αντισυμβαλλόμενο·

β) τυχόν άλλες αλλαγές στο μέσο αντιστάθμισης περιορίζονται στις αναγκαίες για την προαναφερόμενη αντικατάσταση του αντισυμβαλλομένου. Οι εν λόγω τροποποιήσεις περιορίζονται σε εκείνες οι οποίες είναι σύμφωνες με τους όρους που θα ανέμενε κανείς εάν το μέσο αντιστάθμισης είχε αρχικά εκκαθαριστεί με τον εκκαθαρίζοντα αντισυμβαλλόμενο. Οι εν λόγω τροποποιήσεις περιλαμβάνουν αλλαγές στις απαιτήσεις εξασφάλισης, στα δικαιώματα αντιστάθμισης των υπολοίπων απαιτήσεων και οφειλών, καθώς και στα τέλη που επιβάλλονται.

Η διακοπή της λογιστικής αντιστάθμισης μπορεί να επηρεάσει μια σχέση αντιστάθμισης είτε στο σύνολό της είτε μόνο κατά ένα μέρος αυτής (στην οποία περίπτωση η λογιστική αντιστάθμισης συνεχίζεται για το υπολειπόμενο μέρος της σχέσης αντιστάθμισης).

6.7. Λογιστική αντιμετώπιση επιλέξιμων σχέσεων αντιστάθμισης

Οι σχέσεις αντιστάθμισης βάσει του Δ.Π.Χ.Α. 9 διακρίνονται στις εξής

α) **Αντιστάθμιση εύλογης αξίας:** αντιστάθμιση της έκθεσης σε μεταβολές της εύλογης αξίας που μπορεί να αποδοθεί σε συγκεκριμένο κίνδυνο αναγνωρισμένου περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης ή μη αναγνωρισμένης βέβαιης δέσμευσης ή ενός συστατικού στοιχείου και θα μπορούσε να επηρεάσει τα αποτελέσματα (π.χ. η αντιστάθμιση της έκθεσης στις μεταβολές της εύλογης αξίας χρεωστικού τίτλου σταθερού επιτοκίου που προκύπτουν από μεταβολές των επιτοκίων, η προσδοκώμενη αγορά συμμετοχικού τίτλου που, αφού αποκτηθεί, αντιμετωπίζεται λογιστικά με βάση την εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων ή μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων).

β) Αντιστάθμιση ταμειακών ροών: αντιστάθμιση της έκθεσης στη διακύμανση των ταμειακών ροών που μπορεί να αποδοθεί σε έναν συγκεκριμένο κίνδυνο που σχετίζεται με το σύνολο ή μέρος ενός αναγνωρισμένου περιουσιακού στοιχείου ή μιας υποχρέωσης (όπως το σύνολο ή μέρος ορισμένων μελλοντικών καταβολών τόκων επί χρέους κυμαινόμενου επιτοκίου) ή με μια πολύ πιθανή προσδοκώμενη συναλλαγή, και θα μπορούσε να επηρεάσει τα αποτελέσματα. Ο σκοπός μιας αντιστάθμισης ταμειακών ροών είναι η αναβολή του κέρδους ή της ζημίας από το μέσο αντιστάθμισης σε μια περίοδο ή περιόδους κατά την οποία ή τις οποίες οι αντισταθμισμένες αναμενόμενες μελλοντικές ταμειακές ροές επηρεάζουν τα αποτελέσματα, π.χ. η χρήση συμφωνίας ανταλλαγής του κυμαινόμενου επιτοκίου (είτε επιμετράται στο αποσβεσμένο κόστος είτε στην εύλογη αξία) με χρέος σταθερού επιτοκίου (ήτοι αντιστάθμιση μελλοντικής συναλλαγής όπου οι μελλοντικές ταμειακές ροές που αντισταθμίζονται είναι οι μελλοντικές καταβολές τόκων).

γ) αντιστάθμιση **καθαρής επένδυσης σε εκμετάλλευση εξωτερικού** όπως περιγράφεται στο ΔΛΠ 21.

Μια αντιστάθμιση του συναλλαγματικού κινδύνου βέβαιης δέσμευσης μπορεί να αντιμετωπιστεί λογιστικά ως αντιστάθμιση εύλογης αξίας ή ως αντιστάθμιση ταμειακών ροών. Όμως η αντιστάθμιση της μεταβολής της τιμής ενός αγαθού που αφορά σε μη αναγνωρισμένη συμβατική δέσμευση αγοράς σε συγκεκριμένη τιμή (που δεν αφορά συναλλαγματικό κίνδυνο) αντιμετωπίζεται ως αντιστάθμιση εύλογης αξίας.

Όταν το αντισταθμισμένο στοιχείο είναι συμμετοχικός τίτλος για τον οποίο μια οικονομική οντότητα έχει επιλέξει να απεικονίζει τις μεταβολές στην εύλογη αξία στα λοιπά συνολικά έσοδα η αντισταθμισμένη έκθεση κινδύνου πρέπει να επηρεάσει τα λοιπά συνολικά έσοδα. Τότε, και μόνον τότε, η αναγνωρισμένη αναποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης απεικονίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα.

6.7.1. Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας

Η σχέση αντιστάθμισης εύλογης αξίας αντιμετωπίζεται λογιστικά ως ακολούθως:

α) Μέσο αντιστάθμισης:

το κέρδος ή η ζημία από το μέσο αντιστάθμισης αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα ή στα λοιπά συνολικά έσοδα εάν το μέσο αντιστάθμισης αντισταθμίζει συμμετοχικό τίτλο για τον οποίο η οικονομική οντότητα έχει επιλέξει να απεικονίζει τις μεταβολές στην εύλογη αξία στα λοιπά συνολικά έσοδα

β) Αντισταθμισμένο στοιχείο:

i) Το κέρδος ή η ζημία της αντιστάθμισης που προκύπτει από το αντισταθμισμένο στοιχείο προσαρμόζει τη λογιστική αξία του αντισταθμισμένου στοιχείου (εάν ισχύει) και αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα. Εάν το αντισταθμισμένο στοιχείο αποτελεί Χ.Π.Σ. (ή συστατικό στοιχείο αυτού) που επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων, το κέρδος ή η ζημία αντιστάθμισης από το αντισταθμισμένο στοιχείο αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα. Ωστόσο εάν το αντισταθμισμένο στοιχείο αποτελεί συμμετοχικό τίτλο για τον οποίο μια οικονομική οντότητα έχει επιλέξει να απεικονίζει τις μεταβολές της εύλογης αξίας στα λοιπά συνολικά έσοδα, τα εν λόγω ποσά παραμένουν στα λοιπά συνολικά έσοδα.

ii) Όταν το αντισταθμισμένο στοιχείο αποτελεί **μη αναγνωρισμένη βέβαιη δέσμευση (ή συστατικό στοιχείο αυτής)**, η σωρευμένη μεταβολή της εύλογης αξίας του αντισταθμισμένου στοιχείου μετά τον προσδιορισμό του αναγνωρίζεται ως περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση με το αντίστοιχο κέρδος ή τη ζημία να αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

iii) Όταν το αντισταθμισμένο στοιχείο σε μια αντιστάθμιση εύλογης αξίας **αποτελεί βέβαιη δέσμευση (ή συστατικό στοιχείο αυτής) για την απόκτηση περιουσιακού στοιχείου ή την ανάληψη υποχρέωσης**, η αρχική λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου ή της υποχρέωσης που προκύπτει από την εκπλήρωση της βέβαιης δέσμευσης της οικονομικής οντότητας προσαρμόζεται ώστε να περιλαμβάνει τη σωρευτική μεταβολή της εύλογης αξίας του αντισταθμισμένου στοιχείου που είχε αναγνωριστεί στην κατάσταση οικονομικής θέσης.

iv) Εάν το αντισταθμισμένο στοιχείο αποτελεί **χρηματοοικονομικό μέσο (ή συστατικό στοιχείο αυτού) που επιμετράται στο αποσβεσμένο κόστος** οποιαδήποτε αναπροσαρμογή που προκύπτει λόγω της αντιστάθμισης αποσβένεται στα αποτελέσματα. Η απόσβεση μπορεί να αρχίσει με την εμφάνιση της προσαρμογής και αρχίζει το αργότερο κατά τον χρόνο που το αντισταθμισμένο στοιχείο παύει να προσαρμόζεται σύμφωνα με τα κέρδη ή τις ζημίες της αντιστάθμισης. Η απόσβεση βασίζεται σε πραγματικό επιτόκιο που υπολογίζεται εκ νέου κατά την ημερομηνία έναρξης της απόσβεσης.

v) Στην περίπτωση Χ.Π.Σ. (ή συστατικού στοιχείου αυτού) που αποτελεί αντισταθμισμένο στοιχείο και επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων, η απόσβεση εφαρμόζεται με τον ίδιο τρόπο αλλά στο ποσό που αντιπροσωπεύει το σωρευτικό κέρδος ή ζημία που είχε προηγουμένως αναγνωριστεί σύμφωνα με την περίπτωση i) αντί της προσαρμογής της λογιστικής αξίας.

Η απόσβεση μπορεί να αρχίσει με την εμφάνιση της προσαρμογής και αρχίζει το αργότερο κατά τον χρόνο που το αντισταθμισμένο στοιχείο παύει να προσαρμόζεται στο ποσό που αντιπροσωπεύει το σωρευτικό κέρδος ή ζημία που είχε προηγουμένως αναγνωριστεί στα λοιπά συνολικά εισοδήματα αντί της προσαρμογής της λογιστικής αξίας σύμφωνα. Η απόσβεση βασίζεται σε πραγματικό επιτόκιο που υπολογίζεται εκ νέου κατά την ημερομηνία έναρξης της απόσβεσης.

Παράδειγμα (Αντιστάθμισης Εύλογη αξίας. Λόγω απλουστεύσεως δεν παρατίθενται οι εγγραφές αναβαλλόμενης φορολογίας)

Η εταιρεία Β αγοράζει ένα ΧΠΣ (το οποίο δεν είναι συμμετοχικός τίτλος) την 3/2/2018 αξίας 3000 ευρώ. Το ΧΠΣ κατατάσσεται από την εταιρεία στην ως Χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων. Η εταιρεία αντισταθμίζει τον κίνδυνο μεταβολής της αξίας αυτού του ΧΠΣ με ένα παράγωγο (μέσο αντιστάθμισης) και πληρούνται τα κριτήρια επιλεξιμότητας για την λογιστική αντιστάθμιση. Η σχέση αντιστάθμισης έχει χαρακτηριστεί ως αντιστάθμιση εύλογης αξίας. Την 31/12/2018 η εύλογη αξία του ΧΠΣ ανέρχεται στο ποσό των 3030 ευρώ, από το ποσό μεταβολής ποσό 20 ευρώ σχετίζεται με τον κίνδυνο αντιστάθμισης, ενώ η εύλογη αξία του μέσου αντιστάθμισης την 31/12/2018 παρουσιάζει μείωση κατά 20 ευρώ. Την 31/12/2018 θα διενεργηθούν οι εξής εγγραφές από την εταιρεία:

ΧΠΣ	30	
Λοιπά συνολικά έσοδα		10
Αποτελέσματα χρήσης		20
Αποτελέσματα χρήσης	20	
Παράγωγο		20

Στην περίπτωση που το αντισταθμιζόμενο στοιχείο είχε καταταχτεί από την εταιρεία ως Χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων οι εγγραφές που θα διενεργηθούν την 31/12/2018 θα είναι:

ΧΠΣ	30	
Αποτελέσματα χρήσης		30
Αποτελέσματα χρήσης	20	
Παράγωγο		20

Εάν το αντισταθμιζόμενο στοιχείο είναι συμμετοχικός τίτλος που επιλέχθηκε από την εταιρεία να κατατάσσεται στα Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων και η σχέση αντιστάθμισης είναι αντιστάθμιση εδλογής αξίας: Το κέρδος ή η ζημία στο μέσο αντιστάθμισης (παράγωγο) καταχωρείται στα λοιπά συνολικά έσοδα και η διαφορά της εύλογης αξίας στο αντισταθμιζόμενο στοιχείο (η οποία περιλαμβάνει και μέρος από τον κίνδυνο που αντισταθμίζεται) καταχωρείται στα λοιπά συνολικά έσοδα.

6.7.2. Αντισταθμίσεις ταμειακών ροών

Η σχέση αντιστάθμισης ταμειακής ροής αντιστάθμισης αντιμετωπίζεται λογιστικά ως ακολούθως:

α) το χωριστό συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων που αφορά το αντισταθμισμένο στοιχείο (αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών) προσαρμόζεται στο χαμηλότερο εκ των κάτωθι ποσών (σε απόλυτα μεγέθη):

- i) το σωρευτικό κέρδος ή ζημία του μέσου αντιστάθμισης από την έναρξη της αντιστάθμισης και
- ii) τη σωρευμένη μεταβολή της εύλογης αξίας (στην παρούσα αξία) του αντισταθμισμένου στοιχείου (ήτοι την παρούσα αξία της σωρευμένης μεταβολής των αντισταθμισμένων αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών) από την έναρξη της αντιστάθμισης

β) το σκέλος του κέρδους ή της ζημίας του μέσου αντιστάθμισης που τεκμηριώνεται ως αποτελεσματική αντιστάθμιση [ήτοι το σκέλος που αντισταθμίζεται από τη μεταβολή στο αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών που υπολογίζεται σύμφωνα με το στοιχείο α)] αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα και

γ) τυχόν υπολειπόμενο κέρδος ή ζημία επί του μέσου αντιστάθμισης [ή οποιοδήποτε υπολειπόμενο κέρδος ή ζημία που απαιτείται για εξισορρόπηση της μεταβολής στο αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών που υπολογίζεται σύμφωνα με το στοιχείο α)] συνιστά αναποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης και αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

δ) το ποσό που έχει συσσωρευτεί στο αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών σύμφωνα με το στοιχείο α) αντιμετωπίζεται λογιστικά ως εξής:

- i) εάν μια αντισταθμισμένη προσδοκώμενη συναλλαγή καταλήξει μεταγενέστερα στην αναγνώριση ενός μη Χ.Π.Σ. ή μιας μη χρηματοοικονομικής υποχρέωσης ή εάν μια

αντισταθμισμένη προσδοκώμενη συναλλαγή που αφορά ένα μη Χ.Π.Σ. ή μια μη χρηματοοικονομική υποχρέωση εξελιχθεί σε βέβαιη δέσμευση στην οποία εφαρμόζεται λογιστική αντιστάθμισης εύλογης αξίας, τότε η οικονομική οντότητα αφαιρεί το εν λόγω ποσό από το αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών και το συμπεριλαμβάνει απευθείας στο αρχικό κόστος ή σε άλλη λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου ή της υποχρέωσης. Αυτό δεν αποτελεί προσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1) και, επομένως, δεν επηρεάζει τα λοιπά συνολικά έσοδα·

ii) για αντισταθμίσεις ταμειακών ροών εκτός αυτών που καλύπτονται από το σημείο i), το εν λόγω ποσό ανακατατάσσεται από το αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών στα αποτελέσματα ως προσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1) κατά την ίδια περίοδο ή περιόδους κατά τις οποίες οι αντισταθμισμένες αναμενόμενες μελλοντικές ταμειακές ροές έχουν επίδραση στα αποτελέσματα (για παράδειγμα, στις περιόδους στις οποίες αναγνωρίζονται έσοδα από τόκους ή έξοδα τόκων ή όταν πραγματοποιείται μια προσδοκώμενη πώληση)·

iii) ωστόσο, εάν το εν λόγω ποσό αποτελεί ζημία και μια οικονομική οντότητα προσδοκά ότι το σύνολο ή μέρος της ζημίας δεν θα ανακτηθεί σε μία ή περισσότερες μελλοντικές περιόδους, η οικονομική οντότητα ανακατατάσσει άμεσα το ποσό που δεν αναμένεται να ανακτηθεί στα αποτελέσματα ως προσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1).

Όταν μια οικονομική οντότητα διακόπτει τη λογιστική αντιστάθμιση για αντιστάθμιση ταμειακών ροών αντιμετωπίζει λογιστικά το ποσό που έχει συσσωρευτεί στο αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών, όπως αναφέρεται για την λογιστική αντιμετώπιση της αντιστάθμισης ταμειακής ροής στοιχείο α), ως εξής:

α) εάν εξακολουθεί να αναμένεται ότι οι αντισταθμισμένες μελλοντικές ταμειακές ροές θα πραγματοποιηθούν, το εν λόγω ποσό θα παραμείνει στο αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών μέχρι να πραγματοποιηθούν οι μελλοντικές ταμειακές ροές. Όταν πραγματοποιηθούν οι μελλοντικές ταμειακές ροές, ισχύει η ανωτέρω παράγραφος για την λογιστική αντιμετώπιση της αντιστάθμισης ταμειακής ροής στοιχείο δ)·

β) εάν δεν αναμένεται πλέον ότι θα πραγματοποιηθούν οι αντισταθμισμένες μελλοντικές ταμειακές ροές, το εν λόγω ποσό ανακατατάσσεται άμεσα από το αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών στα αποτελέσματα ως προσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1). Μια αντισταθμισμένη μελλοντική ταμειακή ροή που δεν θεωρείται πλέον πολύ πιθανό να πραγματοποιηθεί μπορεί να συνεχίσει να αναμένεται ότι θα πραγματοποιηθεί.

Παράδειγμα (Λόγω απλουστεύσεως δεν παρατίθενται οι εγγραφές αναβαλλόμενης φορολογίας)

Η εταιρεία Κ συνάπτει ένα swap σταθερού επιτοκίου ποσού 500.000 ευρώ για να αντισταθμίσει τον κίνδυνο ενός δανείου 500.000 ευρώ κυμαινόμενου επιτοκίου. Κατά την διάρκεια της περιόδου αναφοράς η αύξηση του επιτοκίου αναφοράς έχει επίπτωση στο μέσο αντιστάθμισης και στο αντισταθμισμένο μέσο. Εάν υποθέσουμε ότι στην ημερομηνία αναφοράς η μεταβολή της εύλογης αξίας (τρέχον επιτόκιο αγοράς):

α. του μέσου αντιστάθμισης δημιουργεί κέρδος 10000 ευρώ (σε σύγκριση με το σταθερό επιτόκιο του swap)

β. του αντισταθμιζόμενου μέσου επιφέρει ζημία 7000 ευρώ (λόγω του κυμαινόμενου επιτοκίου)

Τα 3.000 ευρώ (10000-7000) από την μεταβολή των ταμειακών του swap συνιστά αναποτελεσματικότητα αντιστάθμισης επειδή ο χρόνος των πληρωμών των τόκων είναι διαφορετικός μεταξύ πραγματικών και αναμενόμενων πληρωμών. Το αποθεματικό

αντιστάθμισης των ταμειακών ροών θα εμφανισθεί ως ξεχωριστό στοιχείο της καθαρής θέσης και θα είναι το χαμηλότερο μεταξύ του κέρδους του μέσου αντιστάθμισης και της μεταβολής της εύλογης αξίας του αντισταθμισμένου μέσου. Το αποτελεσματικό μέρος του κέρδους του μέσου αντιστάθμισης θα απεικονισθεί στα λοιπά συνολικά έσοδα και το αναποτελεσματικό μέρος στα αποτελέσματα

	Χρέωση	Πίστωση
Παράγωγο	10.000	
Λοιπά συνολικά έσοδα		7.000
Κέρδη αντιστάθμισης		3.000

Στο ανωτέρω παράδειγμα η αναποτελεσματικότητα προέρχεται από ότι η μεταβολή της εύλογης αξίας του μέσου αντιστάθμισης είναι μεγαλύτερη από την μεταβολή της εύλογης αξίας του αντισταθμιζόμενου μέσου, όμως στην περίπτωση που η αναποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης προέρχεται από ότι η μεταβολή της εύλογης αξίας του αντισταθμιζόμενου μέσου είναι μεγαλύτερη από το την μεταβολή της εύλογης αξίας του μέσου αντιστάθμισης, τότε η μεταβολή της εύλογης αξίας του μέσου αντιστάθμισης καταχωρείται στα λοιπά συνολικά έσοδα επειδή είναι μικρότερη από την μεταβολή της εύλογης αξίας του αντισταθμιζόμενου μέσου ενώ δεν θα πραγματοποιηθεί καμμία εγγραφή στα αποτελέσματα.

6.7.3. Αντισταθμίσεις μιας καθαρής επένδυσης σε εκμετάλλευση εξωτερικού

Οι αντισταθμίσεις μιας καθαρής επένδυσης σε εκμετάλλευση εξωτερικού, συμπεριλαμβανομένης της αντιστάθμισης ενός χρηματικού στοιχείου που αντιμετωπίζεται λογιστικά ως μέρος της καθαρής επένδυσης (ΔΛΠ 21), αντιμετωπίζονται λογιστικά κατά τρόπο συναφή με τις αντισταθμίσεις ταμειακών ροών:

α) το σκέλος του κέρδους ή της ζημίας του μέσου αντιστάθμισης που καθορίζεται ως αποτελεσματική αντιστάθμιση αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα και

β) το αναποτελεσματικό σκέλος αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

Το σωρευτικό κέρδος ή η ζημία επί του μέσου αντιστάθμισης που αφορά το αποτελεσματικό σκέλος της αντιστάθμισης που έχει συσσωρευτεί στο αποθεματικό μετατροπής συναλλάγματος ανακατατάσσεται από την καθαρή θέση στα αποτελέσματα ως προσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1) σύμφωνα με τις παραγράφους 48-49 του ΔΛΠ 21 κατά τη διάθεση ή την τμηματική διάθεση της εκμετάλλευσης εξωτερικού.

6.7.4. Λογιστική αντιμετώπιση της διαχρονικής αξίας των δικαιωμάτων προαίρεσης

Η αξία ενός δικαιώματος προαίρεσης περιλαμβάνει την εσωτερική αξία και την διαχρονική αξία. Εσωτερική αξία είναι η διαφορά μεταξύ της τιμής εξάσκησης του δικαιώματος προαίρεσης και της τιμής αγοράς που ισχύει στην συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Διαχρονική αξία είναι η διαφορά μεταξύ της συνολικής εύλογης αξίας του δικαιώματος προαίρεσης και της εσωτερικής αξίας

Όταν μια οικονομική οντότητα διαχωρίζει την εσωτερική αξία και τη διαχρονική αξία μιας σύμβασης δικαιώματος προαίρεσης και προσδιορίζει ως μέσο αντιστάθμισης μόνο τη

μεταβολή της εσωτερικής αξίας του δικαιώματος τότε αντιμετωπίζει λογιστικά τη διαχρονική αξία του δικαιώματος προαίρεσης ως εξής

α) μια οικονομική οντότητα διακρίνει τη διαχρονική αξία των δικαιωμάτων προαίρεσης με βάση τον τύπο του αντισταθμισμένου στοιχείου το οποίο αντισταθμίζεται από το δικαίωμα προαίρεσης

i) Αντισταθμισμένο στοιχείο που **αφορά συναλλαγή**, εάν η φύση του αντισταθμισμένου στοιχείου είναι μια συναλλαγή της οποίας η διαχρονική αξία έχει το χαρακτήρα κόστους για τη συγκεκριμένη συναλλαγή, π.χ. Η διαχρονική αξία ενός δικαιώματος προαίρεσης αφορά ένα αντισταθμισμένο στοιχείο που σχετίζεται με μία συναλλαγή (είτε προσδοκώμενη συναλλαγή είτε βέβαιη δέσμευση) που μπορεί να έχει αποτέλεσμα είτε την αναγνώριση στοιχείου είτε την πώληση αγαθού τότε είτε αναγνωρίζεται ως κόστος του στοιχείου στην αρχική αναγνώριση ή στα αποτελέσματα στο χρόνο της πώλησης αντίστοιχα ή

ii) Αντισταθμισμένο στοιχείο που **αφορά χρονική περίοδο**, εάν η φύση του αντισταθμισμένου στοιχείου είναι τέτοια που η διαχρονική αξία έχει το χαρακτήρα κόστους για την εξασφάλιση προστασίας έναντι κινδύνου στη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου, π.χ. εάν το απόθεμα εμπορεύματος αντισταθμιστεί έναντι μιας μείωσης της εύλογης αξίας για έξι μήνες χρησιμοποιώντας ένα δικαίωμα προαίρεσης εμπορεύματος με αντίστοιχη διάρκεια, η διαχρονική αξία του δικαιώματος προαίρεσης θα κατανεμηθεί στα αποτελέσματα στη διάρκεια αυτής της εξαμήνου περιόδου.

Η αξιολόγηση του κατά πόσον ένα δικαίωμα προαίρεσης αντισταθμίζει ένα αντισταθμισμένο στοιχείο που αφορά συναλλαγή ή χρονική περίοδο πρέπει να βασίζεται στην φύση και τα χαρακτηριστικά του συγκεκριμένου αντισταθμισμένου στοιχείου, καθώς και στο πώς και πότε επηρεάζει τα αποτελέσματα (ανεξάρτητα από το αν η σχέση αντιστάθμισης αφορά αντιστάθμιση ταμειακών ροών ή αντιστάθμιση εύλογης αξίας).

β) μεταβολή στην εύλογη αξία της διαχρονικής αξίας ενός δικαιώματος προαίρεσης που αντισταθμίζει ένα **αντισταθμισμένο στοιχείο που αφορά συναλλαγή** αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα στον βαθμό που σχετίζεται με το αντισταθμισμένο στοιχείο και συσσωρεύεται σε ένα χωριστό συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων.

Η σωρευμένη αυτή μεταβολή της εύλογης αξίας που προκύπτει από τη διαχρονική αξία του δικαιώματος προαίρεσης που έχει συσσωρευτεί σε ένα χωριστό συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων (το «ποσό») αντιμετωπίζεται λογιστικά ως εξής:

i) εάν το αντισταθμισμένο στοιχείο οδηγήσει μεταγενέστερα στην αναγνώριση ενός μη ΧΠΣ ή μιας μη χρηματοοικονομικής υποχρέωσης, ή σε βέβαιη δέσμευσή τους, στο οποίο στοιχείο εφαρμόζεται λογιστική αντιστάθμιση εύλογης αξίας, η οικονομική οντότητα αφαιρεί το ποσό από το χωριστό συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων και το συμπεριλαμβάνει απευθείας στο αρχικό κόστος ή σε άλλη λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου ή της υποχρέωσης. Αυτό δεν αποτελεί προσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1) και, επομένως, δεν επηρεάζει τα λοιπά συνολικά έσοδα.

ii) για τις σχέσεις αντιστάθμισης πλην των όσων καλύπτονται από το σημείο i), το ποσό ανακατατάσσεται από το χωριστό συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων στα αποτελέσματα ως προσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1) κατά την ίδια περίοδο ή περιόδους κατά τις οποίες οι αντισταθμισμένες αναμενόμενες μελλοντικές ταμειακές ροές επηρεάζουν τα αποτελέσματα (π.χ., πώληση).

iii) ωστόσο, εάν το σύνολο ή μέρος του εν λόγω ποσού δεν αναμένεται να ανακτηθεί σε μία ή περισσότερες μελλοντικές περιόδους, το ποσό που δεν αναμένεται να ανακτηθεί ανακατατάσσεται άμεσα στα αποτελέσματα ως προσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1).

γ) Η μεταβολή στην εύλογη αξία της διαχρονικής αξίας δικαιώματος προαίρεσης που αντισταθμίζει ένα **αντισταθμισμένο στοιχείο που αφορά χρονική περίοδο** αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα στον βαθμό που σχετίζεται με το αντισταθμισμένο στοιχείο και συσσωρεύεται σε ένα χωριστό συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων. Η διαχρονική αξία κατά την ημερομηνία του καθορισμού του δικαιώματος ως μέσο αντιστάθμισης, στον βαθμό στον οποίο σχετίζεται με το αντισταθμισμένο στοιχείο, αποσβένεται σε συστηματική και εύλογη βάση για την περίοδο κατά την οποία η προσαρμογή αντιστάθμισης για την **εσωτερική αξία** του δικαιώματος θα μπορούσε να επηρεάσει τα αποτελέσματα (ή τα λοιπά συνολικά έσοδα εάν το αντισταθμισμένο στοιχείο αποτελεί συμμετοχικό τίτλο για τον οποίο μια οικονομική οντότητα έχει επιλέξει να απεικονίζει τις μεταβολές στην εύλογη αξία στα λοιπά συνολικά έσοδα. Επομένως, σε κάθε περίοδο αναφοράς, το ποσό απόσβεσης ανακατατάσσεται από το χωριστό συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων στα αποτελέσματα ως προσαρμογή από ανακατάταξη (ΔΛΠ 1).

Στην περίπτωση που η λογιστική αντιστάθμισης διακοπεί για τη σχέση αντιστάθμισης που περιλαμβάνει τη μεταβολή στην εσωτερική αξία του δικαιώματος προαίρεσης ως μέσο αντιστάθμισης, το καθαρό ποσό (το οποίο περιλαμβάνει τη σωρευμένη απόσβεση) που έχει συσσωρευτεί στο χωριστό συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων ανακατατάσσεται άμεσα στα αποτελέσματα ως προσαρμογή από ανακατάταξη (βλέπε ΔΛΠ 1).

Παραδείγματα (Λόγω απλουστεύσεως δεν παρατίθενται οι εγγραφές αναβαλλόμενης φορολογίας)

Παράδειγμα 1

Η εταιρεία Κ παράγει το αγαθό Φ και επιθυμεί να αντισταθμίσει τυχόν κίνδυνο από μεταβολές στην τιμή πωλήσεων του αγαθού Α που θα γίνουν την 30/6/2018. Την 1/2/2018 συνάπτει ένα συμβόλαιο προαίρεσης για πώληση 500 τεμάχια έναντι 200 ευρώ/τεμ., το συμβόλαιο προαίρεσης λήγει 30/6/2018. Η τιμή του κάθε τεμαχίου την 1/2/2018 ήταν 200 ευρώ. Η εταιρεία κατέβαλλε ασφαλιστική αξία σύνναψης του δικαιώματος προαίρεσης ποσό ευρώ 1000, Η αρχική διαχρονική αξία είναι 1000 ($1000 - ((200 - 200) \times 500 \text{ τεμ})$). Εύλογη αξία – Εσωτερική αξία = Διαχρονική αξία). Την 1/4/2018 η εύλογη αξία του δικαιώματος προαίρεσης είναι 4000 ευρώ και η τιμή του αγαθού Φ είναι 193/τεμ. Η εσωτερική αξία ανέρχεται στο ποσό των ευρώ 3500 = $((200 - 193) \times 500)$. Η διαχρονική αξία ανέρχεται στο ποσό των ευρώ 500 = $(4000 - 3500)$. Οι αλλαγές στην εύλογη αξία του δικαιώματος προαίρεσης (4000-1000), που σχετίζονται με την εσωτερική αξία (3500-0) αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα όπως και οι αλλαγές στην διαχρονική αξία στα λοιπά συνολικά έσοδα. Την 30/6/2018 η τιμή του αγαθού Φ είναι 190/τεμ. και η εύλογη αξία του δικαιώματος προαίρεσης είναι 5000 ευρώ. Η διαχρονική αξία του δικαιώματος προαίρεσης είναι μηδενική ενώ η εσωτερική αξία ανέρχεται στο ποσό των ευρώ 5000 = $((200 - 190) \times 500)$. Η εταιρεία εξάσκησε το δικαίωμα προαίρεσης και το εισέπραξε πώλησε 500 τεμάχια του αγαθού Φ στην τρέχουσα τιμή. Η διαχρονική αξία ανέρχεται στο ποσό των ευρώ 0 = $(5000 - 5000)$. Οι αλλαγές στην εύλογη αξία του δικαιώματος προαίρεσης (5000-4000), που σχετίζονται με την εσωτερική αξία (5000-3500) αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα όπως και οι αλλαγές στην διαχρονική αξία στα λοιπά συνολικά έσοδα.

	Χρέωση	Πίστωση
Δικαίωμα προαίρεσης	1.000	
Χρηματικά διαθέσιμα		1.000
Αξία του δικαιώματος προαίρεσης 1/2/2018		

Δικαίωμα προαίρεσης	3.000	
Αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών		3.500
Αποθεματικό διαχρονικής αξίας δικαιώματος προαίρεσης	500,00	
Αλλαγές στην εύλογη αξία δικαιώματος προαίρεσης (Λοιπά συνολικά έσοδα) 1/5/2018		
Απαιτήσεις	95.000	
Πωλήσεις		95.000
Πώληση των αγαθών (500 X190) 30/6/2018		
Δικαίωμα προαίρεσης	1.000	
Αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών		1.500
Αποθεματικό διαχρονικής αξίας δικαιώματος προαίρεσης	500,00	
Αλλαγές στην εύλογη αξία δικαιώματος προαίρεσης (Λοιπά συνολικά έσοδα) 30/6/2018		
Χρηματικά διαθέσιμα	5.000	
Δικαίωμα προαίρεσης		5.000
Εκκαθάριση του δικαιώματος προαίρεσης 30/6/2018		
Αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών	5.000	
Πωλήσεις		5.000
Ανακατάταξη στο έσοδο 30/6/2018		
Πωλήσεις	1.000	
Αποθεματικό διαχρονικής αξίας δικαιώματος προαίρεσης		1.000
Ανακατάταξη στο έσοδο 30/6/2018		

Παράδειγμα 2

Η εταιρεία Φ την 1/11/2018 προβαίνει στην σύναψη ενός μελλοντικού συμβολαίου για 10000 τόνους ορυκτού Θ για την 31/1/2019 με τιμή 60 ευρώ/τόνο ($600000 = 10000 \times 60$). Η εταιρεία έχει καθορίσει αυτό το συμβόλαιο ως χρηματοοικονομικό μέσο για να αντισταθμίσει τον κίνδυνο σε περίπτωση ανατίμησης της τιμής την 31/1/2019. Την 31/12/2018 το μελλοντικό συμβόλαιο αγοράς για την 31/1/2018 έχει τιμή 64 ευρώ/τόνος ($640000 = 10000 \times 64$) (Δεν υφίσταται αναποτελεσματικότητα η ημερομηνία αγοράς είναι ίδια καθώς και η ποσότητα), με αποτέλεσμα ένα κέρδος 40000 ευρώ ($10000 \times (64 - 60)$). Την 31/1/2019 η τρέχουσα τιμή ορυκτού Θ είναι 62 ευρώ/τόνο και η εταιρεία στην εκκαθάριση του μελλοντικού συμβολαίου, με αποτέλεσμα να εισπράξει 20000 ευρώ ($20000 = (10000 \times (62 - 60))$) καθώς και στην αγορά 10000 τόνων με τιμή 62 ευρώ/τόνο,

	Χρέωση	Πίστωση
Παράγωγο	40.000,00	
Αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών		40.000,00
Αναγνώρισης παραγώγου 31/12/2018		
Χρηματικά διαθέσιμα	20.000	
Αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών	20.000	
Παράγωγο		40.000
Εκκαθάριση παραγώγου 31/1/2019		

Ορυκτό Θ	620.000	
Χρηματικά διαθέσιμα		620.000
Αγορά ορυκτού Θ (10000 X 62) 31/1/2019		
Αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών	20.000	
Ορυκτό Φ		20.000
Μεταφορά στο κόστος του αποθεματικού αντιστάθμισης ταμειακών ροών 31/1/2019		

Παράδειγμα 3

Η εταιρεία Δ την 1 Νοεμβρίου 2018 συνάπτει μία σύμβαση αγοράς αγαθών με προμηθευτή του εξωτερικού για την αγορά αγαθών αξίας 100.000 σε ΞΝ παραδοτέα σε τέσσερις μήνες με εξόφληση κατά την παράδοση. Η εταιρεία για να εξασφαλιστεί ενόψει των διακυμάνσεων μεταξύ των συναλλαγματικών ισοτιμιών μεταξύ ΕΝ (Εθνικό Νόμισμα) και ΞΝ (Ξένο Νόμισμα), την 1 Νοεμβρίου 2018 συνάπτει ένα συμβόλαιο προαίρεσης αγοράς 100.000 ΞΝ σε 4 μήνες με ισοτιμία 0,90 ΕΝ/ΞΝ Η εταιρεία κατέβαλλε ασφαλιστική αξία σύναψης του δικαιώματος προαίρεσης ποσό ΕΝ 2000 για το συγκεκριμένο δικαίωμα. Η ισοτιμία ΕΝ/ΞΝ είναι την 1 Νοεμβρίου είναι 0,90.

Η εσωτερική αξία του δικαιώματος προαίρεσης είναι σε ΕΝ είναι 0 και η διαχρονική αξία είναι 2.000 σε ΕΝ. (Εύλογη αξία – Εσωτερική αξία= Διαχρονική αξία 2.000- 0= 2.000 ΕΝ)

Εάν η συναλλαγματική ισοτιμία σε 4 μήνες είναι μικρότερη από 0,90 ΕΝ/ΞΝ τότε η εταιρεία θα ασκήσει το δικαίωμα προαίρεσης και θα πληρώσει $(100.000/0,90)=111.111,11$ ΕΝ ενώ εάν η συναλλαγματική ισοτιμία σε 4 μήνες είναι μεγαλύτερη από 0,90 ΕΝ/ΞΝ τότε η εταιρεία δεν θα εξασκήσει το δικαίωμα προαίρεσης και θα εξοφλήσει την συναλλαγή με την τρέχουσα ισοτιμία με αποτέλεσμα να πληρώσει λιγότερο από 111.111,11 ΕΝ χωρίς κανένα όφελος από το δικαίωμα προαίρεσης, το οποίο δίνει την δυνατότητα στην εταιρεία να κλειδώσει την αγορά των αγαθών στο ποσό των 111.111,11 ΕΝ. Την 31 Δεκεμβρίου 2018 Η συναλλαγματική ισοτιμία είναι ΕΝ/ΞΝ 0,86 και υποθέσουμε ότι η εύλογη αξία του δικαιώματος προαίρεσης είναι 8000 ΕΝ. Η εσωτερική αξία του δικαιώματος προαίρεσης είναι ΕΝ 5.167,96 $(\text{ΕΝ } 100000/0,86) - (\text{ΕΝ } 100000/0,90)$ αντιπροσωπεύει το όφελος του κατόχου του δικαιώματος προαίρεσης στην περίπτωση που εξασκήσει το δικαίωμα και αγοράσει ΞΝ σε συναλλαγματική ισοτιμία 0,90 ΕΝ/ΞΝ σε σχέση με την τρέχουσα ισοτιμία 0,86 την 31/12/2018. Η διαχρονική αξία του δικαιώματος προαίρεσης είναι ΕΝ 2.832,04 $(8000 - 5.167,96)$

Οι αλλαγές στην εύλογη αξία του δικαιώματος προαίρεσης (8000-2000), που σχετίζονται με την εσωτερική αξία (5.167,96-0) αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα όπως και οι αλλαγές στην διαχρονική αξία στα λοιπά συνολικά έσοδα (2.832,04-2000).

Την 28 Φεβρουαρίου 2019 Υποθέτουμε ότι η συναλλαγματική ισοτιμία μεταξύ ΞΝ/ΕΝ είναι 0,84 ΕΝ/ΕΝ. Η εύλογη αξία του δικαιώματος προαίρεσης είναι ΕΝ 7.936,51.

Η εσωτερική αξία είναι 7.936,51 ΕΝ $(\text{ΕΝ } 100000/0,84) - (\text{ΕΝ } 100000/0,90)$ όμως το δικαίωμα προαίρεσης δεν έχει κάποια διαχρονική αξία επειδή έχει επέλθει η ημερομηνία λήξης τους Οι αλλαγές στην εύλογη αξία του δικαιώματος προαίρεσης (8000-7.936,51), που σχετίζονται με την εσωτερική αξία $2.768,55 = (7.936,51 - 5.167,96)$ αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα.

Η εξόφληση γίνεται με την ισοτιμία ΞΝ την 28/2/2019 $(\text{ΕΝ } 100000/0,84) = 119047,619$ ΕΝ

	Χρέωση	Πίστωση
Δικαίωμα προαίρεσης	2000	
Χρηματικά διαθέσιμα		2000
Αξία του δικαιώματος προαίρεσης 1/11/2018		
Δικαίωμα προαίρεσης	6000	
Αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών		5167,96
Αποθεματικό διαχρονικής αξίας δικαιώματος προαίρεσης		832,04
Αλλαγές στην εύλογη αξία δικαιώματος προαίρεσης		

(Λοιπά συνολικά έσοδα) 31/12/20018		
Εμπορεύματα	119.047,62	
Χρηματικά διαθέσιμα		119.047,62
Αγορά των εμπορευμάτων με την τρέχουσα ισοτιμία 28/2/2019 (€Ν 100000/0,84)		
Αποθεματικό διαχρονικής αξίας δικαιώματος προαίρεσης	63,49	
Αποθεματικό διαχρονικής αξίας δικαιώματος προαίρεσης	2768,55	
Αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών		2768,55
Δικαίωμα προαίρεσης		63,49
Αλλαγές στην εύλογη αξία δικαιώματος προαίρεσης (Λοιπά συνολικά έσοδα) 29/2/2019 8000-7936,51 που σχετίζονται με την εσωτερική αξία η διαχρονική αξία καταγράφεται στα λοιπά συνολικά έσοδα		
Χρηματικά διαθέσιμα	7.936,51	
Δικαίωμα προαίρεσης		7.936,51
Εκκαθάριση του δικαιώματος προαίρεσης		
Αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών	7.936,51	
Εμπορεύματα		7.936,51
Μεταφορά στο κόστος της εσωτερικής αξίας του δικαιώματος προαίρεσης (τακτοποίηση στην λήξη) στο κόστος του αγαθού		
Εμπορεύματα	2000	
Αποθεματικό διαχρονικής αξίας δικαιώματος προαίρεσης		2000
Μεταφορά στο κόστος της αρχικής αξίας του δικαιώματος προαίρεσης (στην περίπτωση που η αξία δεν είχε εσωτερική αξία κατά την αρχική αναγνώριση)		

6.7.5. Προθεσμιακό στοιχείο των προθεσμιακών συμβολαίων και περιθώρια βάσης συναλλαγματικής ισοτιμίας των χρηματοοικονομικών μέσων

Όταν σε ένα προθεσμιακό συμβόλαιο διαχωρίζεται

α) το προθεσμιακό στοιχείο από το τρέχον στοιχείο και προσδιορίζεται ως μέσο αντιστάθμισης μόνο τη μεταβολή της αξίας του τρέχοντος στοιχείου του προθεσμιακού συμβολαίου ή

β) το περιθώριο βάσης συναλλαγματικής ισοτιμίας από ένα χρηματοοικονομικό μέσο και εξαιρείται από τον προσδιορισμό του εν λόγω χρηματοοικονομικού μέσου ως μέσου αντιστάθμισης,

τότε στο προθεσμιακό στοιχείο του προθεσμιακού συμβολαίου ή στο περιθώριο βάσης συναλλαγματικής ισοτιμίας μπορούν να εφαρμόζονται αυτά που ορίζονται και για την διαχρονική αξία ενός δικαιώματος προαίρεσης, όπως αναφέρονται ανωτέρω, εφόσον όμως οι κρίσιμοι όροι του προθεσμιακού συμβολαίου (όπως το ονομαστικό ποσό, η διάρκεια ζωής και το υποκείμενο στοιχείο) είναι εναρμονισμένοι με το αντισταθμισμένο στοιχείο. Διαφορετικά

εάν δεν είναι πλήρως εναρμονισμένα θα πρέπει να καθορίζεται ένα εναρμονισμένο προθεσμιακό στοιχείο, (το ποσοστό εκείνο του προθεσμιακού στοιχείου που περιλαμβάνεται στο προθεσμιακό συμβόλαιο και σχετίζεται με το αντισταθμισμένο στοιχείο). Εάν το πραγματικό προθεσμιακό στοιχείο και το εναρμονισμένο προθεσμιακό στοιχείο σε απόλυτα ποσά διαφέρουν, η οικονομική οντότητα καθορίζει το ποσό που συσσωρεύεται σε χωριστό συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων με βάση το μικρότερο εκ αυτών και αντιμετωπίζει λογιστικά τις διαφορές στις μεταβολές της εύλογης αξίας μεταξύ των δύο προθεσμιακών στοιχείων στα αποτελέσματα.

6.7.6. Επιλεξιμότητα μιας ομάδας στοιχείων ως αντισταθμισμένου στοιχείου

Ομάδα στοιχείων (συμπεριλαμβανομένης ομάδας στοιχείων που συνιστούν καθαρή θέση) αποτελεί επιλέξιμο αντισταθμισμένο στοιχείο μόνο εάν:

- α) αποτελείται από στοιχεία (συμπεριλαμβανομένων των συστατικών στοιχείων αυτών) τα οποία αποτελούν, σε μεμονωμένο επίπεδο, επιλέξιμα αντισταθμισμένα στοιχεία·
- β) η διαχείριση των στοιχείων της ομάδας γίνεται από κοινού ως ομάδα για τους σκοπούς της διαχείρισης κινδύνων· και
- γ) σε περίπτωση αντιστάθμισης ταμειακών ροών για μια ομάδα στοιχείων των οποίων οι διακυμάνσεις στις ταμειακές ροές δεν αναμένεται να είναι κατά προσέγγιση αναλογικές με τη συνολική διακύμανση των ταμειακών ροών της ομάδας ώστε να προκύψουν αλληλοκαλυπτόμενες θέσεις κινδύνου:
 - i) αποτελεί αντιστάθμιση συναλλαγματικού κινδύνου· και
 - ii) ο προσδιορισμός της εν λόγω καθαρής θέσης καθορίζει την περίοδο αναφοράς κατά την οποία αναμένεται οι προσδοκώμενες συναλλαγές να επηρεάσουν τα αποτελέσματα, καθώς και τη φύση και τον όγκο τους

Όταν τα στοιχεία που αντισταθμίζονται μαζί ως ομάδα σε μια αντιστάθμιση ταμειακών ροών, θα μπορούσαν να επηρεάσουν διαφορετικά κονδύλια στην κατάσταση αποτελεσμάτων και στα λοιπά συνολικά έσοδα, τότε εάν η ομάδα στοιχείων

- α) δεν περιλαμβάνει αλληλοκαλυπτόμενες θέσεις κινδύνου (π.χ. ομάδα εξόδων σε συνάλλαγμα που επηρεάζουν διαφορετικά κονδύλια που είναι αντισταθμισμένα έναντι του συναλλαγματικού κινδύνου), τότε τα κέρδη ή οι ζημιές του μέσου αντιστάθμισης που έχει ανακαταταχθεί κατανέμονται στα κονδύλια που επηρεάζονται από τα αντισταθμισμένα στοιχεία. Αυτή η κατανομή πραγματοποιείται σε συστηματική και λογική βάση και δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα τον κατά παρέκταση υπολογισμό των καθαρών κερδών ή ζημιών που προκύπτουν από ένα μεμονωμένο μέσο αντιστάθμισης.
- β) έχει αλληλοκαλυπτόμενες θέσεις κινδύνου (π.χ. μια ομάδα πωλήσεων και εξόδων που εκφράζονται σε συνάλλαγμα και αντισταθμίζονται μαζί έναντι του συναλλαγματικού κινδύνου), τότε τα κέρδη ή ζημιές της αντιστάθμισης παρουσιάζονται σε χωριστό κονδύλιο στην κατάσταση αποτελεσμάτων και στα λοιπά συνολικά έσοδα.

6.7.7. Αντιστάθμιση μιας καθαρής θέσης

Μια καθαρή θέση (π.χ. το συμψηφιστικό υπόλοιπο απαιτήσεων και των υποχρεώσεων σταθερού επιτοκίου με παρεμφερείς λήξεις) είναι επιλέξιμη για λογιστική αντιστάθμισης μόνο εάν μια οικονομική οντότητα πραγματοποιεί αντιστάθμιση σε καθαρή βάση για τους σκοπούς της διαχείρισης κινδύνου. Κατά πόσον μια οικονομική οντότητα πραγματοποιεί αντιστάθμιση με τον τρόπο αυτό είναι αυταπόδεικτο (όχι απλώς ένας ισχυρισμός ή δήλωση στην τεκμηρίωση).

Όταν μια οικονομική οντότητα αντισταθμίζει μια ομάδα στοιχείων με αλληλοκαλυπτόμενες θέσεις κινδύνου (δηλαδή, μια καθαρή θέση), η επιλεξιμότητα για λογιστική αντιστάθμισης εξαρτάται από τον τύπο της αντιστάθμισης.

α) Εάν η αντιστάθμιση είναι αντιστάθμιση εύλογης αξίας, η καθαρή θέση μπορεί να είναι επιλέξιμη ως αντισταθμισμένο στοιχείο.

β) Εάν, η αντιστάθμιση είναι αντιστάθμιση ταμειακών ροών, τότε η καθαρή θέση μπορεί να είναι επιλέξιμη ως αντισταθμισμένο στοιχείο **μόνο εφόσον αποτελεί αντιστάθμιση συναλλαγματικού κινδύνου** και ο προσδιορισμός αυτής της καθαρής θέσης καθορίζει την περίοδο αναφοράς κατά την οποία οι προσδοκώμενες συναλλαγές αναμένεται να επηρεάσουν τα αποτελέσματα, καθώς και τη φύση και τον όγκο τους.

6.7.8. Εκθέσεις σε πιστωτικό κίνδυνο επιμετρούμενες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Όπως ορίζεται από το ΔΠΧΑ 9 εάν μια οικονομική οντότητα χρησιμοποιεί πιστωτικό παράγωγο που επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων για διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου ενός χρηματοοικονομικού μέσου, συνολικά ή για ένα μέρος αυτού, μπορεί να προσδιορίσει το εν λόγω χρηματοοικονομικό μέσο ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων εάν:

α) το όνομα της έκθεσης σε πιστωτικό κίνδυνο (για παράδειγμα, ο δανειολήπτης, ή ο κάτοχος μιας δανειακής δέσμευσης) συμφωνεί με την οικονομική οντότητα αναφοράς του πιστωτικού παράγωγου («συμφωνία ονομάτων»)· και

β) η προτεραιότητα του χρηματοοικονομικού μέσου συμφωνεί με αυτή των μέσων που μπορούν να παρασχεθούν σύμφωνα με το πιστωτικό παράγωγο.

Μια οντότητα μπορεί να προβεί στον εν λόγω προσδιορισμό ανεξάρτητα από το αν το χρηματοοικονομικό μέσο για το οποίο γίνεται διαχείριση πιστωτικού κινδύνου εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9. Η οικονομική οντότητα μπορεί να προσδιορίσει το εν λόγω χρηματοοικονομικό μέσο κατά την αρχική αναγνώριση ή μεταγενέστερα αυτής ή ενόσω είναι μη αναγνωρισμένο και πρέπει να τεκμηριώνει τον προσδιορισμό αυτόν ταυτόχρονα.

Στην περίπτωση που το ανωτέρω χρηματοοικονομικό μέσο προσδιορίζεται ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων μετά την αρχική αναγνώρισή του, ή προγενέστερα δεν αναγνωριζόταν, η διαφορά κατά τη στιγμή του προσδιορισμού ανάμεσα στη λογιστική αξία, εάν υπάρχει, και την εύλογη αξία αναγνωρίζεται άμεσα στα αποτελέσματα, καθώς και το τυχόν σωρευτικό κέρδος ή ζημία που είχε προηγουμένως αναγνωρισθεί στα λοιπά συνολικά λόγω προηγούμενης μεθόδου επιμέτρησης.

Μια οικονομική οντότητα διακόπτει την επιμέτρηση του χρηματοοικονομικού μέσου που προκάλεσε αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων εάν:

α) τα κριτήρια επιλεξιμότητας το πιστωτικό παράγωγο ή το σχετιζόμενο χρηματοοικονομικό μέσο δεν καλύπτονται πλέον (π.χ. πώληση, διακοπή ή διακανονισμός, παύση χρήσης πιστωτικών παραγώγων)

β) το χρηματοοικονομικό μέσο που προκαλεί τον πιστωτικό κίνδυνο δεν απαιτείται κατά τα άλλα να επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Στην περίπτωση διακοπής η εύλογη αξία του εν λόγω χρηματοοικονομικού μέσου κατά την ημερομηνία της διακοπής γίνεται η νέα λογιστική αξία του. Έπειτα εφαρμόζεται η ίδια μέτρηση που χρησιμοποιήθηκε πριν από τον καθορισμό του χρηματοοικονομικού μέσου στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (συμπεριλαμβανομένης της απόσβεσης που προκύπτει από τη νέα λογιστική αξία). Για παράδειγμα, χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο που

αρχικά είχε καταταχθεί ως επιμετρούμενο στο αποσβεσμένο κόστος θα επανερχόταν στην εν λόγω μέτρηση και το πραγματικό επιτόκιο θα υπολογιζόταν εκ νέου με βάση τη νέα προ αποσβέσεων λογιστική αξία κατά την ημερομηνία διακοπής της επιμέτρησης στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

7. Ημερομηνία έναρξης ισχύος και η μεταβατική περίοδος για την εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 9

Το Δ.Π.Χ.Α. 9 έχει εφαρμογή για τις ετήσιες περιόδους αναφοράς που αρχίζουν την 1η Ιανουαρίου 2018 ή μεταγενέστερα. Η ημερομηνία αρχικής εφαρμογής είναι εκείνη κατά την οποία μια οικονομική οντότητα εφαρμόζει για πρώτη φορά τις απαιτήσεις του Δ.Π.Χ.Α. 9 και η οποία πρέπει να είναι η αρχή μιας περιόδου αναφοράς που έπεται της έκδοσης του Δ.Π.Χ.Α. 9. Η μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9 μπορεί να περιλαμβάνει μία ή περισσότερες ημερομηνίες αρχικής εφαρμογής για διαφορετικές απαιτήσεις, με την επισημάνση ότι οι μεταβατικές απαιτήσεις του Δ.Π.Χ.Α. 9 εφαρμόζονται μόνο μία φορά για κάθε προσέγγιση του δεν μπορούν να εφαρμοστούν ξανά εάν είχαν ήδη εφαρμοστεί σε προγενέστερη ημερομηνία.

Το Δ.Π.Χ.Α. 9 δύναται να εφαρμοστεί νωρίτερα και να εφαρμόσει όμως μόνο ότι αφορά τις απαιτήσεις που ισχύουν για την απεικόνιση των κερδών και ζημιών επί των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων που προσδιορίζονται ως επιμετρούμενες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, ακόμη πρέπει να γνωστοποιηθεί από την οικονομική οντότητα το εν λόγω γεγονός και να παρέχονται σε συνεχή βάση οι σχετικές γνωστοποιήσεις που παρατίθενται στις παραγράφους 10–11 του ΔΠΧΑ 7 και να εφαρμόσει το προσάρτημα Γ του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/2067 της Επιτροπής. (Μία οικονομική οντότητα δύναται να επιλέξει να εφαρμόσει τις προγενέστερες εκδόσεις του Δ.Π.Χ.Α. 9 αντί της εφαρμογής του του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/2067 εάν, και μόνον εάν, η σχετική με την οικονομική οντότητα ημερομηνία αρχικής εφαρμογής είναι προγενέστερη της 1ης Φεβρουαρίου 2015)

Το Δ.Π.Χ.Α. 9 εφαρμόζεται αναδρομικά, εκτός των στοιχείων για τα οποία έχει ήδη γίνει παύση αναγνώρισης κατά την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής, σύμφωνα με το ΔΑΠ 8 Λογιστικές πολιτικές, μεταβολές των λογιστικών εκτιμήσεων και λάθη,

7.1. Επαναπροσαρμογή προηγούμενων περιόδων

Η οικονομική οντότητα μπορεί να αναπροσαρμόσει προηγούμενες περιόδους εάν, και μόνο εάν, αυτό είναι εφικτό χωρίς τη χρήση εκ των υστέρων αποκτηθείσας γνώσης. Όταν επαναπροσαρμόζονται οι προηγούμενες περίοδοι πρέπει να αντικατοπτρίζονται όλες τις απαιτήσεις του Δ.Π.Χ.Α. 9 στις επαναδιατυπωμένες οικονομικές καταστάσεις/

Μία οικονομική οντότητα που υιοθετεί τις απαιτήσεις κατάταξης και επιμέτρησης του Δ.Π.Χ.Α. 9 που σχετίζονται με την επιμέτρηση του Χ.Π.Σ. στο αποσβεσμένο κόστος και την απομείωση παρέχει τις γνωστοποιήσεις που παρατίθενται στις παραγράφους 42IB–42IE του ΔΠΧΑ 7 αλλά δεν είναι απαραίτητο να αναπροσαρμόσει προηγούμενες περιόδους.

Εάν στην ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής δεν επαναπροσαρμόζονται οι προηγούμενες περίοδοι, τυχόν διαφορές ανάμεσα στην προηγούμενη λογιστική αξία και τη λογιστική αξία στην αρχή της ετήσιας περιόδου αναφοράς που περιλαμβάνει την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής αναγνωρίζονται στο υπόλοιπο έναρξης των κερδών εις νέον ή σε άλλο συστατικό στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων της ετήσιας περιόδου αναφοράς.

7.2. Ενδιάμεση χρηματοοικονομική αναφορά

Μία οικονομική οντότητα που καταρτίζει ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με το ΔΛΠ 34 Ενδιάμεση χρηματοοικονομική αναφορά, δεν είναι απαραίτητο να εφαρμόζει τις απαιτήσεις του Δ.Π.Χ.Α. 9 για τις ενδιάμεσες περιόδους προγενέστερες της ημερομηνίας αρχικής εφαρμογής εάν αυτό είναι ανέφικτο (όπως ορίζεται στο ΔΛΠ 8).

7.3. Μεταβατική περίοδος για κατάταξη και επιμέτρηση

Κατά την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής, ένα Χ.Π.Σ. αξιολογείται ώστε να καθορισθεί ποιές προϋποθέσεις κατάταξης πληροί κατά την ημερομηνία αυτή. Η κατάταξη που προκύπτει από την αξιολόγηση εφαρμόζεται αναδρομικά, ανεξάρτητα από το επιχειρηματικό μοντέλο της οικονομικής οντότητας σε προηγούμενες περιόδους αναφοράς. Όταν στην ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής, είναι ανέφικτο (σύμφωνα με τον ορισμό στο ΔΛΠ 8) να αξιολογηθεί :

α. ένα τροποποιημένο στοιχείο της διαχρονικής αξίας του χρήματος

β. η εύλογη αξία ενός χαρακτηριστικού προεξόφλησης ήταν ασήμαντη

με βάση τα γεγονότα και τις περιστάσεις που ίσχυαν κατά την αρχική αναγνώριση του Χ.Π.Σ., αξιολογούνται τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ροών του που ίσχυαν κατά την αρχική αναγνώριση του.

Ακόμη εξετάζεται κατά πόσον η απεικόνιση των επιδράσεων της μεταβολής του πιστωτικού κινδύνου μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης θα πρέπει να απεικονίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα η αυτό θα επιφέρει λογιστική αναντιστοιχία στα αποτελέσματα.

7.3.1. Χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρούμενα στην εύλογη αξία

Κατά την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής, σύμφωνα με τα γεγονότα και τις περιστάσεις που ισχύουν, πληρούνται οι προϋποθέσεις κατάταξης που ορίζονται στο Δ.Π.Χ.Α. 9. κατά την ημερομηνία αυτή, μια οικονομική οντότητα δύναται :

α) Να προσδιορίσει ένα Χ.Π.Σ. ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

β) ανακαλεί τον προηγούμενο προσδιορισμό ενός Χ.Π.Σ. ως επιμετρούμενου στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων εάν το εν λόγω Χ.Π.Σ. δεν πληροί τον όρο ότι με τον τρόπο αυτόν απαλείφει ή μειώνει αισθητά μια ανακολουθία στην επιμέτρηση ή την αναγνώριση που διαφορετικά θα απέρρεε από την επιμέτρηση σε άλλες βάσεις.

γ) μπορεί να ανακαλέσει τον προηγούμενο προσδιορισμό ενός ως επιμετρούμενου στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων εάν το εν λόγω Χ.Π.Σ. πληροί τον όρο ότι με τον τρόπο αυτόν απαλείφει ή μειώνει αισθητά μια ανακολουθία στην επιμέτρηση ή την αναγνώριση που διαφορετικά θα απέρρεε από την επιμέτρηση σε άλλες βάσεις.

δ) μπορεί να προσδιορίσει μια χρηματοοικονομική υποχρέωση ως επιμετρούμενη στην εύλογη αξία της μέσω των αποτελεσμάτων εάν πληροί τον όρο ότι με τον τρόπο αυτόν απαλείφει ή μειώνει αισθητά μια ανακολουθία στην επιμέτρηση ή την αναγνώριση που διαφορετικά θα απέρρεε από την επιμέτρηση σε άλλες βάσεις.

ε) ανακαλεί τον προηγούμενο προσδιορισμό μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης ως επιμετρούμενης στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων εάν ο εν λόγω προσδιορισμός είχε γίνει κατά την αρχική αναγνώριση σύμφωνα με τον όρο ότι με τον τρόπο αυτόν απαλείφει ή μειώνει αισθητά μια ανακολουθία στην επιμέτρηση ή την αναγνώριση που

διαφορετικά θα απέρριε από την επιμέτρηση σε άλλες βάσεις, αλλά κατά την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής· ένας τέτοιος προσδιορισμός δεν πληροί τον εν λόγω όρο.

στ) μπορεί να ανακαλέσει τον προηγούμενο προσδιορισμό μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης ως επιμετρούμενης στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων εάν ο εν λόγω προσδιορισμός είχε γίνει κατά την αρχική αναγνώριση σύμφωνα με τον όρο ότι με τον τρόπο αυτόν απαλείφει ή μειώνει αισθητά μια ανακολουθία στην επιμέτρηση ή την αναγνώριση που διαφορετικά θα απέρριε από την επιμέτρηση σε άλλες βάσεις, αλλά κατά την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής ένας τέτοιος προσδιορισμός πληροί τον εν λόγω όρο. Η κατάταξη που προκύπτει από τους ανωτέρω προσδιορισμούς και τις ανακλήσεις εφαρμόζεται αναδρομικά.

7.3.2. Επένδυση σε συμμετοχικό τίτλο

Μία επένδυση σε συμμετοχικό τίτλο επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων, ο οποίος δεν διακρατείται για διαπραγμάτευση ούτε αποτελεί ενδεχόμενο αντάλλαγμα αναγνωριζόμενο από έναν αποκτώντα σε συνένωση επιχειρήσεων στην οποία εφαρμόζεται το ΔΠΧΑ 3. Η κατάταξη αυτή εφαρμόζεται αναδρομικά.

7.3.3. Αποσβεσμένο κόστος

Στην περίπτωση που στην ημερομηνία αρχικής εφαρμογής είναι ανέφικτο (όπως ορίζεται στο ΔΛΠ 8) να εφαρμοστεί αναδρομικά η μέθοδος του πραγματικού επιτοκίου, η οικονομική οντότητα αντιμετωπίζει:

- α) την εύλογη αξία του Χ.Π.Σ. ή της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης στο τέλος κάθε συγκριτικής περιόδου που παρουσιάζεται, ως την προ αποσβέσεων λογιστική αξία ή το αποσβεσμένο κόστος αντίστοιχα των εν λόγω χρηματοοικονομικών μέσων, εάν αναπροσαρμόζονται οι προηγούμενες περιόδους· και
- β) την εύλογη αξία του Χ.Π.Σ. ή της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής ως τη νέα προ αποσβέσεων λογιστική αξία ή το αποσβεσμένο κόστος αντίστοιχα των εν λόγω χρηματοοικονομικών μέσων, κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής.

7.3.4. Επιμετρούμενες στο κόστος συμμετοχές ή παράγωγες υποχρεώσεις

Εάν στο παρελθόν μια οικονομική οντότητα αντιμετώπιζε λογιστικά στο κόστος (σύμφωνα με το ΔΛΠ 39) μια επένδυση σε συμμετοχικό τίτλο ή μια παράγωγη υποχρέωση που συνδέεται και πρέπει να εκκαθαριστεί με παράδοση συμμετοχικού τίτλου για τον οποίους τίτλους δεν υπάρχει επίσημη τιμή σε ενεργό αγορά για πανομοιότυπο μέσο, τότε κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής το μέσο αυτό επιμετράται στην εύλογη αξία και τυχόν διαφορά ανάμεσα στην προηγούμενη λογιστική αξία και την εύλογη αξία αναγνωρίζεται στο υπόλοιπο έναρξης των κερδών εις νέον ή σε άλλο συστατικό στοιχείο της καθαρής θέσης της περιόδου αναφοράς.

7.3.5. Υβριδική σύμβαση

Όταν αναπροσαρμόζονται οι προηγούμενες περίοδοι στην περίπτωση επιμέτρησης με βάση το Δ.Π.Χ.Α. 9 μιας υβριδικής σύμβασης (μη παράγωγου κύριου συμβολαίου και ενσωματωμένου παραγώγου) στην εύλογη αξία και η οποία στις συγκριτικές περιόδους δεν είχε επιμετρηθεί στην εύλογη αξία, τότε αυτή, για κάθε συγκριτική περίοδο αναφοράς, ισούται με το άθροισμα των εύλογων αξιών των συστατικών της μερών της σύμβασης.

Διαφορές που προκύπτουν ανάμεσα στην εύλογη αξία ολόκληρης της υβριδικής σύμβασης και των επιμέρους συστατικών στοιχείων της υβριδικής σύμβασης κατά την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής ή καταχωρούνται στο υπόλοιπο έναρξης των κερδών εις νέον ή σε άλλο συστατικό στοιχείο της καθαρής θέσης της περιόδου της αρχικής εφαρμογής.

7.4. Μεταβατική περίοδος Απομείωσης

Κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής μία οικονομική οντότητα εφαρμόζει τις απαιτήσεις απομείωσης αναδρομικά σύμφωνα με το ΔΛΠ 8, χρησιμοποιώντας λογικές και βάσιμες πληροφορίες οι οποίες είναι διαθέσιμες χωρίς αδικαιολόγητο κόστος ή προσπάθεια για να προσδιορίσει τον πιστωτικό κίνδυνο κατά την ημερομηνία κατά την οποία αναγνωρίστηκε αρχικά ένα χρηματοοικονομικό μέσο και να τον συγκρίνει με τον πιστωτικό κίνδυνο κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9..

Κατά τον προσδιορισμό του κατά πόσον έχει προκύψει σημαντική αύξηση πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση, μια οικονομική οντότητα έχοντας υπόψη τα ανωτέρω δεν μπορεί να βασίζεται αποκλειστικά σε πληροφορίες του παρελθόντος αλλά και σε πληροφορίες οι οποίες να αφορούν περισσότερο το μέλλον από το παρελθόν είτε σε μεμονωμένη είτε σε συλλογική βάση. Στην περίπτωση που θα απαιτούσε αδικαιολόγητο κόστος ή προσπάθεια, αναγνωρίζεται μία πρόβλεψη ζημίας σε ποσό ίσο με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθ' όλη τη διάρκεια ζωής σε κάθε ημερομηνία αναφοράς μέχρις ότου γίνει παύση αναγνώρισης του εν λόγω χρηματοοικονομικού μέσου (εκτός την περίπτωση έχει χαμηλό πιστωτικό κίνδυνο σε μια ημερομηνία αναφοράς).

7.5. Μεταβατική περίοδος για τη λογιστική αντιστάθμισης

Όταν μια οικονομική οντότητα εφαρμόζει για πρώτη φορά το Δ.Π.Χ.Α. 9, για σκοπούς αντιστάθμισης δύναται αντί να επιλέξει τις απαιτήσεις αυτού του προτύπου, να επιλέξει ως λογιστική πολιτική της την συνέχιση της εφαρμογής των απαιτήσεων λογιστικής αντιστάθμισης του ΔΛΠ 39 καθώς και του ΕΔΔΠΧΑ 16 Αντισταθμίσεις μιας καθαρής επένδυσης σε εκμετάλλευση εξωτερικού (χωρίς τις συμμορφώσεις προς το Δ.Π.Χ.Α. 9), η επιλεγμένη πολιτική εφαρμόζεται σε όλες τις σχέσεις αντιστάθμισης. Η εφαρμογή της λογιστικής αντιστάθμισης σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Δ.Π.Χ.Α. 9 από την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής απαιτεί να καλύπτονται όλα τα κριτήρια καταλληλότητας, την συγκεκριμένη ημερομηνία, ενώ οι σχέσεις αντιστάθμισης που κρίνονταν επιλέξιμες για τη λογιστική αντιστάθμισης σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 αλλά όμως και σύμφωνα με τα κριτήρια του ΔΠΧΑ 9, αφού συνυπολογιστεί τυχόν επανακαθορισμός της σχέσης αντιστάθμισης θεωρούνται ως συνεχιζόμενες σχέσεις αντιστάθμισης. Ο συντελεστής αντιστάθμισης σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 θεωρείται ως αφετηρία για τον επανακαθορισμό του συντελεστή αντιστάθμισης μιας συνεχιζόμενης σχέσης αντιστάθμισης, εάν ισχύει. Οποιοδήποτε κέρδος ή ζημία από έναν τέτοιο επανακαθορισμό αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

7.5.1. Μελλοντική και αναδρομική εφαρμογή λογιστικής αντιστάθμισης

Οι απαιτήσεις της λογιστικής αντιστάθμισης του Δ.Π.Χ.Α. 9, δύναται να εφαρμόζονται από το ίδιο χρονικό σημείο με τη διακοπή της εφαρμογής των απαιτήσεων λογιστικής αντιστάθμισης του ΔΛΠ 39· και

Μία οικονομική οντότητα εφαρμόζει τις απαιτήσεις λογιστικής αντιστάθμισης του Δ.Π.Χ.Α. 9 μελλοντικά εκτός τις κάτωθι περιπτώσεις (και μόνο για τις σχέσεις αντιστάθμισης που υπήρχαν κατά την έναρξη της προγενέστερης συγκριτικής περιόδου ή προσδιορίστηκαν στη συνέχεια), στις οποίες:

α) εφαρμόζει τη λογιστική αντιμετώπιση για τη διαχρονική αξία των δικαιωμάτων προαίρεσης όπως ορίζεται από το Δ.Π.Χ.Α. 9 αναδρομικά εάν, σύμφωνα με το ΔΛΠ 39, μόνο η μεταβολή στην εσωτερική αξία ενός δικαιώματος προαίρεσης είχε προσδιοριστεί ως μέσο αντιστάθμισης σε μια σχέση αντιστάθμισης.

β) δύναται να εφαρμόσει τη λογιστική αντιμετώπιση για το προθεσμιακό στοιχείο προθεσμιακών συμβολαίων (καθώς και για το περιθώριο βάσης συναλλαγματικής ισοτιμίας) σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 9 αναδρομικά εάν, σύμφωνα με το ΔΛΠ 39, μόνο η μεταβολή στο τρέχον στοιχείο ενός προθεσμιακού συμβολαίου είχε προσδιοριστεί ως μέσο αντιστάθμισης σε μια σχέση αντιστάθμισης. Επιπλέον, εάν μια οικονομική οντότητα επιλέξει την αναδρομική εφαρμογή αυτής της λογιστικής αντιμετώπισης, αυτή εφαρμόζεται σε όλες τις σχέσεις αντιστάθμισης που πληρούν τα κριτήρια για την επιλογή αυτή.

γ) εφαρμόζει αναδρομικά την απαίτηση του Δ.Π.Χ.Α. 9 σχετικά με το να μην υπάρχει εκπνοή ή διακοπή του μέσου αντιστάθμισης εάν:

i) ως συνέπεια νομοθετικών ή κανονιστικών ρυθμίσεων ή της θέσπισης νόμων ή κανονισμών, τα συμβαλλόμενα μέρη του μέσου αντιστάθμισης συμφωνούν ότι ένας ή περισσότεροι εκκαθαριστικοί αντισυμβαλλόμενοι θα αντικαταστήσουν τον αρχικό αντισυμβαλλόμενο τους ώστε να καταστεί νέος αντισυμβαλλόμενος για καθένα από τα μέρη· και

ii) τυχόν άλλες αλλαγές στο μέσο αντιστάθμισης περιορίζονται στις αναγκαίες για την προαναφερόμενη αντικατάσταση του αντισυμβαλλομένου.